

Република Србија
Град Крагујевац
Центар за развој услуга социјалне заштите
Крагујевац
Број: 554/4-131/L3
Датум: 30.01.2023 год.
Крагујевац

Извештај о раду и пословању
Центра за развој услуга социјалне заштите
„Кнегиња Љубица“ Крагујевац
за 2022. годину

Крагујевац, јануар 2023. године

САДРЖАЈ

1. Уводни део

- Увод
- Основне информације о Центру за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац

2. Основе за израду годишњег извештаја за 2022. годину

- Законски оквир
- Организација рада Центра „Кнегиња Љубица“
- Услови рада

3. Извештај о реализованим услугама социјалне заштите

- **Служба за децу и младе**
 - Прихватилиште за децу и младе
 - Прихватилиште за жртве насиља у породици
 - Дневни боравак за децу из породица у ризику
 - Дневни боравак за децу и младе са проблемом у понашању
- **Служба за одрасле и старије особе**
 - Дневни боравак за старије особе
 - Помоћ и нега у кући за одрасле и старије особе
- **Саветовалиште за брак и породицу**

4. Пројектне активности Центра „Кнегиња Љубица“

5. Информисање локалне заједнице и сарадња са социјалним актерима

6. Структура запослених на дан 31.12.2022. године

7. Едукације запослених реализоване током 2022. године

8. Финансирање Центра „Кнегиња Љубица“ у 2022. години

На основу члана 14. став 1. алинеја осма Одлуке о оснивању Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац („Службени лист града Крагујевца“ број 14/11, 42/12, 43/16, 14/20, 25/21 и 33/22) и члана 21. став 1. алинеја седма Статута Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац број 110/1-2206 /20 од 16.11.2020.године, Управни одбор Центра је на седници одржаној 30.01.2023. године донео:

**Извештај о раду и пословању
Центра за развој услуга социјалне
заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац
за 2022. годину**

1. УВОДНИ ДЕО

После више година у којима се Центар за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац суочавао са проблемом недостајућих радника, година за нама је донела почетак његовог решавања и обезбеђивање далеко квалитетнијих услова за пружање услуга, у складу са Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите. Иако је почетак године био изазован, друга половина године је донела успостављање стабилних основа за рад и функционисање. Тако је Центар дочекао крај године са 8 новозапослених радника по основу Уговора о раду на неодређено време и 4 новозапослена по основу Уговора о раду на одређено време. Захваљујући новонасталој повољној ситуацији везаној за број запослених, од надлежног Инспектора Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, у децембру месецу је добијен позитиван одговор у вези са релиценцирањем услуга: Прихватилиште за децу и младе, Прихватилиште за жртве породичног насиља и Дневни боравак за децу и младе, на које се чекало више од годину дана, али до ког није у том периоду дошло управо због тога што број запослених није задовољавао стандарде за стицање лиценце за пружање услуга.

Основне информације

Центар за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац је установа социјалне заштите која се бави пружањем услуга социјалне заштите за децу, младе, одрасла и остарела лица на подручју града Крагујевца. Основан је Одлуком Скупштине града Крагујевца 27. маја 2011. године, а 10. новембра 2011. године је званично почео са радом.

На оснивање, организацију и рад Центра примењују се прописи о јавним службама и прописи из области социјалне заштите.

Центар има својство правног лица са правима, обавезама и одговорностима утврђеним чланом 10. Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС“ број 24/11.), Одлуком о оснивању и Статутом установе.

Седиште Центра је у Крагујевцу, у улици Чика Матина бр.5.

Претежна делатност Центра је :

- 88.99 - Остала непоменута социјална заштита без смешаја,
87.90 - Остали облици социјалне заштите са смештајем,
88.10 - Социјална заштита без смештаја за стара лица и лица са посебним потребама,
88.91 Делатност друштвене бриге о деци.

E-mail: centarkg@kneginjaljubica.org.rs

В.д.директора: Славица Новаковић, дипл.економиста

Телефон: 034/355-485, 034/355-486.

2. Основе за израду годишњег Извештаја о раду и пословању Центра „Кнегиња Љубица“ за 2022. годину

Увод

Основа за израду Годишњег извештаја о раду за 2022. годину представља Програм рада Центра „Кнегиња Љубица“ за 2022. годину, званични статистички подаци, извештаји стручних служби, као и подаци из службених евиденција.

Извештај је намењен оснивачу, Управном одбору, Надзорном одбору, Републичком заводу за социјалну заштиту и запосленима, стручној јавности и грађанима. Циљ извештавања је праћење реализације планираних активности, постигнутих резултата у складу са Програмом рада, као и ефикаснијим, економичнијим и адекватнијим планирањем будућих активности. Извештај о раду обухвата извештавање о реализацији седам услуга које је Центар „Кнегиња Љубица“ пружао током 2022. године.

Законски оквир

Центар за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац обезбеђује остваривање услуга социјалне заштите за децу, младе, одрасла и остарела лица, које су дефинисане и произилазе из следећих прописа :

- Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС”, бр. 24/11)
- Закон о спречавању насиља у породици (94/2016)
- Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетних лица („Службени гласник РС”, бр. 85/2005)
- Закон о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91, 71/94, 79/2005-др.закон, 81/2005- исправка др.закона, 83/2005-исп.др.закон и 83/2014-др.закон);
- Закон о буџетском систему (“Службени гласник РС”, бр.54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011 93/2012, 62/2013, 63/2013 - исправка; 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др.закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020 и 118/2021)
- Правилник о лиценцирању организација социјалне заштите („Службени гласник РС”, бр. 42/2013)
- Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите („Службени гласник РС”, бр. 42/2013, , 89/2018 и 73/19)
- Правилник о лиценцирању стручних радника у социјалној заштити („Службени гласник РС”, бр. 42/2013 и 53/2013-исправка)
- Правилник о стручним пословима у социјалној заштити („Службени гласник РС”1/2012)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о стручним пословима у социјалној заштити („Службени гласник РС”, бр. 42/2013)

- Правилник о ближим условима, поступку и начину остваривања права на материјалну подршку и коришћење услуга у области социјалне заштите (Службени лист града Крагујевца бр.49/12 и 43/15, 1/2019 и 10/2019)
- Правилник о критеријумима и мерилима за утврђивање цена услуга и учешће корисника и њихових сродника обавезних на издржавање у трошковима услуга социјалне заштите (Службени Лист града Крагујевца, број 20/12 , бр.48/14, 7/19)
- Одлука о социјалној заштити Града Крагујевца (Службени лист града Крагујевца број 16/ 2011 , 3/2016 34 /18 и 38/2020)
- Одлука о буџету Града Крагујевца за 2022. годину (Службени лист града Крагујевца бр.39 /21, од 10.12.2021.)

Стратегије:

- Национална стратегија за младе за период од 2015 - 2025.
- Стратегија социјалне заштите града Крагујевца 2021 - 2025.

Организација рада Центра „Кнегиња Љубица“

Организација рада дефинисана је Статутом Центра и Правилником о организацији и систематизацији послова, у оквиру унутрашњих организационих јединица:

- Службе за децу и младе,
- Службе за одрасле и старије,
- Саветовалиште за брак и породицу,
- Службе за опште, правне и финансијско - рачуноводствене послове.

У циљу повезивања и интегрисања служби, правременог обавештавања и координације између појединаца и организационих јединица, у Центру функционишу стална и повремена стручна тела: Колегијум руководиоца, стручни тимови и комисије.

У 2022. години, Центар је имао подршку Управног и Надзорног одбора у установи.

Услови рада Центра „Кнегиња Љубица“

Услуге социјалне заштите се реализују на више локација у Граду, и то: у простору Дечијег дома „Младост“, у просторијама Дома здравља у Бресници организује се услуга Помоћ и нега у кући за одрасле и старије особе. У простору Геронтолошког центра реализује се услуга Дневни боравак за старије особе, док се саветодавно – терапијске услуге у оквиру Саветовалишта за брак и породицу реализују у ул. Првослава Стојановића бр. 8 .

У простору у коме се реализују услуге за децу и младе, у ул. Чика Матина бр.5 (зграда некадашњег Дечијег дома), у 2021. години није саниран проблем дотрајале водоводне и санитарне мреже, док је електро мрежа у другој половини године проверена и отклоњени су уочени недостаци.

Установа је у 2022. години располагала са 7 аутомобила, и то:

1. FIAT 188 PUNTO CLASSIC, путничко возило, година производње 2010.,
2. ZASTAVA 10, путничко возило, година производње 2007.,
3. Škoda Fabia Ambition, година производње 2013. - донација Уницеф-а за услугу Породични сарадник за породице у ризику,

4. DACIA DUSTER AMBIANCE 1,6 16 V 4X4, путничко возило, година производње 2012.- набављена у склопу пројекта из програма ИПА 2011, за услуге за стара лица,
5. VOLSKWAGEN Caddy compact 1,9 TDI, теретно возило, година производње 2007., донација града Ређо Емилија,
6. DACIA Sandero Ambiance 1.5 dci; путничко возило, година производње 2015., набављена у оквиру програма ИПА 2013 - донација Уницеф-а, за регионалну услугу Породични сарадник за породице са децом са сметњама у развоју,
7. DACIA Sandero Ambiance 1.5 dci; путничко возило, година производње 2015., набављена у оквиру програма ИПА 2013 - донација Уницеф-а за регионалну услугу Јединице за подршку деци жртвама/сведоцима у кривичним поступцима (регионална услуга).

Дворишни простор је површине 20 ари, на чијем одржавању се ангажују сви радници и корисници, али и лица ангажована посредством Министарства правде, закљученим Уговором о сарадњи о обављању рада у јавном интересу.

За хигијену простора и одржавање круга Установе, током 2022. године била су ангажована лица путем добровољног радног ангажовања, али су у одржавање хигијене активно укључени и деца и жене – корисници услуга.

Ноћне смене у Установи, уз дежурне раднике/сараднике услуга, покривене су ангажовањем професионалне агенције за физичко-техничко обезбеђење, чиме се обезбеђују безбедни услови за заштиту и смештај корисника.

Оброке је за кориснике од марта 2022. године обезбеђивала СУР „Бресница“. У циљу безбедности корисника, а у складу са упутствима Инспектора Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, у Службама је обустављено самостално припремање оброка, што се ни у ком случају није одразило на квалитет пружања услуге, имајући у виду да, у складу са спроведеном набавком за припремање оброка, корисницима су свакодневно обезбеђена три оброка и ужине. Осим тога, захваљујући донаторским средствима, корисницима су током целе године били обезбеђени слаткиши, слане грицкалице, сокови.

3. Извештај о реализованим услугама

○ Служба за децу и младе

Прихватилиште за децу и младе

Поступак обнављања лиценце услуге Прихватилишта за децу и младе је још увек у току – током децембра 2022. године, надлежни Инспектор Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, посетио је Прихватилиште за децу и младе, добијен је позитиван одговор везано за релиценцирање услуге и Решење надлежног Министарства и добијање потпуне лиценце очекују се почетком 2023. године.

Пријем у Прихватилиште током извештајног периода је вршен 24 часа дневно, 7 дана недељно (већи број пријема је реализован у дневним сменама), сви корисници су упућени по упућу Центара за социјални рад.

1.1 Попуњеност капацитета

Капацитет	6
Број деце на смештају дана 01.01.2022.год.	3

Новопримљених	19
Број реализованих пријема	21
Актуелни број деце на дан 31.12.2022.год.	4
Укупан број деце од 01.01.2022.год. до 31.12.2022.год.	22

II Структура корисника према основним обележјима

Табела бр 1. Број нових корисника услуге Прихватилишта - корисници смештени у току 2022. године према старости

0 - 2 године	0
3 - 5 година	1
6 - 14 година	10
15 - 17 година	8
18 - 25 година	0

Табела бр.2 Структура корисника/ца према узрасту и полу

Узраст	Дечаци		Девојчице		Укупно	
	Укупан број од 01.01.2022.год. до 31.12.2022.год.	Број на дан 31.12.2022.	Укупан број од 01.01.2022.год. до 31.12.2022.год.	Број на дан 31.12.2022.	Укупан број од 01.01.2022.год. до 31.12.2022.год.	Број на дан 31.12.2022.
до 5 год	0	0	1	0	1	0
6-14год	6	3	7	1	13	4
15-17год	3	0	5	0	8	0
18-25 год	0	0	0	0	0	0
Укупно	9	3	13	1	22	4

Табела бр.3. Структура деце у прихватилишту у 2022. години према корисничкој групи и узрасту

Корисничке групе	Укупно у 2022. години				
	0 - 2	3 - 5	6 - 14	15 – 17	УКУПНО

Деца без родитељског старања			1	1	2
Деца жртве насиља			1	3	4
Деца са неадекватним породичним старањем - занемаривање у породици			3	3	6
Деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом					
Деца жртве трговине људима					
Деца страни држављани без пратње					
Скитња		1	3		4
Бекство			0	1	1
Прекид хранитељског смештаја			4	1	5
Деца повратници/из реадмисије					
Остала деца	0	0			22

Слика 1 - Графички приказ структуре корисника према узрасту

Из графичког приказа се може видети да узрасни период деце са највећим процентом потреба за коришћењем услуге Прихватилшта везан за период од 6 до 14 година - развојне фазе у којој долази до прве појаве симптоматолошког понашања резултираног неадекватним препознавањем и задовољавањем дечијих потреба од стране родитеља, старатеља, хранитеља.

Табела број 4 - Структура деце на евиденцији у току 2022. године према средини из које су дошла у Прихватилиште

Средина	Број деце	
	М	Ж
Биолошка породица	1	7
Сродничка породица	1	3
Хранитељска породица	4	1
Усвојитељска породица	0	0
Улица	3	2
Здравствена установа		
Установа за смештај у систему социјалне заштите		
Друга прихватилишта и прихватни центри (службе и центри за прихват избеглица, миграната и азиланата, жртава трговине људима, сигурне куће и сл.)		

Слика 2. Графички приказ структуре деце према средини из које су дошли

Из графичког приказа може се закључити да у извештајном периоду, највећи проценат деце који је користио услугу, долази из биолошких породица, док је проценат деце из хранитељских породица и деца нађена у скитњи, бекству односно на улици исти што се разликује у односу на извештаји период од претходне године (* деца улице - двоје, деца из хранитељских породица - петоро)

Табела бр. 5 - Структура корисника према разлогу упућивања

Разлог смештаја	Укупан број од 01.01.2022.год. до 31.12.2022.год	Број на дан 31.12.2022.
Прекинуто хранитељство	1	1
Прекинут сроднички смештај	2	1
Неадекватно породично старање (злостављање, занемаривање, насиље у породици)	9	1
Деца пронађена у бекству	1	0
Дете без родитељског старања	2	0
Скитња	4	1
Укупно	22	4

Слика бр. 4 Графички приказ структуре корисника према разлогу упућивања

Из графичког приказа се види да је већи број деце измештен због неадекватног породичног старања, злостављања, занемаривања, насиља у породици и прекинутог хранитељски облика заштите што потврђује чињеницу да родитељи/старатељи, хранитељи нису успевали да изнађу адекватне механизме за превазилажења манифестованих понашања карактеристичних за развојну фазу у којој се деца налазе (што је у складу са доминантном старосном групом корисника/ца Прихватилишта за период извештавања)

Табела бр. 6 - Структура корисника/ца смештаја у 2022. години према врстама инвалидитета или здравственим сметњама и старости

Корисници смештаја у 2022. години према врстама инвалидитета или здравственим сметњама и старости			
Врсте сметње	Деца/малолетни	Пунолетни	УКУПНО
Телесни инвалидитет			
Сензорни инвалидитет			
Интелектуалне тешкоће	1		1
Вишеструки (истовремено присуство две или више сметњи, тешкоћа, инвалидитета код једне особе)	2		2
Первазивни развојни поремећаји (аутизам, Ретов, Аспергеров синдром и други развојни поремећаји)			
Тешка органска обољења			
Психијатријска болест			
Поремећај понашања или тежи емоционални проблеми	9		9
Болести зависности (алкохолизам, наркоманија)			
Друго			
УКУПНО	12		12

- Остали број корисника (10) се налазио на смештају краћи временски рок (2 корисника – један дан, троје деце - 2 дана, петоро деце до 10 дана)

Табела бр.7 - Структура корисника према дужини коришћења услуге

Дужина боравка	Укупан број корисника у 2022.		
	Деца	Пунолетни	Укупно
До месец дана	10		10
Од 1 до 3 месеца	5		5
Од 3 до 6 месеци	2		2
6 и више месеци	5		5
Укупно	22		22

Слика бр. 5 - Графички приказ структуре корисника према дужини коришћења услуге

Из графичког приказа се закључује да 55 одсто деце се налазило на смештају и заштити у Прихватилишту током дужег временског периода због немогућности проналажења адекватнијег и трајнијег облика заштите

Табела бр. 7 - Структура корисника/ца према упутном органу

Начин доласка у прихватилиште	Деца	Пунолетни
Број корисника који су упућени од стране центра за социјални рад	22	

Табела бр. 8 - Структура корисника према упутном Центру за социјални рад

Упутни ЦСР	укупан број деце
Крагујевац	17
Краљево	1
Нови Пазар	3
Лучани	1
УКУПНО	22

Слика бр. 6 - Графички приказ структуре према упутном центру

Са одређеним бројем деце није реализован пријем (писмених 10 и исто толико усмених захтева је одбијено), из разлога попуњености капацитета. Око 77 одсто деце који су користили услугу током године је било са територије града Крагујевца. Такође, услугу су континуирано у протеклој години користила деца из градова у региону. Нешто већи број захтева за пријем је био из Покрајине Војводине, Новог Пазара, Крушевца, Чачка.

Табела бр. 9 - Структура корисника према начину прекида коришћења услуге

Разлози прекида коришћења услуге	Број деце	Број пунолетних
Планирано	17	
Самоиницијативно (на захтев корисника или старатеља)	1	
Нешто друго		
Укуно	18	

Четворо деце се на дан 31.12.2022. године и даље налази на смештају у Прихватилишту.

Табела бр.10 - Структура корисника према облицима заштите након смештаја у Прихватилишту

Облик заштите након престанка смештаја	0 - 2		3 - 5		6 -14		15 – 17		УКУПНО	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Повратак у биолошку породицу						1		5		6
Смештај у сродничку породицу						2				2
Усвојитељска породица										
Породични смештај				1	3	1	3		6	2

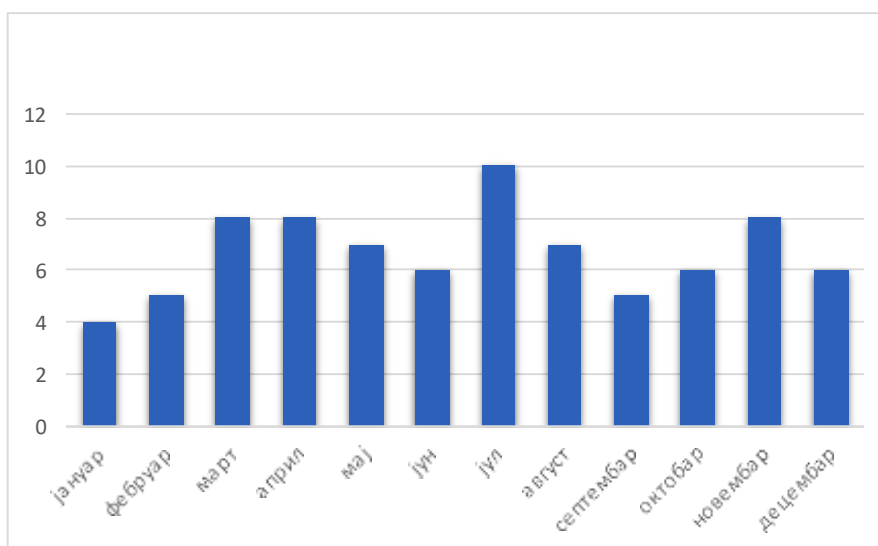
Дом за смештај корисника у систему СЗ							1				1
Становање уз подршку											
Самоиницијативно									1		1
УКУПНО по полу					1	3	5	3	5	6	11
УКУПНО		0		1		8		9		18	

* четворо деце је актуелно на смештају на дан 31.12.2022. године.

Табела бр. 11 - Број корисника по месецима

Јан.	Феб.	Мар.	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.
4	5	8	8	7	6	10	7	5	6	8	6

Слика 6 - Број корисника по месецима

У току извештајне године, 6 месеци је број корисника био изнад попуњености капацитета из разлога изразите угрожености и безбедности деце и немогућности проналажења мање рестриктивног окружења у ситуацијама неодложне интервенције

Табела бр. 12 - Структура корисника према месту из кога долазе

Укупан број корисника са урбаног подручја	18
Укупан број корисника са осталог подручја	4

2.1 Евиденција и документација

Евиденција и документација у Прихватилишту за децу и младе, уређена је и води се у складу са Правилником о вођењу евиденције о корисницима и документације о стручном раду у установама социјалне заштите.

Обзиром да је смештај у Прихватилишту ургентно збрињавање, смештај за већину корисника је реализован само са упутом надлежног Центра за социјални рад. Тежило се

да преостала неходна документација буде достављена у што краћим временским интервалима (извештај о детету/младој особи, здравствена документација, школска документација...). Приједи су најављивани телефонским путем. У већини случајева, са надлежним Центром је сачињаван План услуга за корисника. Према предвиђеном стручном поступку, након 10 дана од пријема, одређивао се степен подршке и израђује Процена корисника у складу са којом се дефинишу приоритетне области у раду са корисником и сачињавања Индивидуални план заштите за сваког корисника.

Услугу Прихватилишта у току 2022.године пружало је 5 запослених - три стручна радника и два сарадника од чега је један стручни радник ангажован и у осталим услугама, будући да је на месту руководиоца Службе за децу и младе. Број стручних радника на обаљању стручне праксе се током године мењао - један је са обављањем стручне праксе завршио у мају месецу 2022. године, од маја до новембра 2022.године ново лице је обављало стручну праксу, док је трећи стручни радник на пракси ангажован од децембра месеца извештајне године. Посредством програма Националне службе за запошљавање „Моја прва плата“, до септембра месеца је био ангажован један стручни радник.

III Облици рада са децом и реализовани програми ресоцијализације

Пријем корисника се и ове године реализовао углавном у присуству у стручног радника. Континуирано се након изолационог прелазило у адаптациони период, када се поред здравствено-хигијенског третмана, вршила почетна процена когнитивно емоционалног и понашајног функционисања новопримљеног детета. Након тога се за сваког корисника правио Индивидуални план заштите са специфичним појединачним циљевима. Активности у оквиру поменутих циљева су се реализовале у оквиру индивидуалног и групног саветодавног и терапеутског рада. Све време боравка, пружа се, у континуитету, психосоцијална, мотивациона као и подршка у образовању.

3.1 Васпитно - образовни рад

Приказ укључености корисника у васпитно-образовни систем за 2022-у годину

Укупан број деце/малолетних корисника према образовном статусу у 2022. години	
Образовни статус	Број деце
Нису укључени у васпитно образовни систем	2
Похађа предшколску установу	0
Не похађа основну школу, а основношколског је узраста	2
Редовна основна школа	10
Специјална основна школа	2
Не похађа средњу школу, а средњошколског је узраста	1
Редовна средња школа	5
Специјална средња школа	0
Школа за основно образовање одраслих	0
Завршили школовање	0

Од укупног броја корисника (22), четоворо деце није похађало основну школу, због кратког периода боравка у Прихватилишту, од којих двоје деце није било укључено у редован образовни систем. Приметан је успех свих корисника у школским постигнућима

који се огледао кроз редовност у похађању наставе, позитивним школским оценама, поштовању школских правила у понашању, учењу и изради домаћих задатака. Интензивна сарадња се континуирано реализовала са психолошко педагошким службама, разредним старешинама, учитељицима школа које похађају наши корисници. Током извештајне године континуирано су деца чије су матичне школе биле знатно удаљене од Установе одвођени и довођени из школа од стране задуженог особља, а све са циљем како би остали у својим школама у којима су били високо адаптивни. Поред наведеног, одређеној деци, код које су биле присутне тешкоће у адаптацији на школску средину (у виду отпора према похађању наставе, несналажења у школском амбијенту...), континуирано је пружана подршка како у виду одвођења и довођења из школе, тако и активног надзора и праћења понашања у школи, односа са вршњацима, боравка на настави, уз интензивну сарадњу са стручном службом школе, као и одељенским старешинама. Дечак који је на смештају, због изражених тешкоћа у функционисању у школској средини, као и у когнитивно емоционалном и понашајном функционисању, а по одлуци Интерресорне комисије, из редовне школе је пребачен у школу која ради по специјалном програму, а такође му се током године пружала подршка у довођењу и одвођењу од стране задуженог особља. Поред редовног пружања подршке у савладавању и праћењу школског градива, стицању радних навика, развоју позитивног односа према школи, мотивисању ка позитивним циљевима у личном образовању и унапређивању самих вештина учења, са одређеном групом деце се, према препознатој потреби и начињеном индивидуалном плану подршке, радило на описмењавању – овладавању вештинама писања и читања, као и усвајању основних рачунских операција.

IV Реализовани програми и структура рада са децом и младима у оквиру Прихватилишта за децу и младе

4.1 Индивидуални рад

Током адаптационог периода са сваким новопримљеним дететом започиње се индивидуални рад, чију кључну компоненту чини процес придруживања, на чијој се основи са дететом изграђује „однос поверења“. Након почетног периода, када је постигнут задовољавајући ниво адаптивности детета и са њим формиран „радни и терапијски савез“, разматрају се приоритетне области у раду са циљем свеукупног побољшања у функционисању. Након успостављених критеријума сачињавао се план заштите са конкретним задацима за наредни период. Важан сегмент у раду са децом током боравка у Прихватилишту представља и усвајање и развијање хигијенских навика. Појединачном (лична хигијена) и групном (хигијена простора) листом бодовања, деца/млади се на дневном нивоу бодују за успешно, делимично успешно и неуспешно обављене активности везане за личну и хигијену простора.

Током извештајног периода, у оквиру индивидуалног саветодавног и супортативног рада се, са корисницима који користе психијатријске услуге (12 корисника), интензивно радило на мотивисању за редовно обављање неопходних контролних прегледа, узимању предвиђене медикаментне терапије, као и на едукацији о подједнакој важности психичког, као и физичког здравља, затим о менталној хигијени и адекватним начинима и техникама реаговања у акутним и фазама ремисије. Код поменуте категорије корисника био је неопходан интезиван третман, будући да су биле присутне тешкоће у више области функционисања (когнитивној, емоционалној, понашајној), те је приступ у индивидуалном раду са овом групом корисника углавном био „1 на 1“, јер је једино на тај начин било могуће обухватити више области на којима је требало радити како би се унапредило њихово свеукупно функционисање. Неопходност континуираног индивидуалног рада „1 на 1“ са наведеном групом корисника донекле је представљало

тешкоћу када је реч о, како индивидуалном тако и групном раду са другим корисницима на смештају, али су, уз изузетну креативност и упорност, ове тешкоће успешно превазилажене. Специфичност у раду такође представља и потреба за континуираним пружањем помоћи и подршке већ поменутиим корисницима који користе психијатријске услуге, будући да су они углавном били на смештају у Прихватилишту током дужег временског периода.

4.2 Групни рад

4.2.1. „Терапијска заједница“

Током извештајне године наставило се са континуираним одржавањем Терапијске заједнице. Терапијска заједница функционише као „недељни“ састанак корисника Прихватилишта за децу, када деца и млади током неформалног дружења размењују мишљења, ставове, личне утиске и искуства од претходне недеље, али износе и разноврсне дилеме, недоумице и актуелне тешкоће како у личном, тако и у групном функционисања, а затим уз интеракцију и интензивну размену, заједничким снагама, на конструктиван начин, покушавају да пронађу алтернативне могућности за превазилажење тешкоћа са којима се суочавају, а такође често и осмишљају планове и дају предлоге за функционисање групе у наредном периоду. Најчешће теме Терапијске заједнице су међуљудски односи, групне норме понашања, договор око активности за наредну недељу, утисци о догађајима из претходне недеље, изражавање потреба за променама у оквиру функционисања групе и групних правила, изношење сугестија, примедби, похвала, мишљење, и на крају индивидуално постављање питања која се разматрају на састанцима стручног тима.

4.2.2 „Дечији клуб“

Специфичност „Дечијег клуба“ чини изузетна самоиницијативност и ангажованост деце у његовој организацији и реализацији – деца и млади га осмишљају и практикују самостално. Дечији клуб се најчешће реализовао петком и прилагођавао се потребама, интересовањима, капацитетима и препознатом степену неопходне подршке актуелне групе деце на смештају. Претходно изабрани водитељ, у договору са дежурним радником, одреди тему о којој се касније на самом Дечјем клубу дискутује. Најчешће теме Дечијег клуба током извештајне године су биле – „Дечија права“, „Желим да будем..“, „Срећан сам када“, „Три жеље за златну рибицу“, „Вршњачко насиље“, „Толеранција“, „Шта је за мене другарство“, „Зоне понашања“, „Шта сам научио у прихватилишту“, „Здрави стилови живота“, „Недостаје ми“, „Агресивна комуникација – како да комуницирам другачије“, „Асертивна комуникација“, „Дан планете земље“, „Асоцијације“, „Шта је бахато понашање“, „Колико се познајемо“, „Опиши себе“, „Чувајмо природу“, „Хигијена и бон тон“, „Легенда о“, „Значило би ми када би“, „Шта је за мене одговорност“, „Дигитално насиље“, „Мој омиљени спорт..“, „Прва помоћ – шта сам научио“, „Опиши себе..“, „Бонтон – понашање на јавним местима, у ресторану, позоришту“, „Колико се познајемо - упознавање, квиз“.

4.2.3 Психосоцијалне радионице

Одабир психосоцијалних радионица и едукативног садржаја који је на тај начин презентован, а које су се реализовале у оквиру Прихватилишта за децу током извештајне године, углавном је заснован како на капацитетима актуелне групе деце на смештају којима је прилагођаван како би га у што већем степену у својили, тако и на идентификованим тешкоћама у когнитивном емоционалном и понашајном

функционисању и областима за које је препознато да је деци и младима на смештају била неопходна додатна психосоцијална подршка - све са циљем кориговања негативних и усвајања позитивних образаца понашања, јаснијег диференцирања позитивних и негативних понашајних образаца, усвајању вештина асертивне комуникације и изражавања личних потреба и мишљења, конструктивног начина решавања конфликта и репертоара адекватнијих реаговања у ситуацијама фрустрираности, препознавања и поштовања потреба других, на унапређењу емоционалног реаговања и доживљавања – на јаснијем препознавању како сопствених емоција тако и емоција других, и на њиховом адекватнијем изражавању, посебно када је реч о непријатним осећањима и изналажењу начина за њихово испољавање на социјално прихватљив начин, на унапређењу социјалних интеракција и усвајању социјалних вештина, ублажавању импулсивних реакција и контроли беса, предочавању последица појединих, ризичних понашања..., уз крајњи циљ подизања нивоа свеукупног функционисања деце и младих. Праћење успешности примене садржаја радионица се свакодневно вршило провером кроз листу бодовања. Такође, едукативни садржаји радионица су најчешће у индивидуалним и групним саветодавним и терапеутским разговорима повезивани са свакодневним животним ситуацијама, уз заједничко изналажење најбољих начина реаговања или поступања у већ обрађиваним, разноврсним проблемским ситуација.

Неке од тема реализованих психосоцијалних радионица које су током извештајне године реализоване у оквиру Прихватилишта са децом и младима су: „Осећања- како их препознати“, „Пријатне и непријатне емоције“, „Како да покажем када се осећам тужно, срећно, љуто...“, „Стилови комуникације – агресивна, пасивна, асертивна“, „Асертивна комуникација“, „Конфликти и модели разрешења“, „Зашто радим то што радим – бахато понашање“, „Толеранција“, „Ризичне ситуације - како их препознати и превазићи“, „Стратегије решавања проблема“, „Кад сам љут/ љута...“ „Врсте насиља – физичко, психичко, економско, сексуално и дигитално насиље“, „Бон тон“, „Одговоран сам за ...“, „Мотивација - кораци ка постизању циља“, „Хијерахија потреба“, „Како рећи не ...“, „Где почињем ја, а где ти“, „Дрво самопоштовања“, „Ко сам и кога познајем“,,

4.2.4. Психоедукативне и едукативне радионице

Поред психосоцијалних радионица, са групом деце на смештају у Прихватилишту за децу, током извештајне године, редовно су одржаване и психоедукативне и едукативне радионице, које су биле креиране у складу са препознатим интересовањима актуелне деце. Тако су, у складу са препознатом потребом, уз учешће деце, која су самостално обрађивала, припремала и презентовала поједине сегменте заједнички одабраних тема, реализоване психоедукативне радионице на следеће теме: „Шта значи добро здравље“ презентација, евалуациони упитник и дискусија, „ Пубертет“ , „Репродуктивно здравље жена“, „Заштита репродуктивног здравља и превенција нежељене трудноће“ – презентација и евалуациони упитник, „Полне болести“ – дискусија, упитник за препознавање симптома, „Болести зависности - врсте, препознавање, превенција“ , „Ментална хигијена – када сам ментално здрав, знаци психичких тешкоћа“ – дискусија и евалуациони упитник, „Када и како потражити помоћ“..., као и едукативне радионице којима су углавном обрађиване теме из области опште културе и образовања: „Бајке и басне“, „Упознај земље света – култура, храна, знаменитости, занимљивости – Кина, Јапан, Мексико, Француска, Куба, Бразил, Италија. ,“, „Музика света - упознај различите врсте музике и одабери музику за себе“, „ Сликарство - стварање уметности“, „ Истражуј спорт- спортови за које мало ко зна - хокеј на трави, софтбоул, пиклбол, голбол “Упознај Србију“, „Занимљивости – да ли сте знали“ , а такође су често, у циљу евалуације и провере степена усвојености презентованих едукативних садржаја, реализовани и разноврсни тестови и квизови знања,(игре асоцијације, брзалице, загонетке, занимљива географија), који су од стране деце били изузетно добро прихваћени.

У сврху бољег усвајања едукативних садржаја, као и разноврсности алата у презентовању садржаја, у оквиру психоедукативног рада са групом деце/младих често су приказивани „ филмови“ везани за теме које су обрађиване, како би се деци на што конкретнији и „ очигледан“ начин приближили жељени садржаји и феномени – филмови „Посматрачи“, „Сестре“, „ Енканто“, „Хуманост“, „Толеранција - кратки клипови“, „ У мојој глави“, „ Хачико“...

4.2.5. Програмска активност „ Летњи камп“

Током извештајне године, у дворишном простору установе реализована је активност „Летњи камп“. Наиме, група деце из Прихватилишта и Дневног боравка за децу из породица у ризику је, током летњег распуста, учествовала у формирању кампа (сређивање дворишног простора, постављање шатора, исцртавање паноа). Такође, камп је обухватао групне саветодавне разговоре на актуелне теме, рекреативне активности-спортске, друштвене, и једном приликом ноћење у самом кампу. Сваки члан групе-кампа је претходно добијао задатке, улоге (нпр.особа задужена за доношење воде, особа задужена за праћење поштовања правила кампа и слично). У поменутом кампу деца су током летњег распуста често проводила време, активно учествујући у већ поменутим активностима, спремно прихватајући обављање додељених улога, а једном приликом је камп трајао 24 часова уз учешће стручних радника установе.

V Радионице и секције

5.1 Креативне радионице

Током извештајног периода континуирано се наставило са организацијом и реализацијом креативних радионица. Наиме, у оквиру структурирања слободног времена са циљем развоја осећаја креативности, естетике, деца су индивидуално и у групи креирала различите предмете и украсе који су се наменски користили за различите потребе (украшавање просторија Установе, обележавање значајних датума, изложбе...). Деца су током креативних радионица израђивала нарукнице од перлица, или разних врста конца и канапа, новогодишњу декорацију - украсе, јелкице, поклончиће, честитке, декорисала ускршња јаја и осмишљала разноврсне ускршње мотиве, правила венчиће од свежег цвећа, затим креирала тематске паное за обележавање значајних датума - „Осмог марта“, „Дана заљубљених“, „Дана породице“, „Дана детета“, „Обележавање 16 дана активизма борбе против насиља над женама“, затим цртали наменске радове којима су украшаване просторије установе, израда „Дрвета обећања“, „Тегла жеља“, „Животиња од јесењих лишћа, шишарки и кестенова“, коришћење декупаж технике у декорацији предмета.

5.2 Кулинарска радионица

До јуна месеца, реализоване су кулинарске радионице - сваког другог петка у месецу - деца Прихватилишта су се придруживала деци из услуге Дневног боравка за децу из породица у ризику у припремању оброка. Дечак, ученик осмог разреда основне школе, је био водитељ радионице, а у овој активности му се често придруживао и дечак који је био на смештају у Прихватилишту за децу, ученик седмог разреда основне школе, код којег је присутно изражено интересовање за кулинарство, као и жеља да се у будућности школује у овом правцу и постане професионални кувар. Деца су у кулинарским радионицама радо учествовала, вербализујући осећање задовољства тиме што се друже, усвајају кулинарске вештине и самостално стварају, уз наглашено осећање успешности и јачање самопоуздања након успешно реализованих задатака. У складу са

добијеним препорукама Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, од јуна месеца извештајне године обустављена је реализација кулинарске радионице, имајући у виду да се сам процес припреме хране изводи у хигијенски недовољно контролисаним условима – Центар „Кнегиња Љубица“ не поседује потребне дозволе нити испуњава услове за безбедно припремање хране, па самим тим, конзумирање припремљене хране са собом носи и одређене ризике по безбедност и здравље. У циљу максималне заштите здравља корисника, кулинарска радионица је од јуна месеца замењена другим креативним облицима изражавања деце и младих.

5.3 Керамичка радионица

Керамичка радионица је корисницима услуге представљала једну од могућности структурирања слободног времена, изражавања креативних идеја са фокусом на повећању пажње и концентрације у раду. Током извештајног периода услуге керамичке радионице није користио већи број корисника из разлога категорије деце која су била на смештају.

5.4 Спортска секција

Спортска секција је подразумевала свакодневно усмеравање деце да проведу одређени део дана у различитим спортским активностима, у складу са могућностима а како би се рекреирала и адекватно психофизички развијала. Настављено је са коришћењем теретане у затвореном у оквиру установе а у складу са психофизичким капацитетима сваког детета понаособ. Акцент је био у свакодневним физичко рекреативним активностима које су подразумевале реализацију игара попут „Између две ватре“, стони тенис, мали фудбал, баскет, одбојка на песку, јутарња физкултура, прскакање вијаче, „Медицинска шетња“, а често су заједно са децом осмишљане и реализоване „Игре без граница“. Такође, један од приоритета у раду је био укључивање корисника у професионалне тренажне процесе у локалним клубовима а у складу са њиховим интересовањима и психомоторном способности. Обзиром на специфичност групе корисника током извештајне године, један дечак је изразио жељу да тренира фудбал, те је у складу са тим и укључен у ФК „Арсенал“. Током летњег распуста деца су скоро свакодневно, у пратњи дежурних радника Прихватилишта, одлазила на пливање на отворене базене у оквиру Спортског друштва „Раднички“. Такође, током лета је формирана група „Ранци“ - коју су, поред стручног радника Прихватилишта, чинила деца која су показала посебно интересовање за трчање – група се састајала два пута недељно и, према заједничком договору, прелазила различите дистанце, а након тога би проводили заједничко време у групним разговорима и дружењу. У оквиру фестивала „Блеја“, током другог дана, а према унапред сачињеним програмским активностима, двоје деце из Прихватилишта учествовало је у Хуманитарној трци „Стаза здравља“ на стази у Ациним ливадама. Такође, двоје деце из Прихватилишта учествовало је на камповању на Бешњаји, у организацији Спортског друштва, где су учествовали у разноврсним спортским активностима – пешачењу, фудбалу, кошарци, зип лине, у вожњи квадова, вежбању на справама на отвореном...Деца су често, углавном у пратњи дежурних радника, одлазила на ватерполо, фудбалске и кошаркашке утакмице, за које су појединци показивали изразито интересовање.

5.5 Информатичко-рачунарска радионица

Информатичко-рачунарска радионица се реализовала у новоопремљеној „Сони соби“ у оквиру које се налазе савремени рачунари, интерактивна табла и намештај који је прилагођен коришћењу просторија за те намене. Активности које су се реализовале у оквиру „Сони собе“ су едукативно забавног карактера (коришћење претраживача,

коришћење ворда, фотошопа, гледање едукативних садржаја, слушање музике, играње игрица, гледање филмова...)

VI Здравствена заштита

Један од приоритета у раду је била и интензивна срадња са здравственим службама како би се обезбедила најадекватнија здравствена заштита наших корисника. Здравствена заштита се пружала у сарадњи са Домом здравља и специјалистичким службама (педијатрија, психијатар, дечји психијатар, стоматолог, гинеколог, хирург, ортопед, офталмолог), односно службом за Хитну медицинску помоћ. Због потребе корисника, а по упућу надлежног дечијег психијатра, током извештајне године реализовано је више прегледа од стране Института за ментално здравље, као и два стационарна лечења у поменутој установи.

Успешна сарадњу у извештајном периоду настављена је са школским и дечијим диспансером. С обзиром да су се на смештају налазила деца и из других општина, који нису имали пребачене здравствене картоне због краћег периода боравка, исти су без икаквих тешкоћа остваривали и добијали адекватну здравствену заштиту (како превентивну, тако и у случају акутних или хроничних болести). Деца су подстицана и вођена на прегледе код стоматолога (како превентивне, тако и ради лечења зуба и побољшавања здравља зуба и усне дупље). Пракса у раду је била да свако дете које се дужи период налази на смештају редовно одлази код стоматолога са циљем побољшања оралног здравља и оралне естетике, што је на крају давало позитивне резултате и већина деце при реализацији отпуста је имало здраве зубе и редовнију навику одржавања хигијене зуба. Током године, углавном деца која су била на смештају нису имала искуства стоматолошких прегледа и интервенција, па је била неопходна додатна едукација и мотивација како би у потпуности реализовали стоматолошки третман. У извештајном периоду је обављено преко 25 интервенција дечијег стоматолога. Двојица дечака су током смештаја вођени на редовне прегледе офталмолога, радило се на мотивацији редовног ношења наочара, док је један уз надзор свакодневно четири сата имао и онклузију ока (ношење фластера), како би се умањио страбизам.

Како је у извештајном периоду знатно повећан број корисника психијатријских услуга значајна сарадња је настављена и током 2022.године са дечијим психијатром у оквиру Клиничког центра Крагујевца. Било је ситуација у акутним кризама, када су деца одвођења и на основу усменог, телефонског најављивања прегледа што је од великог значаја, било с обзиром да се радило о деци која су у фазама покушаја суицида или вербализовања суицидалних идеја, као и у ситуацијама испада у понашању или нестабилности у функционисању којима су угрожавала и сопствену безбедност и безбедност осталих корисника на смештају. Наиме, овај вид сарадње је јако важан јер се последњих година на смештају и заштити налазе деца/млади за које постоји потреба за коришћењем како медикаментне терапије тако и праћење исте од стране лекара дечије психијатрије. У току 2022.године обављено је преко 25 редовних прегледа од стране дечијег психијатра, не рачунајући претходно поменуте ванредне ситуације, када се одлазило и ван заказаног термина.

Током извештајне године између осталог, специфичност у оквиру здравствене заштите је била и редовно тестирање корисника на вирус КОВИД 19, а по процени надлежног педијатра. Наиме, у случају појаве симптома (температура, бол у грлу, малаксалост ...) свако дете је вођено код изабраног лекара а касније и на само тестирање. Током 2022. године забележен је један случај позитивног теста на Ковид 19, који је откривен редовном процедуром корисника за смештај у Прихватилиште. Обављено је преко 30 прегледа од стране дечијег педијатра услед акутних инфекција и болести корисника. У овај број нису урачунати одласци за неопходне упуте за сваки специјалистички преглед, као и редовно преписивање хроничне терапије или узимање лабораторијски анализа, те је број посета дечијем педијатру био знатно већи.

Здравствену документацију континуирано су водили дежурни радници установе. О току здравственог третмана евиденција је вођена у оквиру Књиге дежурства, личних досијеа (листови праћења) и књиге уписа актуелне терапије.

VII Културно-забавне и спортско-рекреативне активности

И ове године је активно обележена је Дечија недеља, под слоганом „Шта детету треба да расте до неба“. Сваки дан недеље је подразумевао одређене активности - првог дана деца одлазе на вечеру са другом Страхињом, другог дана деца осмишљају и реализују радионицу у којој су учесници одрасли, „Клуб одраслих“, по принципу „Дечијег клуба“ само што су присутна и деца; трећег дана су деца осмишљала и реализовала забавне активности; четвртог дана у простору „Библиотеке“ деца представљају књиге које им се највише допадају, добијају чланску карту и изнајмљују књиге за читање; петог дана се деца и одрасли такмиче у стоном тенису, „Играма са границама“ - жири чине деца, а победници добијају захвалнице; шестог дана деца, у пратњи дежурних радника, одлазе у биоскоп.

Заједно са децом корисницима услуге Дневног боравка за децу из породица у ризику, деца са позитивним школским постигнућима, имала су прилику да, у пратњи стручних радника Прихватилишта за децу и Дневног боравка, током месеца априла бораве на Златибору у одмаралишту „Планински дом“, а затим, током месеца маја и на Копаонику у одмаралишту „Машинац“.

Учествовање у програму „Летујемо код куће“ у организацији „Црвеног крста Крагујевац“ - први дан дружења посвећен Програму борбе против трговине људима, другог дана реализована радионица „Промоција хуманиг вредности“, трећег дана су од младих волонтера учили технике прве помоћи – како помоћи другоме када се повреди, четвртог дана, деца су се дружила са младим волонтеркама из Енглеске, које су са њима поделиле креативне игре.

У периоду од 19.08. до 26.08.2022. године, троје деце из Прихватилишта за децу, заједно са децом из Дневног боравка за децу из породица у ризику и Дневног боравка за младе са проблемом у понашању, у пратњи стручних радника Установе, имала су прилику да бораве на мору, у месту Столив, у Црној Гори,

Такође, пар пута током летњег распуста, деца су, у пратњи дежурних радника, имала прилику да посећују „Бора лавиринт“ у Баточини, где су им поред лавиринта, на располагању били и разноврсни пратећи садржаји – играоница, замкови за игру, трамболине, терен за мини голф.

Учествовање у обележавању Међународног дана борбе против насиља над женама „16 дана активизма“, када су реализоване психосоцијалним радионице на тему насиља, снимани видео записи на тему насиља који су едитивани на друштвеним мрежама, гледање представе на тему насиља у партнерским односима „Поломљено ребро“ у организацији Дневног боравка за децу и младе са проблемом у понашању, уз подршку чланова Удружења „Транзициони кутак“, учествовање у реализацији радионице „Не бесни човече“ са децом из Боравка за децу из породица и ризику и ђацима ОШ „Свети Сава“ .

Учествовање у тродневном фестивалу „Блеја“ у организацији Дневног боравка за децу и младе са проблемом у понашању у периоду од 03.09. до 05.09.2022. године (учествовање у ликовном надметању „Ликовна туча“ реализованом у дворишном простору Установе, учествовање на хуманитарној трци „Стаза здравља“ од планинског дома „Др Соња Перишић“ у селу Ацине ливаде.

У месецу децембру, поводом новогодишњих и божићних празника, деца су учествовала у организованим дружењима са ђацима- донаторима Прве крагујевачке

гимназије, ОШ „Свети Сава“, вртића „Другарство“, ишла су на донаторско дружење у Ректорату Универзитета у Крагујевцу, у организацији студената Правног факултета, затим на дружење и представу у просторијама Природно математичког факултета, у организацији студената поменутог факултета. Такође, деца су присуствовала новогодишњој позоришној представи у театру „Јоаким Вујић“ и дружила се са Деда Мразом.

Посете кафићима, посластичарницама и другим угоститељским објектима су деци Прихватилишта биле омогућене, од стране запослених, читаве године.

Деца су често посећивала и биоскоп „Синеплекс“ у оквиру Тржног центра „Биг Фешн“, као и позоришне представе у Театру „Јоаким Вујић“, као и у Позоришту за децу, „Акваријум“ који функционише у оквиру Природно математичког факултета, „Изложбе паса“ које су се организовале у Великом парку.

VIII Сарадња

У сарадњи са упутним ЦСР и уз њихову сагласност вршено је праћење контакта (личног и телефонског) корисника са сродницима и другим блиским особама. Рад са њима био је у надлежности упутног ЦСР. Током извештајног периода, током трајања пандемије корона вируса сарадња са водитељима случаја је била недовољно функционална, и најчешће се одвијала телефонским путем. Како су се мењале процедуре и попустале мере које се тичу ширења вируса Ковид 19, поново су почели да се одвијају непосредни контакти у надлежном центру као и у просторија наше Установе што је знатно унапредило сарадњу и повећало квалитет пружања услуге.

Значајна сарадња је остварена са стручном службом ОШ „Јован Поповић“. Деца основношколског узраста која су била на смештају су се укључивала у поменуто школу. Задужене особе су једном недељно, по потреби и чешће, одлазили у школу на састанке са стручном службом и наставним особљем. Такође, квалитетна сарадња остварена је и са стручним службама основних школа „Драгиша Луковић Шпанац“, „Станислав Сремчевић“, и Средњом стручном школом, које су деца, пре смештаја похађала, а све са циљем праћења редовности у похађању наставе, школских постигнућа и понашања у школској средини, како би деца у области школског функционисања постигла што боље резултате и одржала и унапредила ниво адаптираности на школску средину.

И током овог извештајног периода је одржавана сарадња са дечијим психијатром Клиничко болничког центра Крагујевац. У континуираној сарадњи и консултацијама са поменутиим лекаром успело се да се на најбољи могући начин обезбеди свеобухватнији треман и додатна подршка која је у датом моменту била неопходна.

IX Специфичности у раду

Током извештајног периода био је изазов организовати сменски рад, пре свега због недовољног броја запослених стручних радника, али и услед присуства привремене спречености за рад-болести запослених, те се повремено дешавало да је распоред мењан на дневном нивоу. Један од изазова је био и тај што је током извештајног периода на смештају у Прихватилишту била хетерогена структура деце, различитог узраског доба, различитих здравствених, емоционалних и развојних фаза што је захтевало флексибилност, иновативност и континуирану употребу различитих интервенција запослених, а како би се пружила адекватна подршка и подигао ниво свеукупне функционалности сваког корисника појединачно. Дешавало се да у појединим тренуцима резултат даје само рад „један на један“, те је такав начин рада захтевао и подршку запослених из других услуга у оквиру Службе за децу и младе (колега из Дневног боравка

или Прихватилишта за жртве) како би се несметано одвијало функционисање осталих корисника на смештају.

Недовољна сензибилисаност професионалаца, с обзиром да су корисници услуге и корисници читавог система (социјална заштита, просвета, здравство), понекад се стиче утисак да не постоји у довољној мери висок ниво сензибилности и прихватања одговорности свих актера система а везано за задатке које су у надлежности поменутих.

У току и овог извештајног периода оброци су се до марта месеца дистрибуирали из Геронтолошког центра, а од марта то СУР „Бресница“ који је на поступку Јавних набавки имао најповољнију понуду. У току 2022.године захваљујући донаторским средствима, постојала је могућност куповине у оближњој трговачкој радњи, па су по потреби куповане и веће количине воћа, чаја, рођенданских торти...

Дешавало се да се јави несклад између потребе актуелног корисника за одећом и обућом и тренутним могућностима за набавком истих (пре свега се мисли на непостојање у магацину адекватне величине одевног предмета или броја обуће а немогућности да се исти у датом тренутку набави).

Прихватилиште за жртве насиља у породици

Прихватилиште за жртве насиља у породици, реализује своје задатке као једна од услуга Службе за децу и младе. У току 2022. године настављено је са збрињавањем жена и деце којима је тај облик заштите био неопходан. Простор у коме се пружају услуге прилагођен је потребама и у потпуности одговара стандардима прописаним законом (четири собе са по три кревета за спавање, по једно купатило на сваком спрату „дневни боравак“ са трпезаријом). У децембру 2022. године, надлежни Инспектор Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, посетио је просторије Прихватилишта, добијен је позитиван одговор и Решење надлежног Министарства како би се обновила лиценца се очекује почетком 2023. године.

Основни задаци утврђени су процедурама рада Прихватилишта за жртве насиља у породици, а у складу са Законом о социјалној заштити и Минималним стандардима и спецификацијом услуга Прихватилишта за жртве насиља у породици.

1.2 Процедура доласка и пријем корисника

Инструкцијом министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања предвиђено је да се пријем нових корисника услуге смештаја врши искључиво уз здравствену документацију која доказује да лице није заражено вирусом COVID-19, па се у складу са донетим епидемиолошким мерама и организовао пријем у Прихватилиште. То је подразумевало да је потребно обезбеди тест на COVID-19, а након тога корисницу сместити у изолацију. Након добијених резултата, кориснице су пролазиле период изолације од 14 дана у просторијама прилагођеним и предвиђеним за то, након чега су, а по добијању негативног резултата, укључиване у групу корисника на смештају. Међутим, са овом праксом је прекинуто након што је министарство издало Допуну Препоруке за сузбијање COVID-19 у установама социјалне заштите, а према којој, негативан PCR тест више није услов за пријем нових корисника за облике смештаја као што је Прихватилиште за жртве насиља у породици.

У складу са Одлуком о социјалној заштити Града Крагујевца у Прихватилишту за жртве насиља организован је двадесетчетворочасовни пријем за кориснике којима је неопходан ургентан смештај. Стручни радник/сарадник на пријему је прикупљао идентификационе податке о кориснику, обавештавао је писменим путем надлежни Центар за социјални рад о смештају корисника, као и Полицијску управу. При смештају корисници су снабдевани адекватном одећом, обућом и средствима за личну хигијену,

будући да су углавном долазили без потребне гардеробе и других непоходних средстава. Жене и деца су се прво упознавала са својим правима, обавезама, правилима кућног реда, са другим корисницима, животним простором и окружењем. Живот, рад и активности у Прихватилишту одвијали су се према утврђеном Правилнику о кућном реду и према Недељном плану активности. Такође, у почетном периоду боравка, кориснице су се детаљније упознавале са врстом и начином пружања стручне помоћи која се организује у Прихватилишту за жртве насиља у породици.

Процену корисника, према Правилнику о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, вршио је стручни радник уз учешће корисника. Процена је вршена непосредно након пријема и окончавала се у року до десет дана. Током процене пружала се услуга, односно реализовале су се активности у складу са утврђеним приоритетним потребама корисника. Степен подршке кориснику одређиван је на основу Скале за процену интезитета подршке, након чега се израђивао индивидуални план за сваког корисника.

III Структура корисника услуга Прихватилишта за жртве насиља у породици

Табела 1. Број жена према узрасту

Узраст	Укупан број 2022.	Број на дан 31.12.2022.
	број	број
18-26 год	5	0
27-35 год	1	0
36-50год	5	0
51-64год	3	0
65- 80 год	0	0
УКУПНО	14	0

Табела 2. Структура деце према узрасту и полу

Узраст	дечац		девојчице		УКУПНО	
	Укупан број 2022.	Број на дан 31.12.2022.	Укупан број 2022.	Број на дан 31.12.2022.	Укупан број 2022.	Број на дан 31.12.2022.
0-2 год	3	0	3	0	6	0
3-5 год	3	0	2	0	5	0
6-14 год	3	0	0	0	3	0
15-17год	0	0	0	0	0	0
18+	0	0	0	0	0	0
УКУПНО	9	0	5	0	14	0

Табела број 3. Структура корисника према подручју из кога долазе

Укупан број корисника са урбаног подручја	20
Укупан број корисника са руралног подручја	8

УКУПНО	28
---------------	-----------

Табела број 4. Структура корисника према начину изласка из Прихватилишта

Укупан број жена које су се осамосталиле	8
Укупан број жена које су се вратиле починиоцу насиља	6
УКУПНО	14

Табела 5. Структура корисника према дужини боравка

Дужина боравка	Укупан број 2022.	Број на дан 31.12.2022.
	број	број
До 1 месец	24	0
1-3 мес	4	0
4-6 мес	0	0
6 и више мес	0	0
УКУПНО	28	0

Табела 6. Структура корисника према месту из кога долазе

Упутни ЦСР	укупан број корисника
	Број
Крагујевац	17
Краљево	4
Житорађа	6
Свилајнац	1
Укупно	28

Табела 7. Број деце која су похађала школу

Узраст	дечаци		девојчице		УКУПНО	
	Укупан број 2022.	Број на дан 31.12.2022.	Укупан број 2022.	Број на дан 31.12.2022.	Укупан број 2022.	Број на дан 31.12.2022.
6-14 год	3	0	0	0	3	0
15-17год	0	0	0	0	0	0

УКУПНО	3	0	0	0	3	0
---------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Табела број 8. Према начину доласка у Прихватилиште

Упутни Органи	Укупан број корисника
Центри за социјални рад	28
Полицијска управа	0

Табела број 9. Број реализованих пријема у 2022.години

Број реализованих пријема	14
Број поновљених пријема	2

IV Индивидуални и групни рад са корисницима

У Прихватилишту за жртве насиља у породици корисницама се пружа свеобухватна помоћ. Дежурни радници брину о физичком и менталном здрављу корисница, те им враћају изгубљено самопоуздање и веру у себе и сопствене способности. У сарадњи са институцијама и трансдисциплинарном приступу изналазиле сусе стратегије оснаживање жена а како се не би вратиле у насилне обрасце функционисања.

Након смештања у Прихватилиште за жртве насиља, упознавања са правилима кућног реда, са другим члановима, животним простором и окружењем, жртвама насиља, женама и деци, пружала се могућност да се у атмосфери сигурности, прихватања и подршке опусте, одморе, окрепе, добију пажњу и ургентну помоћ која им је потребна (медицинска, психолошка и др.). Затим се постепено упознају са потребама и захтевима организовања свакодневног живота. У почетном периоду боравка детаљније се упознају са врстом и начином пружања стручне помоћи која им је доступна.

Смештајем корисника у установу најпре се радило на санирању акутне стресне ситуације, док је даљи рад био усмерен на ублажавање и санирање последица претрпљеног насиља, повећање базичне психолошке сигурности и самопоуздања, подизање нивоа личне компетенције, као и на проналазак алтернатива и опција за самосталан живот без изложености насиљу у породици.

4.1 Индивидуални рад са корисницима

За сваку корисницу се кроз узимање социоanamнестичких података стиче увид у њену личну проблематику, па се у складу са тим и предузимају кораци даљег збрињавања.

Први разговор са корисницом односи се на међусобно упознавање и договарање општих смерница и оквира будућег рада, тада се и упознајемо са најбитнијим сегментима живота кориснице, а такође стичемо увид у проблематику случаја. Током почетног разговора се не инсистира на детаљном описивању епизода насиља, с обзиром да је корисница још потресена и уплашена, а и у новој средини у којој се још није адаптирала. У почетном периоду боравка врши се процена актуелног стања у циљу планирања будућег рада.

Рад са корисницама усмерен је на подизање нивоа њиховог свеукупног функционисања, као и на унапређују емоционалног доживљавања и реаговања. На емоционалном плану се најчешће ради на вентилирању негативних афеката провоцираних насилним ситуацијама којима су жртве биле изложене, као и ослобађању од страха као директне последице. Врло је важно да корисница проради тешке ситуације, прожете интензивним негативним емоцијама, које потенцијално остављају трајне последице, као и осећање кривице, немоћи, неправде и љутње. Често је присутан и осећај кривице услед напуштања супруга и стално присутног осећаја неадекватности као последице дугогодишње изложености понижавању и физичком или психичком злостављању. Фокус рада на когнитивном плану се ставља на анализу ситуације, стицање увида у одговорност за насиље и последице које има на све субјекте који су му изложени, на исправљање погрешних уверења и предрасуде које својим егзистирањем доприносе останку жртве у насилном односу, као и на усвајању репертоара активних стратегија за суочавање са кризним животним ситуацијама и решавање проблема.

Индивидуални рад са жртвама имао је за циљ развијање поверења између стручног радника и кориснице, јачање самопоштовања жртве, подстицање, подржавање у доношењу одлука и активности. Саветодавни рад са корисницама, обављао се у циљу испољавања скривених и потиснутих осећања, препознавања властитих емоција. Био је усмерен на стицање увида у властита понашања и циљеве. Спроводио се у намери да се корисница оспособи да боље користи своје осећајне, сазнајне и друштвене способности са циљем да се унапреди свеукупно функционисање у заједници. Усмерен је претежно ка мењању образаца понашања, мењању односа према себи и другима, ка промени међусобних и друштвених односа, подстицању деловања, ка учењу. Затим ка развијању социјално компетентних вештина као што су: емпатија, стављање на место другог, сарадња, пружање подршке, поштовање правила, толеранција на фрустрацију...

Завршна фаза рада са корисницама у Прихватилишту је рад на излазној стратегији кориснице и деце. Ради се на креирању плана како изаћи из постојеће ситуације. Након проласка кроз комплетан третман стручног рада, корисница се осамостаљује и покушава да организује свој живот безнасилни. Сваку реалну одлуку подржавамо и оснажујемо их како би смогле снаге да издрже процес осамостаљивања до његове реализације.

Као битан сегмент пружања помоћи у Прихватилишту за жртве насиља у породици јесте рад са децом. У разговору са децом морају се користити различити механизми како би се добиле информације о проблемима и потешкоћама са којима се деца суочавају. Деца често, након почетног адекватно успостављеног поверења, без потешкоћа разговарају о ситуацијама у насилној породици и догађајима који су их повредили, и траже савете како да превазиђу тешке тренутке. Када се успостави такав ниво поверења у стручног радника, онда је рад продуктиван и даје адекватне резултате у смислу усвајања механизма прераде трауматичних искустава, корака које требају предузети како би се избегла или смањила даља трауматизација.

Приликом смештаја деце у Прихватилиште обезбеђен им је адекватан стручни приступ при пријему, у току адаптационог периода, као и у току индивидуалног рада. Деци су обезбеђене разне едукативне, креативне и рекреативне радионице. Дежурни радници Прихватилишта свакодневно су учили или допуњавали знање деце из различитих области, о различитим темама, а радили су и на усвајању одређених навика (хигијенске навике, радне навике.). Деци је такође обезбеђена здравствена нега и заштита.

4.1.1 Образовање/Запослење

Корисницама Прихватилишта за жртве насиља у породици је од стране сарадника пружана помоћ и подршка у учењу наставног градива и изради домаћих задатака. Такође, у зависности од процена ризика по безбедност деце, са стручним службама школа и разредним старешинама одржавани су контакти телефонским путем, као и непосредним у случајевима када је било потребно пружити подршку у кретању до/од школе у смислу

обезбеђивања праћења од стране сарадника. Мајке су усмераване да пружају подршку деци у учењу. Такође, вршио се упис на културне, рекреативне или друге активности за децу. Радило се и на подизању нивоа свести о значају образовања. Корисницама је пружана подршка у тражењу прилика за запошљавање унутар заједнице. Од стране стручних радника су у индивидуалним разговорима (помоћу техника саветодавног рада) усмераване да путем огласа (новине, интернет) пронађу одговарајуће запослење. Вршено је информисање на иницијативу корисника послодавца о актуелном статусу жртве телефонским путем и писменим путем. Са Националном службом за запошљавање, сарадња је проширена, наиме у Крагујевцу сада постаји могућност запошљавања по приоритету када су жртве насиља у питању. Захваљујући томе, жене чешће позивају на разговоре за посао.

У оквиру индивидуалног рада стручни радници су вршили и информисање и посредовање у остваривању права из различитих области. Тако се женама пружале информације из социјалне заштите (право на новчану социјалну помоћ, право на додатак за негу и помоћ другоиг лица , дечији додатак, једнократну помоћ итд). Затим, активно се посредовало и контактирало са адвокатима НВО „Оазе сигурности“, тиме је била пружена могућност женама да остваре бесплатну правну помоћ у свим поступцима заштите од насиља у породици и заступање у судским процесима. Бесплатну правну помоћ у смислу писања тужби/поднесака су добиле и жене које нису са територије града Крагујевца уз посредовање стручних радника. Такође, жене су информисане о правима из области здравствене заштите (здравствено осигурање, остварење посебних права у складу са Законом о здравственој заштити) из области образовања (упис у школу/предшколску установу), из области рада и запошљавања (регулсисање стажа, пензије, права која произилазе из статуса незаполеног лица...) из других система релевантних за унапређивање квалитета живота.

4.1.2 Здравствена заштита

Као последица епидемије вируса COVID-19, отворило је бројне изазове у погледу смештаја жртава насиља у Прихватилиште за жртве. Инструкцијом Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања предвиђено је да се пријем нових корисника услуге смештаја врши искључиво уз здравствену документацију која доказује да лице није заражено вирусом COVID-19, па се у складу са донетим епидемиолошким мерама и организовао пријем у Прихватилиште. То је подразумевало да је потребно обезбеди тест на COVID-19, а након тога корисницу сместити у изолацију. Након добијених позитивних резултата, кориснице су пролазиле период изолације од 14 дана у просторијама прилагођеним и предвиђеним за то, након чега су, а по добијању негативног резултата, укључиване у групу корисника на смештају.

Ово је био неизоставан део процедуре пријема нових корисника током већег дела 2022. годони, све док са применом није кренула Допуна Препоруке за превенцију и сузбијање COVID-19 у установама социјалне заштите. Наведеном допуном се у поступку пријема нових корисника услуге смештаја у Прихватилиште за жртве насиља у породици више не предвиђа обавезно урађен PCR тест као ни изолација до пристизања резултата истог. Уместо тога, процедура тестирања и изоловања је била неопходна само уколико током пружања услуге смештаја код корисника дође до појаве јасних знакова и симптома COVID-19 када је потребно изоловати особе које имају знаке и симптоме болести у засебну просторију и тестирати их PCR тестом а сталим корисницима наложити обавезно ношење заштитне маске до пристизања резултата тестирања.

У Прихватилишту се по пријему обављају разговори са корисницама и децом на основу којих се добија увид у психофизичко стање и прави даљи план рада. Тада се прави план рада за сваку корисницу/дете који подразумева здравствено просвећивање и потребне медицинске интервенције. Циљ узимања медицинских података и медицинске

документације, уколико је корисница има, је праћење објективних и субјективних симптома и знакова који су битни проценитељи даљег плана рада који у одређеним ситуацијама захтева укључивање лекара одређених специјалности, вађење налаза као и примена одговарајуће терапије. Циљ здравственог просвећивања је да се заинтересују за своје здравље, едукују о превенцији многих болести и стања, науче и усвоје знања која су им потребна и која ће им помоћи да лакше преброде тренутну болест и ситуацију.

Континуирана здравствена брига вођена је о свим корисницама које су примљене у Прихватилиште за жртве насиља у породици. По потреби контактиране су здравствене службе, ради подршке у регулисању права на здравствену заштиту и добијања информације о правима на здравствену заштиту. Посредовало се код Домова здравља или других здравствених институција ради укључивања корисника у програме лечења или саветовања. Вршио се увид у специфичне потребе и могућности остварења посебних права у складу са Законом о здравственој заштити. Радило се на јачању одговорности за сопствено здравље и здравље деце. Усмеравало се на услуге које могу остварити у домену здравствене заштите. Подстицало се на коришћење здравствених услуга које су неопходне, као и на промоцији здравља. Кориснице су одлазиле на лекарске прегледе код лекара опште праксе (преглед, набавка лекова, упуту, вађење крви за лабораторијске анализе) самостално и у пратњи запослених, у ситуацијама када је за то препозната потреба заказани су и обављани специјалистички прегледи код неуролога, ендокринолога, психијатра, гинеколога, офталмолога у оквиру специјалистичких служби КЦ Крагујевац. Деца су вођена на прегледе код педијатра. Остварена је сарадња и са Службом за хитну медицинску помоћ - у стањима изразитог погоршања актуелног здравственог стања корисница, коришћене су њихове консултативне услуге, али и пружање помоћи изласком на терен.

Током 2022. године на смештају у Прихватилишту било је и пар корисница које дуги низ година нису обављале превентивне гинеколошке прегледе како би контролисале своје репродуктивно здравље. Након што су кориснице информисане о важности обављања превентивних прегледа како би се континуирано пратило здравствени стање, наведени прегледи су најпре заказани, а затим и реализовани код изабраних гинеколога, а налази корисница били су уредни.

4.2 Групни рад са корисницама

Структура жена у групама је различита, јер потичу из различитих социјалних средина, различитог су образовног нивоа, различитих старосних година, неке нису социјабилне и тешко успостављају социјални контакт. Групни рад је реализован кроз различите радионице и организовање групних активности различитих садржаја на којима је са женама и децом рађено на унапређивању вештина старања о себи у зависности од препознатих потреба корисника као и на превазилажењу различитости, успостављањеу социјалних контаката, размени искустава и начина излагања из проблема.

Једном недељно (по потреби чешће) организовали су се групни састанци на којима се са корисницама разговарало о свим питањима организације и спровођења активности у Прихватилишту, као и о међусобним односима корисница и евентуалним променама које би се могле извршити. Прављен је план активности на недељном нивоу, као и распоред чишћења и сређивања заједничких просторија. План садржи радно-окупационе активности, индивидуалне или групне састанке са корисницама, психосоцијалне радионице, културно-забавне активности, као и активности које подразумевају одласке у суд, тужилаштво, Полицијску управу, код адвоката, лекара.

Такође, женама је кроз демонстрирање и моделовање пружана подршка приликом одржавања простора у којем су боравиле и старања о личним стварима, затим у чишћењу заједничких просторија, соба и припадајућих санитарних просторија. Кориснице су активно учествовале у радно-окупационим активностима, у уређивању и чишћењу дворишног простора.

4.2.1 Психосоцијалне радионице

Кориснице које бораве у Прихватилишту за жртве насиља у породици укључене су у психосоцијалне радионице које подразумевају едукативни и саветодавни рад. У оквиру групног рада реализоване су психосоцијалне радионице са следећим темама:

1. Потребе
2. Комуникација
3. Насиље
4. Емоције
5. Одговорност
6. Самопоуздање

Психосоцијалне радионице, којима је обрађивана тема „Насиља“, обухватале су разумевање појма насиља у породици, цикличне динамике насиља, последица насиља, одговорности за насиље, истраживање вредносних ставова жртава, разбијање стереотипа и предрасуда о насиљу над женама, идентификовање дисфункционалних уверења који доприносе останку жртве у насилном односу и њиховом кориговању. Тема „Емоције“ обрађивана је кроз више једночасовних сусрета и обухватала је – дефинисање, препознавање и испољавање емоција, затим емоцију страха, емпатију, као и реакцију на стрес као посебан вид комплексне реакције организма на стресну ситуацију која укључује и емоционалну компоненту, која битно одређује целокупно стање индивидуе у ситуацији стреса, а затим и когнитивне технике релаксације како би се отклониле последице стреса. Тема „Самопоуздање“ укључивала је одржавање сета радионица усмерених на преиспитивање властитог самопоштовања, овладавање стратегијама за изградњу самопоуздања, идентификовање позитивних мисли и мотивисање за померање фокуса на сопствене капацитете, афирмација сопствених снага и врлина кроз групни рад – позитивне афирмације, самовредновање. Тема „Комуникација“ обухватала је едукацију корисница о различитим стиливима комуникације, о комуникацији као основи међуљудских односа, усвајање асертивних облика комуникације, активном слушању и конструктивним и ненасилним начинима решавања конфликта. Кроз радионице „Одговорност“ нагласак је стављен на освешћивање личне одговорности за донете одлуке, рационално одређивање сопствених приоритета, преузимање контроле над животом, корацима које треба предузети како би се решио проблем, постављању циља и дефинисању начина његовог постизања.

4.2.2 Кројачке радионице

Током свог боравка у Прихватилишту, једна корисница је показивала велико интересовање за учествовањем у кројачкој радионици. Као познавалац основних техника шивења, корисница је на радионицама показала умеће кројења и шивења, порубљивања, сужавања и скраћивања гардеробе, као и умеће хеклања и везења.

4.2.3 Креативне радионице

Креативне радионице као облик уметничког изражавања имају и терапеутску сврху. Током 2022. године одржане су радионице различитог садржаја, уз коришћење разноврсних материјала - изађивани су украси од папира, папирни цветови, оригами техником израђивани су различити предмети, плетене су наруквице од конца и перлица,

декорисана ускршња јаја, креирали новогодишњи украси, јелке, као и новогодишње и рођенданске честитке, акрилним бојама као и декупаж техником украшавани различити предмети, декорисани држачи за чаше и слично.

4.2.4 Кулинарске радионице

Кулинарске радионице су се реализовале у циљу унапређења животних вештина, неопходних за самосталан живот. Кориснице су према расположивим материјалима припремале оброке (доручак, ручак, вечера) и послastiце (палачинке, домаће пите и кифлице, погаче, разноврсни колачи и торте...). Радионице су се реализовале током викенда или одређеним даном током недеље до јуна месеца 2022.године. У складу са добијеним препорукама Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, од јуна месеца извештајне године обустављена је реализација кулинарске радионице, имајући у виду да се сам процес припреме хране изводи у хигијенски недовољно контролисаним условима – Центар „Кнегиња Љубица“ не поседује потребне дозволе нити испуњава услове за безбедно припремање хране, па самим тим, конзумирање припремљене хране са собом носи и одређене ризике по безбедност и здравље. У циљу максималне заштите здравља корисника, кулинарска радионица је од јуна месеца замењена другим креативним облицима изражавања деце и младих.

4.2.5 Група за самоподршку „Надини сусрети“

Група за самоподршку у оквиру Прихватилишта за жртве организује се као вид подршке за жене жртве насиља, које имају „слична“ искуства кроз која су пролазиле у процесу осамостаљивања и превладавања сопствених криза. „Надиним сусретима“ присуствују бивше кориснице као и кориснице које се тренутно налазе на смештају. Жене имају прилику да се упознају, размене искуства и подрже једна другу. Сусрети су често одржавани и поводом одређених празника. Од проглашења епидемије COVID-19, сусрети су одржавани у дворишном простору установе у складу са поштовањем дистанце и прописаним епидемиолошких мера.

4.6 Културно-забавне активности

Учешће корисника у организованим активностима зависиле су од жеља, потреба и афинитета. Своје слободно време користили су на различите начине (ТВ, шетње, читање, цртање, дружења, посете пријатељима и родбини, одлазак на манифестације у граду итд). Корисници су ишли у организоване шетње до Шумаричког језера, Спомен парка „Шумарице“, Саборне Цркве, Еко парка. Обележени су верски празници (Божих, Ускрс). Рођендани корисника су обележавани редовно. Кориснице су такође, заједно са стручним радницима, посећивале кафиће и посластичарнице, као и културна дешавања и манифестације које су се одржавале у граду. Кориснице су, како бивше тако и актуелне, биле активни учесници активности које су у оквиру Прихватилишта за жртве насиља осмишљене у сврху обележавања „16 дана активизма“, међународног, глобалног покрета којим се обележава борба против насиља над женама.

V Сарадња са установама и службама у процесу оснаживања

У извештајном периоду, сарадња је настављена са упутним Центрима за социјални рад. Велику подршку у реализовању активности, посебно активности за децу, Прихватилиште за жртве насиља у породици има од запослених Прихватилишта за децу, без кога у овом периоду не би било могуће организovati рад.

Наилазило се на велико разумевање и сарадњу са Здравственим установама града Крагујевца, као и са другим здравственим јединицама у оквиру КЦ Крагујевац, као и са Заводом са Хитну медицинску помоћ. Корисницама је у складу са споразумом, у амбулантама и диспанзерима, обезбеђен хитан преглед, односно особе које трпе насиље у породици су биле укључене у групу пацијената која има приоритет у пријему и здравственом збрињавању. Кориснице су биле примљене на лекарски преглед и када код себе нису имале личну документацију- личну карту и здравствену књижицу.

Подршка и сарадња са Полицијском управом града Крагујевца, Тимом за заштиту жртава насиља је од великог значаја била и ове године.

Сарадња се остварује и са Основним судом и Основним јавним тужилаштвом на чије се позиве одговара писменим путем или путем сведочења у поступцима заштите од насиља у породици. Такође, са корисницама се у смислу подршке одлази на рочишта у процесу заштите од насиља.

Коректна сарадња постоји између Прихватилишта и бројних донатора који нуде помоћ и донацију на различите начине (храна, одећа, обућа, школски прибор, играчке, посете биоскопским представама, спортским и културно забавним манифестацијама).

Током 2022. године забележен је пријем знатно мањег броја корисника него што је то био случај претходних година. Остаје дилема да ли је смањен број захтева за пријем у Прихватилиште за жртве насиља у породици резултат новонастале епидемиолошке ситуације и да ли је она довела до изостанка пријављивања породичног насиља надлежним институцијама или је стопа насиља над женама опала.

Дневни боравак за децу из породица у ризику

У извештајном периоду приоритетну групу Дневног боравака за децу из породица у ризику чинила су деца основношколског узраста која су у породици али у ризику од измештања из породице и смештања у установу.

Основни задаци рада Дневног боравака утврђени су Програмом рада и распоредом дневних активности. Дефинисани задаци остварују се реализацијом активности које се планирају на месечном и недељном нивоу.

Рад Дневног боравака организован је свакодневно, у две смене у зависности од школских смена и распореда: прва смена од 09:30 до 13:30, друга смена од 13:30 до 16:30, док за време распуста (зимског и летњег) деца користе услугу заједно, у једној „продуженој“ смени са унапред осмишљеним активностима у складу са њиховим интересовањима и актуелним идентификованим потребама.

Дневни распоред активности сачињен је из четири дела: 1) помоћ и подршка у учењу; 2) укључивање деце у психосоцијалне/едукативне/креативне радионице. Поред наведених, у зависности од потреба деце и ресурса, планирају се и друге радионичарске активности које су наведене и детаљније описане у извештају; 3) структурисање слободног времена (слободне активности) у Дневном боравку; 4) послуживање једног obroка (ручак се деци послужује пре или по доласку из школе, зависно од школске смене).

Када прилике дозвољавају (зависно од средстава добијених путем донација) корисницама су током године обезбеђена и друга добра у виду гардеробе, обуће, школског, хигијенског прибора и средстава, слаткиша, сокова и сл. Захваљујући овим

средствима, за време Новогодишњих и Божићних празника сва деца су добила пакетиће са наведеном садржином.

У извештајном периоду као активност од значаја у Дневном боравку издваја се сарадња и рад са родитељима/старатељима/сродницима деце; контакт, размена информација и састанци са водитељима случаја надлежних Центара за соц. рад; као и представницима из образовног система (психолози/педагози матичних школа, учитељи/учитељице/разредне старешине). Циљ назначене активности усмерен је на размену информација, утисака, процена везаних за емоционалне и понашајне карактеристике деце, сарадња, као и проналажење заједничких праваца у решавању актуелних проблема и потреба деце, адекватној и ваљаној реализацији активности и задатака сачињених и наведених у индивидуалним плановима подршке за децу, њиховој редовности долажења у Боравак и сл.

Током 2022. године услугу Дневног боравка за децу из породица у ризику користило је тридесетпеторо деце. У непосредни рад са децом укључени су чланови стручног тима Дневног боравка. У циљу проналажења најбољих стратегија у раду са децом чланови стручног тима размењују знање, искуство и информације о понашајним карактеристикама деце и сарађују са осталим стручним радницима запосленим у Установи.

I Динамика реализације активности

1.1. Дневни распоред активности

Дневни распоред активности сачињен је из четири дела:

Први део: по доласку у Боравак деци се у континуитету пружа помоћ и подршка у обради наставних садржаја.

Други део: састоји се од укључивања деце у радионичарске активности које су претходно, у складу са актуелним потребама деце планиране. Деца су подстицана на учешће у психосоцијалним, едукативним и креативним радионицама. Понедељком деца учествују у усмереном разговору о викенду у којима преносе утиске о томе како су провели време, у којим активностима су учествовали и истичу значајне догађаје који су се десили током викенда, уз истицање емоција које су код себе препознали током претходне недеље. Такође, понедељком се креирају листе Бодовања за сваког корисника (систем бодовања по коме се деца бодују за успешно обављене функционалне и понашајне активности у току дана и на тај начин остварују могућност добијања награда на дневном нивоу). Акцент у назначеном корективном механизму базиран је на потенцирању недостајућих и ублажавању неповољних компоненти у понашању.

Трећи део: односи се на слободно време (слободне активности) и припрему за ручак. Слободно време деца проводе у спортско-рекреативним активностима-на спортском терену у дворишном простору Установе; у сони соби (соба опремљена техником, подржана интернетом, са компјутерима, сони плеј стејшеном), играјући друштвене и друге едукативне игре и сл. Када је у питању организовање слободног времена деце, стручни тим Боравка настоји да омогући што боље услове у циљу задовољења дечијих разноврсних потреба (понула различитих садржаја и организовања групних и индивидуалних активности у оквиру и када прилике дозвољавају и ван

Установе- шетње, излети, пик-никови, кампови, одлазак на културне догађаје-позориште, биоскоп, градски базени).

Четврти: четврти део односи се на служење главног оброка. Када прилике дозвољавају (у случају донација), деци се служи и ужина (сокови, воће, грицкалице).

II Табеларни прикази структуре деце у 2022. години

Табеларни прикази структуре деце према следећим критеријумима:

Табела 1: Структура деце према начину упућивања

Укупно упућене деце у 2022 години	Упућени на предлог школе	Упућени на предлог Саветовалишта за брак и породицу	Упућени на предлог Центра за социјални рад	Упућени на захтев родитеља
14	2	/	12	/

Табела 2: Структура деце према узрасту и полу

Узраст	Дечаци			Девојчице			Укупно		
	укупно у 2022.	на 31.12. 2022.	новопримљени у 2022.	укупно у 2022.	на 31.12. 2022.	новопримљени у 2022.	укупно у 2022.	на 31.12. 2022.	новопримљени у 2022.
07-10 год.	4	2	4	4	2	3	7	4	7
11-15. год	13	6	5	14	3	2	27	9	7
УКУПНО	17	8	9	18	5	5	35	13	14

Табела 3 : Број деце у Боравку према месецима

Месец	Јануар	Фебруар	Март	Април	Мај	Јун	Јул	Август	Септембар	Октобар	Новембар	Децембар
Број деце	18	16	18	13	15	13	13	12	13	16	13	13

Табела 4: Структура деце према школи из које долазе

Основна школа	Укупан број	Број деце на	Новопримљених у
---------------	-------------	--------------	-----------------

	деце у 2022. год	31.12.2022.	2022. год.
ОШ „Јован Поповић“	7	6	3
ОШ „Мирко Јовановић“	1		
ОШ „Светозар Марковић“	1		
ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“	1		
ОШ „Прота Стеван Поповић“	1	1	
ОШ „Станислав Сремчевић“	3	2	2
ОШ „Трећи крагујевачки батаљон“	2	1	1
ОШ „Живадинка Дивац“	1		
ТУШ „Тоза Драговић“	2		
Прва техничка школа	3		
ОШ „Доситеј Оврадовић“	2		
Медицинска школа са домом ученика „Сестре Нинковић“	1		
ОШ „21 октобар“	2		1
ОШ „Милутин и Драгиња Тодоровић“	5	2	5
ОШ „Вук Караџић“	1		1
ОШ „Ђура Јакшић“	1	1	1
ОШ „Радоје Домановић“	1		
УКУПНО:	35	13	14

III Реализација задатака Дневног боравка за децу из породица у ризику

3.1. Услови реализације задатака

Поред главне просторије Дневног боравка, коришћене су и две мање просторије на спрату, једна је намењена и опремљена за учење и извођење креативних радионица док је друга намењена за гледање филмова, коришћење компјутера или сонија.

Поред ових просторија за реализацију задатака Дневног боравка, корисницима су били на располагању и остали ресурси Установе.

У непосредном раду са децом и у осмишљавању свих активности са корисницима услуга Дневног боравка ангажовани су чланови стручног тима Дневног Боравка. У циљу проналажења одговарајућих стратегија у раду са децом, сарађивало се и са другим стручним радницима и сарадницима који су запослени у Установи.

3.2. Евиденција о корисницима и документација о стручном раду

Према Закону о социјалној заштити и Правилнику о вођењу евиденције о кориснику и документације о стручном раду у установама социјалне заштите, Дневни Боравак води одговарајућу евиденцију и документацију која омогућава јединствено статистичко праћење.

Евиденција о корисницима подразумева:

- Матичну књигу (регистар корисника)- уписивање информација о кориснику по започињању коришћења услуге
- Досије корисника (отварање досијеа по започињању коришћења услуге)
Сваки досије садржи следећу документацију:
 - Извод из матичне књиге рођених (за корисника)
 - Уговор сачињен са родитељем/старатељем корисника
 - Сагласност о коришћењу услуге и поверљивости података
 - Лични лист корисника
 - Лист праћења рада на заштити корисника
 - Почетни упитник процене
 - Процена
 - Индивидуални план
 - Евалуација

Документација о стручном раду подразумева:

- Програм и извештај о раду Дневног Боравка
- Недељни и месечни планови и извештаји о раду
- Књига записника са састанака тимова
- Дневник рада
- Књига дежурства

3.3. Реализација задатака

Основни задаци рада Дневног боравка утврђени су Програмом рада Дневног боравка и распоредом дневних активности. Дефинисани задаци остварују се реализацијом активности које се планирају на месечном и недељном нивоу.

Реализоване активности у Дневном боравку за децу из породица у ризику током 2022. године:

- психосоцијалне радионице,
- креативне радионице,
- помоћ и подршка у учењу,
- групни усмерени разговори,
- индивидуални усмерени разговори
- „Дечији клуб“
- филмовизија,
- слободне, спортско рекреативне и радно окупационе активности,
- обележавање рођендана деце и значајних датума у месецу,
- индивидуални и групни усмерени разговори/дискусије/дебате/ вентилирање осећања,
- усмерене активности: „Логичке питалице“, „Мозгалице“ „Да ли сте знали“, „Квиз знања“, „Занимљива географија“, караоке и сл.,
- одлазак на културне, спортске и забавне манифестације у граду
- сарадња стручних радника унутар установе ,

- сарадња са родитељима деце која користе услуге Дневног боравка,
- бодовање.

У циљу пружања свеобухватне подршке и помоћи детету у процесу оснаживања његових личних капацитета, стручни радници током године сарађују са другим службама и професионалцима (ЦСР, педагошко-психолошка служба школе и друге институције и професионалци чије услуге могу бити значајне за дете и породицу).

3.3.1. Психосоцијалне радионице

Психосоцијалне радионице реализоване су са циљем подстицања развоја емоционалних, комуникационих и просоцијалних вештина деце. Теме психосоцијалних радионица биране су у складу са уоченим потребама деце – актуелним проблемима у породици, начином комуникације у односу са вршњацима и ауторитетима, односом према себи, као и у складу са темама које су сама деца предлагала. Учешћем у психосоцијалним радионицама деца су оснаживана у постојећим капацитетима али су и подстицана на проналажење нових когнитивних шема и друштвено прихватљивих образаца понашања у изазовнима и за њих стресним ситуацијама. Током 2022. године реализоване су следеће психосоцијалне радионице:

- „Три ствари које волим код себе“
- „Бес и како препознати прве знаке беса“
- „Шта радимо када смо бесни“
- „Колико сам агресиван“
- „Шта сам научио у предходних пет и шта желим да научим у наредних пет година“
- „Како се понашамо према другима“
- „Плашим се“
- „Код тебе ми се свиђа и мало мање ми не свиђа“
- „Насиље“
- „Врсте насиља“
- „Не бесни човече“
- „Фер плеј“
- „Како се понашам код куће“
- „Како се смирујем“

3.3.2. Креативне радионице

Креативне радионице имале су за циљ подстицање стваралачких потенцијала, дивергентног мишљења и изражавање емоција кроз креативност и машту. Креативним радионицама настојали смо да укажемо на могуће начине провођења слободног времена уз стваралачке активности.

Креативне активности организоване су током читаве године приликом обележавања рођендана деце, запослених или особама драгих деци, када су деца израђивала честитке, паное, поклоне. Од креативних радионица, реализоване су следеће: израда цртежа по жељи (слободна тема), израда рођенданских паноя и честитки (сва деца су учествовала), „Наруквице и држач за оловке“, „Дан заљубљених“, „Осми март“, „Рођенданска честитка“, „Слободна тема“, „Поклон за тајног пријатеља“, ликовна радионца на тему „Другарство“ креативне идеје за тему „Насиље“, преточене у пано са важним

порукама, а у циљу препознавања и превазилажења свих врста насиља. У знак обележавања дана Вршњачког насиља направљен пано (у форми розе мајице), на коме су остављене поруке на тему „Зашто се борити, када се све можемо договорити“. Ускршњи празници си обележени фарбањем и украшавањем ускршњих јаја, а затим су деца и васпитачи учествовали у избору за најлепше јаје. Деци су и том приликом подељене награде и пакетићи.

3.3.3 Помоћ и подршка у учењу

У извештаваном периоду, деци је свакодневно пружана помоћ и подршка за савладавање новог градива, израду домаћих задатака као и за припреме за одговарање и израду контролних задатака. Потенцирана је важност редовног учења (и код куће), упорност и залагање, као и пружање подршке у учењу од стране родитеља. Подршка у учењу подразумевала је и едуковање деце о начинима активног учења, подстицању вештина планирања учења (дефинисање циљева у учењу за одређени временски период) као и превазилажење ситуационе одговорности.

У циљу праћења школског успеха и владања у школи, стручни радници су у континуитету сарађивали са педагошко- психолошком службом и предметним наставницима/ учитељима/ одељенским старешинама деце. Кроз такав вид сарадње се долази до података да је код великог броја деце приметан напредак након укључивања у Боравак. Наиме, по почетку коришћења услуге, школски сарадници, учитељи и разредне старешине углавном истичу нередовно и недовољно залагање за испуњавање школских обавеза, неусклађен ниво стеченог знања и развијених вештина са узрастом (потешкоће у читању, писању, савладавању основних рачунских операција и сл.), пасивност, велики број недовољних оцена, незаинтересованост на часовима или пак ометање истих, конфликтни обрасци понашања са вршњацима... Након одређеног периода, професионално особље школе истиче помаке и у понашајним обрасцима али и у развоју радних навика, напредовању у усклађивању нивоа стеченог знања и развијених вештина са узрастом (потешкоће у читању, писању, савладавању основних рачунских операција и сл.), у школским постигнућима- Поменути резултати су у складу са редовним коришћењем услуге (код деце која редовно користе услугу Боравка, приметни су већи помаци).

3.3.4 Групни усмерени разговори

Сваког понедељка, деца су учествовала у усмереном разговору о викенду – *Како сам провео/провела викенд* и разговору усмереном на емоције које су регистровани и забележили у Речник осећања током претходне недеље. Усмерени разговори су вођени и на теме празника и временаведеног на распустима, разговарано је о почетку и плановима за нову школску годину.

Групни усмерени разговори најчешће су имали форму дискусије када су, вођена и усмеравана од стране стручних радника, деца дискутовала о одређеној проблематици и проналазила решења. Свакодневно (у складу са потребама деце) вођени су усмерени разговори на тему актуелне породичне ситуације/ актуелних дешавања у животима деце, осећања и потреба деце, пристојног понашања и обраћања другима, поштовања других, толеранције, преузимања личне одговорности, задиркивања и подсмевања другој деци, заједништву и несебичности, бурног реаговања у ситуацијама осујећења, контроли импулсивности, вербалне/ физичке агресивности- последицама и контроли исте,

измештања из ситуације која нам не одговара, асертивне комуникације када смо љути, нисмо у центру пажње и сл., „фер плеј“, друштвено прихваћених норми понашања, понашања на јавном месту, личне хигијене, привлачењу пажње, односу са вршњацима у школи/боравку, међусобном препознавању и уважавању потреба других, коментарисању туђег понашања, понашању у школи/боравку/ код куће, поштовању правила понашања у Боравку/ понашању за време учења/ радионица и сл. Са децом је разговарано о редовности похађања Боравка. Деца је свакодневно, у зависности од њихових потреба, омогућено вентилирање осећања. Такође, са децом је разговарано о школском успеху и креирани су планови за поправљење оцена и постизање што бољих резултата. Инсистирало је на активном укључивању у групно функционисање деце која се осамљују и на осамостаљивању деце за које је процењено да нису самостална у складу са својим узрастом и капацитетима као и на избегавању конфликта у групном функционисању. У процесу остваривања личних циљева, у жељи да мотивишемо децу одржане су групне радионице на тему „Здрав живот“. Деца су активно учествовала у активностима предвиђеним у оквиру теме „Здрав живот уз приметан осећај задовољства“

3.3.5. Индивидуални усмерени разговори

У зависности од потребе, у раду са децом континуирано су реализовани и индивидуални усмерени разговори (на сличне теме наведене у оквиру групних разговора). Поред иницијативе стручних радника, деца су сама исказивала потребу за реализацијом истих. Том приликом пружана је подршка деци за превазилажењем одређеног проблема, осмишљаване су стратегије решавања проблема и стварани услови за вентилирање осећања. По потреби, након индивидуалних усмерених разговора, позивани су родитељи на исти у циљу оснаживања родитељских капацитета и пружања свеобухватне подршке и помоћи детету за превазилажење проблема.

3.3.6. Филмовизија

У циљу садржајног и конструктивног провођења слободног времена као и развијања критичког односа према садржајима активности у којима учествују деца су гледала филмове у Боравку. Након пројекције филма, деца су учествовала у усмереном разговору о поруци, темама, ликовима. У току ове године одгледани су филмови „Покахонтас“, „Дечак делфин“, „Комедија на три спрата“, „Сам у кући“ са децом Прихватилишта и младима из Дневног боравка за децу и младе са проблемом у понашању.

3.3.7. Слободне и радно окупационе активности

За време слободних активности деца су користила садржаје „Сони“ собе, учествовала у друштвеним играма као што су – карте, слагалица, шах, игре меморије, „Не љути се човече“, „Јамб“, „Занимљиве географије“, „Вешалице“, караоке, асоцијације, „У кофер сам спаковао/ла...“, затим билијар, Монопол, Твист или су време проводила цртајући, слушајући музику, гледајући цртане филмове, играјући се са лего коцкама, изводећи трикове, у спортско рекреативним активностима - увежбавајући коло, грудвајући се, санкајући се, возећи ролере, играјући ластих, јурке, жмурке, одлеђени- залеђени, тротинет, бициклу, играјући стони фудбал, бадмингтон, стони тенис, одбојку, фудбал, кошарку, билијар, између две ватре, фризби и сл.

Организоване су групне шетње до Великог парка, Креативног парка, Шумаричког језера, Еко парка у Илиним водама.. Организовани су и једнодневни излети (село Драча, „Бора лавиринт“ у Баточини, Бурђевдански карневал, Жежељ)

Деца су повремено радно-окупационо ангажована у сређивању просторија Дневног боравка, „креативне просторије“ и дворишта али и у оквиру активности садње цвећа. Спроведено је заједничко новогодишње украшавање просторија Установе.

3.3.8 Бодовање

Однос према учењу, вршњацима, ауторитетима, хигијени и попуњавање „Речника осећања“ свакодневно се бодовао у индивидуализованим табелама за бодовање понашања. У складу са потребама и понашајним променама код деце, мењане су и ставке оцењивања, у жељи да се позитивна понашања награђују и поткрепљују.

3.3.9 Културно-забавни и спортски садржаји

Важан сегмент у раду Дневног боравка односи се на организовање и реализовање културно забавних и спортско рекреативних активности који поред забаве имају за циљ и усвајање групних норми понашања као и подстицање прихватања свих актера у интеракцији.

Што се осталих забавних садржаја тиче, реализован је одлазак у шетњу по Великом парку, излети и шетње до Шумарица са децом из осталих услуга, шетње до Шумаричког језера, Ботаничке баште, Великог Парка, Еко парка у Илиној води, излету у селу Драча, посета „Бора лавиринту“ у Баточини.

Током летњег распуста у дворишту установе одржан је Камп под називом „ТКИБ“ где су деца уз присуство васпитача проводила време у кампу а које је подразумевало спавање у шаторима и врећама за спавање (претходно је прибављена писана сагласност родитеља). Током кампа деца су учествовала у спортским, рекреативним активностима, друштвеним играма, спремању оброка уз помоћ васпитача.

За време зимских месеци петоро деце је било на тродневној екскурзији на Златибору, а деветоро, са корисницима услуге Прихватилишта за децу и младе на зимовању на Копаонику у Крагујевачком одмаралишту. У месецу августу деца су, захваљујући донацији „Бора лавиринта“ летовала у Црној Гори, у месту Столив. Током летњих месеци, деца су вођена и на градске базене.

По узору на фестивал „Блеја“ који корисници услуге Дневни Боравак за децу и младе са проблемом у понашању и чланови удружења „Транзициони кутак“ традиционално у летњим месецима организују, организован је дечији фестивал „Блејица“, у коме су поред деце корисника услуга Установе учествовали и ђаци ОШ „Свети Сава“, (спроведене спортске активности - турнири у фудбалу, кошарци, играње „Између две ватре, као и караоке изазови), у коме су деца поред личних талената и вештина изразила и висок степен креативности и стваралачког духа.

У месецу октобру, обележена је Дечија недеља. Првог дана су деца ишла на организовану вечеру. Другог дана, деца су бирала, осмишљавала и реализовала радионицу у којој су учесници одрасли- у форми Дечијег клуба организован Клуб одраслих. Трећег дана деца су организовала забавне активности. Четвртог дана у просторији „Библиотеке“ са децом је разговарано на тему „Која им се прочитана књига највише допала“ и подељене им чланске карте за коришћење библиотеке. Петог дана организоване су „Игре без граница“ и такмичење у спортским активностима у којем су учествовали деца и одрасли. Завршетак Дечије недеље обележен је одласком у биоскоп.

У месецу новембру обележено је и „16 дана активизма - борбе против насиља над женама“, када су одржане психосоцијалне радионице на тему насиља, а деца су такође учествовала у снимању видеа у коме је идеја водилца била приказивање „степеница“ и

врста насиља кроз које жена пролази, а акценат видео клипа је на начинима препознавања елемената насиља, као и понуђеним конкретним корацима за превазилажење истог. У истом циљу у склопу „16 дана активизма“ презентована је едукативна игра „Не бесни човече“ (по принципу друштвене игре „Не љути се човече“, уз картице у форми питања и понуђених алтернативних решења за спречавање конфликтних ситуација) којој су присуствовали ученици ОШ „Свети Сава“, када су заједно са децом корисницима Дневног Боравка и Прихватилишта за децу и младе играли едукативне игре, након чега је одржана и групна дискусија о утисцима.

За време новогодишњих и божићних празника организовано је дружење са ђацима - донаторима ОШ „Свети Сава“, члановима организације „Сопче“ Прве крагујевачке гимназије. Поводом Новогодишњих празника деца су посећивала Природно-математички факултет (организована новогодишња представа), Крагујевачки универзитет (музички оркестар и додела пакетића), вртић „Колибри“ (новогодишња представа и додела пакетића). Две кориснице услуге Дневног боравка у друштву деце Прихватилишта и стручних радника биле су у посети Белом двору у Београду.

Последњег дана ове године, 31.12.2021. године, деца су учествовала у Новогодишњем програму организованом у оквиру Установе (спортске активности, журка и пуштање омиљених дечијих песама, као и додела пакетића из донаторских средстава - свако дете је поред слаткиша и сланиша добило хигијенски пакет, гардаробу/обућу, школски прибор/играчке.

3.3.10.Ефекти рада

Кроз горе наведене активности, покушавано је остваривање циља у раду са децом, а који се односио на различите области: развијање и унапређивање хигијенских навика, стицање и развијање социјалних вештина, контролу беса и негативних емоција, социјализацију/укључивање у групно функционисање, постизање емоционалне стабилности поводом различитих фрустрационих ситуација (породица, вршњачки односи...), изградња тимског духа, вештине дељења и несебичности, просоцијалних облика понашања насупрот импулсивним и агресивним, осамостаљивања, стицања навика редовног одржавања личне и хигијене групног простора и сл. Код већине деце је приметан напредак (уз повремено подсећање) у областима у којима им је била неопходна подршка (одређено на основу процене и Индивидуалног плана подршке за свако дете), али је евидентна и потреба за дуготрајнијим и континуираним пружањем подршке како би се научени обрасци и интернализовали.

IV Сарадња са родитељима, школама, Центром за социјални рад и другим институцијама/организацијама

Сарадња са родитељима реализована је кроз телефонске контакте или лично - кроз индивидуалне разговоре (долажењем родитеља у Боравак) када се разговарало о емоционалним и понашајним карактеристикама деце у различитим контекстима (школа, породица, Боравак, друштвене мреже...), васпитним стиливима родитеља, као и о актуелним потребама и проблемима родитеља и деце, породичном функционисању, редовности долажења у Боравак и сл. Родитељски састанци су одржани на тему породичних актуелности, школског постигнућа, стратегија поправљања недовољних оцена и оцена којима деца нису задовољна, понашања деце у школи/боравку/ код куће, поштовању правила понашања у Бораваку.

Кроз редовне састанке Стручног тима остварена је континуирана сарадња стручних радника унутар установе у циљу размене знања, искустава/информација о понашајним карактеристикама деце и проналажења одговарајућих стратегија у раду са децом.

У циљу размене информација о успеху и понашању деце у школском контексту, породичним актуелностима и понашању деце, стручни радник је сарађивао (лично, телефонским путем или мејлом) са водитељима случаја, разредним старешинама/учитељима и са стручним радницима основних школа које деца похађају.

Реализовани су састанци са водитељима случаја и породицом за децу која су по упућу ЦСР „Солидарност“ започела коришћење Дневног боравка. Тим приликама направљени су договори и испланирани су задаци везани за даљи рад са децом и њиховим родитељима, а у циљу подизања општег нивоа функционалности свих чланова породице .

V Тешкоће у раду

Током 2022. године, уочене су следеће потешкоће у раду:

- Потреба за повећањем капацитета за кориснике услуге Дневног боравка
- Хетерогена група корисника (различити узрасти корисника), што подразумева различита интересовања и потреба деце, па самим тим отежава организацију рада на дневном нивоу
- Удаљеност школе или места пребивалишта одређене деце од Дневног Боравка
- Смањен континуитет у доласцима код поједине деце током зимских али и летњих месеци (деца су углавном ван града током летњег распуста)
- Потреба за интензивним индивидуалним радом са поједином децом, услед различитих породичних прилика и ситуација током године, а које се битно одражавају на понашајне карактеристике деце
- Недостатак мотивације и капацитета појединих родитеља да се активно укључе у васпитни рад са децом и њихово усмеравање очекивања на стручне раднике као круцијалних особа за решавање понашајних проблема деце
- Потреба за већим бројем едукација које продубљују компетенције стручних радника у раду са децом из породица у ризику (флукуација запослених).

VI План за унапређење услуге Дневног боравка у 2023. години

У циљу унапређења услуге Дневног боравка за децу из породица у ризику, за наредну, 2023. годину, планиране су следеће активности:

- Интензиван индивидуални рад са поједином децом, структурисање времена, активности и одређивање приоритета у раду како би се акценат ставио на напред поменути проблем,
- Недељно организовање психосоцијалних радионица, са темама које се процене као релевантне за актуелну атмосферу у оквиру групе деце,
- Сарадња са другим службама и професионалцима (Центром за социјални рад, педагошко-психолошком службом школа и другим институцијама и професионалцима чије услуге могу бити значајне за дете и породицу),
- Интензивнија сарадња са родитељима - чешћи састанци, дружења, теренске посете

- Планирање и остваривање сарадње са институцијама града Крагујевца (културно-образовног и спортско-забавног садржаја) са циљем редовног и континуираног коришћења услуга истих институција, а ван просторија Дневног боравка - једном месечно;
- Обезбеђивање средстава за активности ван Установе- базене, излете, посећивање спортско-културних манифестација у граду.

Дневни боравак за децу и младе са проблемом у понашању

Дневни боравак за децу и младе са проблемом у понашању је једна од услуга Службе за децу и младе Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац. Корисници Дневног боравка су деца и млади који су у сукобу са законом а који користе услугу на основу упута Центра за социјални рад, на основу решења Суда и Тужилаштва. Под окриљем Дневног боравка се спроводе и реализују изречене васпитне мере посебне обавезе „укључивање у појединачни или групни третман у одговарајућој установи“ (временско трајање до годину дана) као и васпитни налози „редовно похађање школе“ (временско трајање 6 месеци), „укључивање у индивидуални и групни третман“ (временско трајање 6 месеци) и „укључивање без накнаде у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја“ (20 или 40 часова). Такође, важно је напоменути да су се континуирано у претходном периоду у оквиру Дневног боравка у организовале индивидуалне и групне активности које су укључивале и децу и младе, и то на предлог Центра за социјални рад, на предлог психолошко-педагошких служби средњих школа.

Стручни тим Дневног боравка чине социјални радник - породични психотерапеут, специјални педагог, психолог.

Током претходне године задржано је устаљено време рада, осам сати дневно (од 9⁰⁰ до 17⁰⁰), пет дана у недељи. Термини долазака се прилагођавају школским и другим обавезама деце, као и планираним активностима и из тог разлога групни рад се повремено организује и у данима викенда.

Услуга Дневног боравка своје задатке реализује као лиценцирана услуга од 2016. године. У децембру месецу 2022. године, надлежни Инспектор Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је посетио Дневни боравак, добијен је позитиван одговор везан за релиценцирање услуге и Решење ресорног Министарства се очекује почетком 2023. године.

Табела 1: Структура изречених васпитних мера и васпитних налога

Редн и број	Основ доласка у Дневни боравак (2022)	Број корисника
1.	Изречене васпитне мере ПНОС и посебна обавеза укључивања у индивидуални или групни третман у Дневном боравку	16
2.	Изречена васпитна мера посебна обавеза укључивања у индивидуални или групни третман у Дневном боравку	5
3.	Васпитни налог	26
4.	По упуту Центра за социјални рад и на предлог ПП служби школа	5

Укупно корисника (2022)	52
--------------------------------	-----------

Табела 2: Структура изречених васпитних налога

Редн и број	Васпитни налог	Број корисника
1.	Изречен васпитни налог „укључивање у појединачни или групни третман у одговарајућем саветовалишту“	17
2.	Изречен васпитни налог „редовно похађање школе“	9
Укупно корисника (2022)		26

Током извештајне године није било изречених васпитних налога „укључивање без накнаде у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја“.

Табела бр.3 Структура корисника према полу, старосном добу и подручју

Укупно корисника у 2022.	По полу		По старости			По подручју	
	М	Ж	6-14 г.	15-17 г.	18-25 г.	Урбано	Остало
52	47	5	2	28	22	46	6

Евиденција и документација

Евиденција о корисницима подразумева:

- Матичну књигу
- Лични досије
- Лични лист корисника
- Лист праћења
- Почетни упитник процене
- Процену
- Интензитет подршке
- Индивидуални план заштите
- Евалуација индивидуалног плана заштите

Документација о стручном раду подразумева:

- Програм и извештај о раду Дневног боравка за децу и младе са проблемом у понашању
- Редовни извештаји о току и реализацији васпитних мера и васпитних налога Водитељима случаја
- Дневник рада
- Књига дежурства

II Облици рада са децом и реализовани програми ресоцијализације

2.1 Индивидуални рад

Поред устаљених процедура везаних за стручни поступак током реализације васпитних налога и васпитних мера (иницијалних састанака, израда индивидуалних планова услуге, партиципације корисника и родитеља), особеност у раду током извештајног периода је био повећани број корисника, деце и младих који су се суочавали са неком од менталних тешкоћа, пре свега из спектра анксиозних, паничних и поремећаја личности као и болести зависности. Доминантно из тог разлога, индивидуални рад је био усмерен на рад по принципу 1 на 1, уз технике „вентилирања“, „мотивационог интервјуа“, „системске породичне терапије“, „психоедукације“. На тај начин се настојало, да поред постепеног развијања свести о тешкоћама са којима се суочавају и заједничког изналажења начина за превазилажење истих, постепено и подиже ниво свеукупног функционисања у непосредном социјалном окружењу сваког дете/младе особе и чланова њихове примарне породице. Индивидуални рад се континуирано надовезивао на праћење за евентуални напредак или регресију фаза у следећим областима: Спречавање рецидива у вршењу кривичних дела, когнитивно емоционална стабилизација, функционалне породичне релације, побољшање успеха у школи, професионалне обуке, курсеви, запослење, конструктивно слободно време.

2.2 Групни рад

Учествовање у групним активностима је пре свега подразумевало реализацију групних мотивационих састанака-разговора на различите актуелне теме, када се у групама тумаче различите тешкоће, изазови са којима се младе особе суочавају и изналазе начини превазилажења тешкоћа. На тај начин сваки члан групе активним учешћем доприноси развоју осећаја заједништва, корисности и индивидуалне успешности. Акцент у овој врсти рада је на појединцу као индивидуи и групи у целини. У пракси се показало да вршњачка мотивациона подршка даје значајан допринос у јачању вољних динамизама за реализацију поједничаних, позитивних циљева, усвајању групних норми у понашању и развијању интерперсоналних вештина. Реализација групних психосоцијалних радионица је такође препозната као значај сегмент у групном раду, на тај начин, кроз радионичарски рад се настојало на усвајању просоцијалних облика понашања, адекватнијем препознавању и испољавању осећања. Повезивање едукативних садржаја радионица са конкретним животним ситуацијама се најчешће вршило или на групним-мотивационим састанцима или током индивидуалних разговора. Том приликом су се кроз личне примере и тешкоће са којима се млада особа суочава, изналазили алтернативни, просоцијални начини реаговања у ситуацијама са доминантним непријатним осећањима или ослабљеним вољним динамизмима. Важно је напоменути да се рад у групи интезивно огледао и кроз рад секција (креативна, ликовна, радноокупациона, драмска, спортска). Индивидуална интересовања корисника и појединачни таленти су допринели задовољавању како индивидуалних сфера интересовања и потреба, тако и развоју групне кохезије.

Групни мотивациони састанци

Теме групних мотивационих састанака су најчешће биле „Здрави животни стилови“, „Ментално здравље“, „Емоције“, „Адекватно препознавање и испољавање осећања“, „Одговорност“, „Обавезе у школи“, „Запослење“, „Професионалне обуке, курсеви“, „Толеранција-различитост“, „Тренирање“, „Здрава исхрана“, „Припрема, организација фестивала Блеја 2022“, „Помоћ у учењу“, „Научити мрак да сија“, „Дајем ти своје очи“, „Љутити човек“, „Скала успеха“, „Планови и циљеви за наредни период“, „Породичне релације“, „Последице злоупотребе психоактивних супстанци, болести зависности“. Учешће у групним састанцима је имало 40 корисника, састанци су се организовали на дневном нивоу, у складу са актуелном групом корисника и теме су се прилагођавале актуелним потребама и сферама интересовања деце/младих као и тешкоћама са којима се суочавају.

Психосоцијалне радионице

Теме које су се обрађивале у оквиру психосоцијалних радионица (контрола беса, абц модел, мотивација за промену у понашању, одговорност, фазе одговорности, скала успеха и функционисања, насиље, врсте, облици, функције) су се прилагођавале степену неопходне подршке, потребама и интересовањима корисника. Саме теме су структуриране али исто тако и биле флексибилне како би појединац у групи отворено износио властита мишљења, ставове, дилеме. Едукативни садржаји психосоцијалних радионица су се најчешће у индивидуалним и групним разговорима повезивали са конкретним животним ситуацијама и на тај начин се налазили адекватнији начини превазилажења евентуалних тешкоћа са којима се малолетник/млада особа суочавала.

2.3 Рад секција

2.3.1 Новинарска секција

Чланови новинарске секције су континуирано посредством друштвених мрежа осмишљавали и промовисали активности рада Центра „Кнегиња Љубица“. Такође, учешће су имали и у припреми текстова везаних за видео клипове поводом обележавања „16 дана активизма борбе против насиља над женама“.

2.3.2 Драмска секција

Чланови драмске секције су активно учествовали у осмишљавању, реализацији и едитовању видео клипова поводом „16 дана активизма борбе против насиља над женама“. Такође, поводом Међународног дана борбе против насиља над женама, идејно су осмислили и релизовали представу „Поломљено ребро“ која се одиграла у просторијама Установе.

2.3.3 Филмска секција

Током извештајног периода у оквиру филмске секције, чланови секције су поводом обележавања „16 дана активизма борбе против насиља над женама“, креативно осмислили и едитовали видео клипове на поменутому тему.

2.3.4 Спортска секција

Учешће у спортско-рекреативним активностима је имао већи број корисника, поред редовних спортских активности које су организоване у установи (баскет, фудбал, одбојка, стони тенис, билијар, теретана на отвореном), настављено је и са опремањем теретане „Гоку Џим“ у затвореном простору. Редовни тренажни процеси су обухватили и једнонедељно (уколико су временски услови дозвољавали) цогирање у парку Шумарице. Такође, чланови спортске секције су имали активно учешће другог дана фестивала младих „Блеја 2022“. Наиме, реализована је брдска трка у оквиру планинарског дома у Аџиним ливадама.

2.3.5 Креативна и керамичка радионица

Заинтересованост за креативне и керамичке радионице је показао већи број корисника. Најчешће активности у оквиру ових радионица су били цртање, израда графита, цртање структурираног стрипа на зидовима ходника, Транзиционог парка и теретане „Гоку“, фарбање и исцртавање производа од керамике. Такође, активно учешће чланови креативне секције су имали првог дана фестивала младих „Блеја 2022“ када су учествовали у „Ликовној тучи“, надметању у ликовним радовима.

3 Васпитно-образовни рад

Током индивидуалног и групног саветодавног рада се настојало да се деца и млади додатно мотивишу како би редовно похађали наставу, поправили успех у школи и остали у редовном образовном систему. Важан сегмент у раду је и континуирана сарадња са разредним старешинама, педагошко психолошким службама школа које похађају наши корисници. Непосредним посетама педагошко-психолошким службама школа као и редовним телефонским контактима са разредним старешинама је сарадња продубљивана што је укупно дало позитивне резултате у васпитно образованом статусу наших корисника.

Табела бр. 4 Структура корисника укључених у васпитно-образовни систем

	Сви корисници у 2022.			Нови корисници у 2022.		
	Иду у школ у	Напусти ли школу	Заврши ли школу	Иду у школ у	Напусти ли школу	Заврши ли школу
Основна школа	2	3	7	2	/	7
Средња школа	23	2	12	18	1	6

- два корисника су уписали програм образовања одраслих „Друга шанса“
- један младић је уписао факултет

3.1 Процес запослења

Током извештајне године, настављена је сарадња са Омладинском задругом „Европа“. Укупно је посредством Омладинске задруге на одређене временске периоде било радно ангажовано 8 младих. Континуирано се током године пружала подршка у едукативним сесијама везаним за израду радних биографија и разговора за први посао.

Велики број младих се током године по различитим уговорима радно ангажовало у локалним фирмама и предузећима.

3.2 Фестивал младих „Блеја 2022“

Традиционално, сада већ седму годину заредом се у оквиру Дневног боравка реализује фестивал младих „Блеја“. Овогодишњи фестивал је као и претходних година трајао три дана и обухватао је едукативне, хуманитарне и забавне садржаје. Првог дана фестивала реализована је активност „Ликовна туча“, надметање у сликарству у којем су учешће поред корисника наше Установе, имали и гости са Факултета ликовних уметности, као и чланови Удружења „Транзициони кутак“. Другог дана фестивала је реализована брдска трка на планинарској стази у Аџиним ливадама, уз учешће корисника наше Установе, чланова Удружења „Транзициони кутак“ као и спортског друштва „Краљево“. Трећег дана фестивала је реализован еко камп и еко радионица у планинарском дому „Др Соња Перишић“ у Аџиним Ливадама.

3.3 „16 дана активизма“

Поводом „16 дана активизма борбе против насиља над женама“ у организацији Прихватилишта за жртве насиља у породици, чланови Дневног боравка и удружења „Транзициони кутак“ су имали активно учешће. Реализована је представа „Поломљено ребро“ у просторијама Установе. Осмишљени су и едитовани видео клипови на тему борбе против насиља над женама, као и психосоцијална радионица у форми „Живе књиге“ у Туристичко-угоститељској школи „Тоза Драговић“.

IV Резултати

Према предвиђеним Индивидуалним плановима заштите, приоритетне области у раду са малолетним/младим починиоцима кривичних дела су:

1. Спречавање рецидива у вршењу кривичних дела
2. Когнитивно емоционална стабилизација
3. Функционалне породичне релације
4. Побољшање успеха у школи, професионалне обуке, курсеви
5. Запослење
6. Конструктивно слободно време

Табела бр. 5 указује на кривична дела због којих су изречени васпитни налози и васпитне мере

Почињено кривично дело	Број корисника
Насилничко понашање	27
Неовлашћено држање опојних дрога	3

Крађа	8
Тешка крађа	1
Разбојништво	1
Неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога	6
Полно узнемиравање	1

- 5 оро корисника је по Упуту Центра за социјални рад и ПП служби школа
- Од укупног броја актуелних корисника (52), рецидивизма у нарушавању друштвених и законских норми у понашању је било присутно код 8 корисника (3 корисника су континуирано из ранијег периода рецидивисти у вршењу кривичних дела), док су 5 дечака у току реализације васпитне мере починила кривично дело истог или блажег интензитета, код око 85 одсто деце и младих није забележено поновно вршење кривичних дела.
- Потпуну редовност у долажењу и учествовању у индивидуалном и групном раду је имало 36 корисника, делимична редовност (повремена подсећања о обавезности редовног долажења) је забележена код 10 корисника и 6 корисника је минимално (до 3 сусрета) или није учествовало у за њих предвиђене активности.
- У школским постигнућима, од укупног броја корисника задовољавајуће школске резултате постиже 90 одсто корисника, двојица дечака су додатно мотивисана да пороцес образовања наставе у ванредном средњошколском образовању (претходних година су испали из система редовности), три корисника је мотивисано да образовање наставе кроз програм образовања одраслих „Друга шанса“ и један младић је уписао факултет.
- У области запослења, код 8 корисника се посредовало преко Омладинске задруге за повремена радна ангажовања, 7 корисника је радно ангажовано по Уговору о раду у локалним фирмама и предузећима.

V Сарадња

Током извештајног периода настављена је континуирана сарадња са педагошко-психолошким службама школа које похађају корисници услуге као и са њиховим разредним старешинама. Запажа се мотивисаност и спремност педагошко-психолошких служби школа за сарадњу и препознавање интереса малолетника/младих.

Настављена је сарадња са водитељима случаја Центра за социјални рад као упутним органом.

Интензивирана је сарадња са Омладинском задругом „Европа“ посредством које је 8 младих било радно ангажовано у локалним фирмама и предузећима. Такође, настављена је сарадња са Саветовалиштем за ментално здравље као и одељењем психијатрије Клиничког центра.

Значајна сарадња је настављена са члановима Удружења „Транзициони кутак“ који активно учествују у осмишљавању и реализацији активности поводом фестивала младих „Блеја“, „16 дана активизма борбе против насиља над женама“, „Дечија недеља“. Такође, сертификовани чланови Удружења, у форми вршњачких едукатора, пружају мотивациону подршку актуелним корисницима Центра „Кнегиња Љубица“.

VI Изазови у раду

- Формално правне процедуре које онемогућавају рад са категоријом „постадолцент“. Наиме, ограниченост у временској реализацији васпитних налога (6 месеци) и васпитних мера (до годину дана) ствара потешкоће, јер, у пракси се показало да је у великом броју случајева неопходна континуирана подршка деци и младима и након реализације васпитних налога и васпитних мера, а ограниченост капацитета Дневног боравка (7 корисника) и немогућност формално правно, процедуралног наставка рада са овом категоријом деце/младих доводи до јачања фактора ризика јер изостају супортативни фактори.
- Хетерогеност групе, обавезе у школи или на послу повремено буду ограничавајући фактор за најадекватније формирање групе и реализацију групног рада.
- Повремена неувремењеност упута деце и младих а који на почетни период реализације васпитне мере посебне обавезе долазе као вишеструки рецидивисти у кршењу законских норми у понашању
- Потреба за радним ангажовањем корисника - у пракси се показало да привремена или стална запослења ове категорије младих даје позитиван резултат у одржавању дуготрајне позитивне промене у понашању и да је један од кључних фактора у истој. Неопходност развијања социјалног предузетништва, укључивање свих значајних актера у том процесу

Служба за одрасле и старије

Центар „Кнегиња Љубица“ у оквиру Служба за одрасле и старије реализује услуге Помоћ и нега у кући за одрасле и старије особе за коју је добио потпуну лиценцу 2014. године и обновио је у мају 2021.године и Дневни боравак за старије особе лиценцирану априла 2018.године на период од пет година.

Обе услуге су се у 2022.години реализовале у складу са утврђеним стандардима за пружање услуга и потписаним Споразумима о сарадњи са Домом здравља и Геронтолошким центром у Крагујевцу. Програмске активности су се спроводиле у складу са утврђеним плановима и расположивим кадровским потенцијалом, планираним финансијским средствима и епидемиолошком ситуацијом.

У Служби је спроведено 309 поступака, а услуге је користило 149 особа.

Од укупног броја поступака 286 поступака се односило на коришћење услуге помоћ и нега у кући, а 23 поступка на услугу дневни боравак за старије особе.

У сарадњи са Националном службом за запошљавање реализована су два пројекта јавног рада „Помоћ старијима у Крагујевцу“ од којих се први завршио 14.01.2022.године а други је реализован од 09.05.2022.године у трајању од четири месеца и на њима су биле ангазоване 4 особе са инвалидитетом. Три сараднице су реализовале услугу Помоћ у кући, а једна услугу Дневни боравак за старије особе. Пројекти су унапредили доступност и омогућили коришћење услуге Помоћ у кући за 15 особа са градског подручја и квалитет услуге Дневни боравак за старије особе за 10 корисника.

У партнерству са Центром за самостални живот ОСИ и Центром за породични смештај и усвојење, Центар „Кнегиња Љубица“ је од 15.11.2022.године започео реализацију пројекта у оквиру програма „ЕУ ПРО ПЛУС“ - „Оснаживање и квалитетна инклузија кроз помоћ, информисање и подршку самосталном животу у локалној

заједници“ у трајању од 12 месеци. Општи циљ пројекта је унапређење квалитета и одрживости услуга социјалне заштите које се пружају особама са инвалидитетом на локалном нивоу и делом ће се односити на 40 особа са инвалидитетом- 14 корисника услуге помоћ и у кући и 26 корисника подршке мобилног тима.

Центар за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“			
Служба за одрасле и старије			
Услуга	Број корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Број корисника услуге у 2022.г
Помоћ и нега у кући за одрасле и старије особе	98	39	137
Дневни боравак за старије особе	8	4	12
У к у п н о	106	43	149

1.Помоћ и нега у кући за одрасле и старије особе

Уslugом Помоћ и нега у кући, обезбеђивала се помоћ старијим лицима у задовољавању свакодневних животних потреба, како би им се унапредио квалитет живота у старости и превенирао одлазак у институцију. Пружање услуге имало је за циљ побољшање или одржавање функционалне способности корисника у природном окружењу у ситуацијама када нису способни да самостално живе без свакодневне или редовне подршке других. У зависности од психофичког и здравственог стања корисника обезбеђивале су се различите социјално заштитне и сервисне услуге, а обим и садржај услуге био је условљен здравственим стањем корисника, породичном условима и бројем ангажованих геронтодомаћица.

Услуга Помоћ и нега у кући пружала се интегрисано са здравственим услугама Службе кућног лечења, Дома здравља у Крагујевцу у случајевима када су код корисника обострано процењене социјалне и здравствене индикације за овом врстом организовања.

Потребу и целисходност обезбеђивања овог облика заштите утврђиво је Центар за социјални рад. Пријем упута Центра за социјални рад за коришћење услуге, пријемну процену, утврђивање степена потребне инструменталне подршке корисника, процену и праћење потреба и у складу са тим утврђивање обима пружања услуге и утврђивање индивидуалног плана пружања услуге обављао је стручни радник Службе. Корисник је учествовао у свим фазама стручног поступка у складу са својим капацитетима и лице од значаја за корисника у ситуацијама када је то било потребно.

Корисницима се континуирано пружала стручна, психосоцијална и когнитивна подршка која се састојала од пружања информација и саветовања око свакодневних активности и посредовања код остваривања права из социјалне и здравствене заштите и права по основу пензионо-инвалидског осигурања. Подршком се позитивно утицало на ниво задовољства животом корисника и став корисника према себи и другима, подизање расположења и интегрисања у социјално окружење, обезбеђивање и унапређивање комуникације, смањење осећања бескорисности и беспомоћности и промоцију могућности преосталих менталних и физичких потенцијала. Процена безбедности корисника и предузимање неопходних мера заштите обављала се континуирано и у складу са тим предузимале мере заштите.

Поновне процене и прегледи донетих планова услуга тимски су се обављали једном годишње уз активно учешће корисника и њихових сродника. Током године извршене су ревизије учешћа корисника у цени пружене услуге и интерна евалуација квалитета услуге и задовољства корисника услуге.

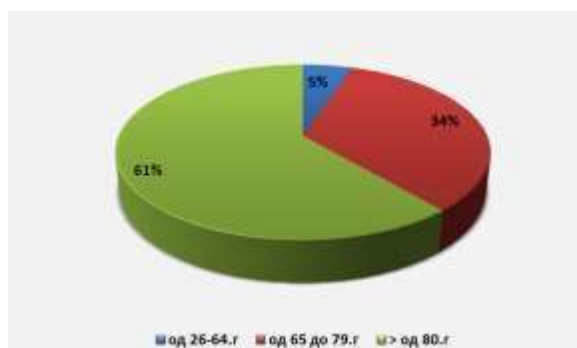
Сарадници на услузи, геронтодомаћице и неговатељице су према закљученим Индивидуалним плановима пружале инструменталну подршку корисницима у обављању активности свакодневног живота. Њихова подршка се састојала од:

- Помоћи у одржавању личне хигијене, укључујући по потреби помоћ при свлачењу и облачењу, умивању, купању и прању косе, чешљању, бријању, сечењу ноктију, промени пелене, тоалети стоме и испирању катетера;
- Достављању лекова, контроле узимања преписане терапије, контроле протеза, санитарних помагала, посредовања при остваривању права из основне здравствене заштите;
- Помоћи у обезбеђивању исхране, набавки намирница, обезбеђивању готових оброка, припреми лаких оброка, припреми освежавајућих напитака;
- Помоћи при храњењу и одржавању хигијене усне дупље;
- Помоћи у одржавању хигијене стана, одржавању чистоће просторија, судова и уређаја;
- Помоћи при прању и одржавању постељине, одеће и обуће;
- Помоћи у загревању просторија (по потреби ложење ватре и чишћење пећи);
- Плаћању комуналних услуга;
- Помоћи у задовољавању социјалних потреба, дружењу, помоћи при кретању унутар и ван куће, набаци новина, књига, иницирању социјалних контаката...

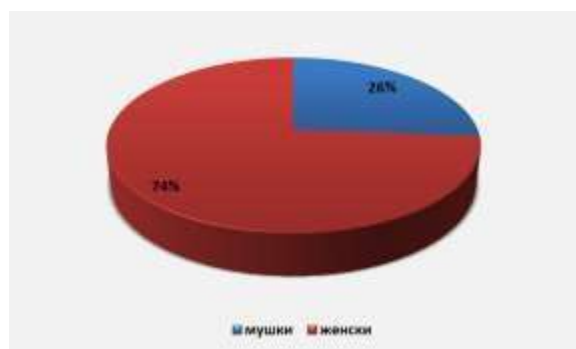
1.1 Корисници услуге Помоћ и нега у кући одраслим и старијим особама

Услугу Помоћ и нега у кући у 2022. години користило је 137 лица од којих је новоевидентирано 37 корисника.

Према старосној структури, у 2022.години најзаступљенији су били корисници услуге старости старији од 80 година - 61%, затим лица од 65 до 79 година старости - 34% и лица млађа од 65 година - 5% (графикон 1.). Од укупног броја корисника жене су чиниле 74 % (графикон 2).

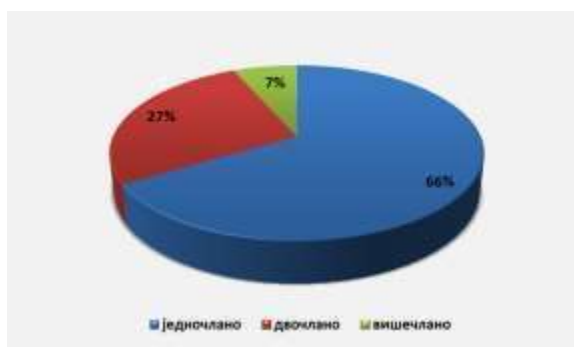
Графикон 1. Структура корисника према годинама старости

Графикон 3. Структура корисника према родној припадности

Већина корисника живела је у самачком домаћинству - 66%, потом у двочланом, најчешће старачком домаћинству - 27%, док је у вишечланом домаћинству живело 7% корисника. Према типу домаћинства преовлађивало је једногенерациско домаћинство - 84%. Старија лица, у вишечланим домаћинствима била су у високом степену зависности и сродници нису били у могућности да им у потпуности обезбеде адекватну негу.

Највећи број корисника је био у статусу удоваца/а - 60%, у браку је било 23%, брачну заједницу није заснивало 10%, док је разведених било 7% корисника (графикон 4.). Сви су живели у конфорним условима, већински у двособним становима или кућама (56%) и једнособним становима или кућама (31%).

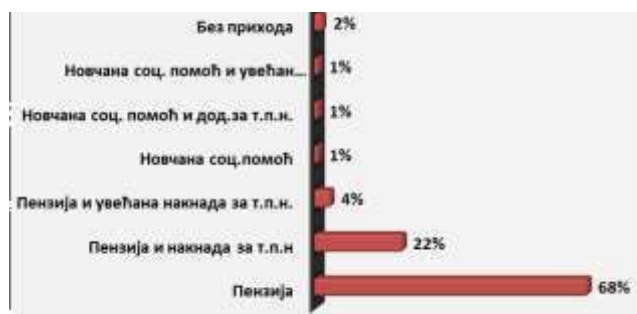

Графикон 4 - Структура домаћинства корисника

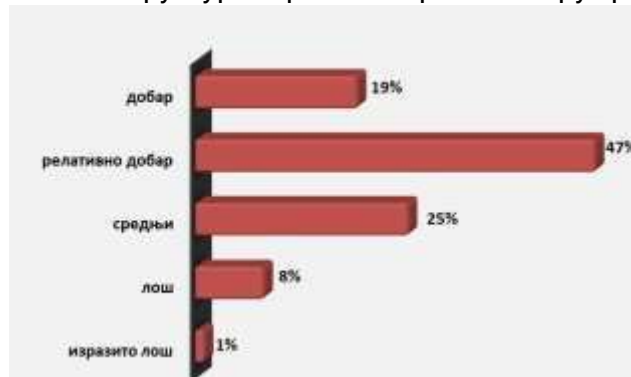

Графикон 5. Структура корисника према брачном статусу

Преовлађивали су пензионери (94% корисника). Право на новчану накнаду за туђу помоћ и негу другог лица користило је 28% корисника. Претежно су били релативно доброг материјалног статуса -4 7% и средњег материјалног статуса -25 % (граф. 5 и графикон 6.)

Графикон 5. Структура корисника према извору прихода

Графикон 6. Структура корисника према материјалном статусу

Већински квалитет породичних односа корисника био је добар и одличан, а без породичног старања било је 17% корисника.

Узроци смањене функционалне способности свих корисника били су везани за њихово здравствено стање и старосну доб. Највише корисника услуге су теже хронично оболела старија лица чији је здравствени статус претежно карактерисала присутност више дијагноза хроничних болести.

Према степену покретљивости најзаступљенији су били покретни корисници услуге -65%, затим теже покретни корисници -20% и непокретни корисници услуге -15%.

Коришћење услуге најчешће је престало због смрти корисника (41%), одустанка у ситуацијама када услуга није могла у потпуности да задовољи потребе корисника (39%) и смештаја у установу социјалне заштите (15%).

1.2 Реализација активности на услузи Помоћ и нега у кући одраслим и старијим особама

У Служби за одрасле и старије на реализацији услуге Помоћ и нега у кући спроведено је 286 поступака од којих је:

- Разматрано 78 захтева за коришћење услуге Помоћ и нега у кући (63 на основу упута упута Центра за социјални рад и 15 захтева за коришћење услуге преко пројекта јавног рада „Помоћ старијима у Крагујевцу“).

Од укупног броја захтева:

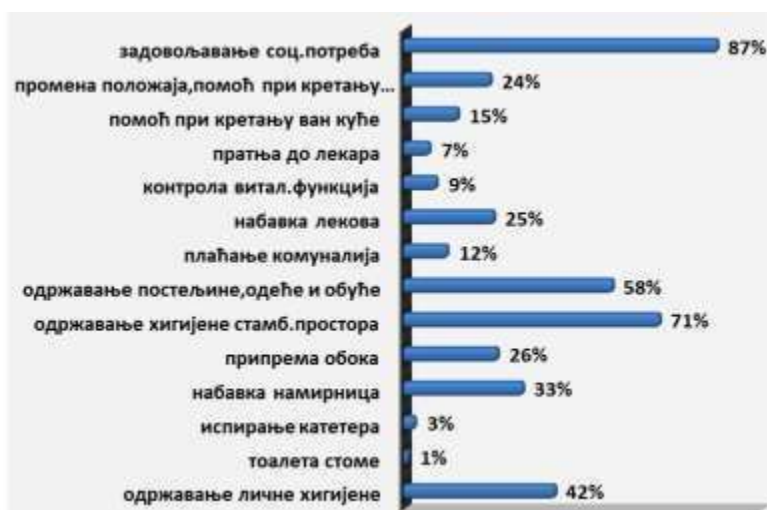
- за 52 корисника урађена је пријемна процена потребе за услугом и са корисницима потписан Уговор о коришћењу услуге, сачињена процена и донет План коришћења услуге (са 37 корисника на основу упута ЦСР);
- поступак пријемне процене је у току за 2 корисника;
- обустављена су 24 поступка за коришћење услуге због: неадекватности предложеног облика заштите у 4 случаја;

територијалне недоступности услуге у 9 случаја;
 неприхватања услуге од потенцијалног корисника у 1 случају;
 недоступности корисника на адреси становања у 2 случаја
 и одустанка од услуге у 8 случајева (2 особе због утврђеног учешћа у цени услуге, 5 лица су обезбедила подршку на неки други начин и 1 лице је смештено у установу социјалне заштите).

- Раскинута су 39 уговора о коришћењу услуге због:
 - смрти корисника услуге у 16 случајева;
 - смештаја у Геронтолошки центар у 6 случајева;
 - одустанка/ престанка потребе за услугом у 15 случаја;
 - непоштовања уговора од стране корисника у 2 случаја;
- Реализовано је 95 поступака ревизије учешћа корисника у цени услуге помоћ и нега у кући по службеној дужности;
- Реализоване су 74 поновне процене потреба корисника на основу којих су са корисницима донети поновни планови пружања услуга .

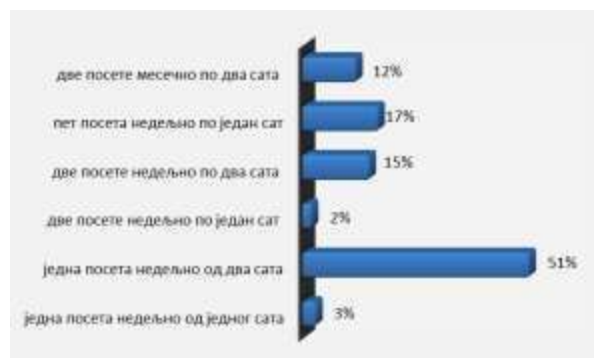
Услугу је користило 137 особа и највише им се обезбеђивала подршка трећег степена -45%, потом подршка првог 23% и другог степена подршке 21%.

Геронтодомаћице су обавиле 6455 посета геронтодомаћица и реализовале 9.680 сати ангажовања у кући корисника. Корисници су претежно користили по више врсти активности геронтодомаћица. Најзаступљенија је била подршка у задовољавању социјалних потреба, у одржавању хигијене стамбеног простора, одржавању постељине, одеће и обуће и одржавању личне хигијене (графикон 7).

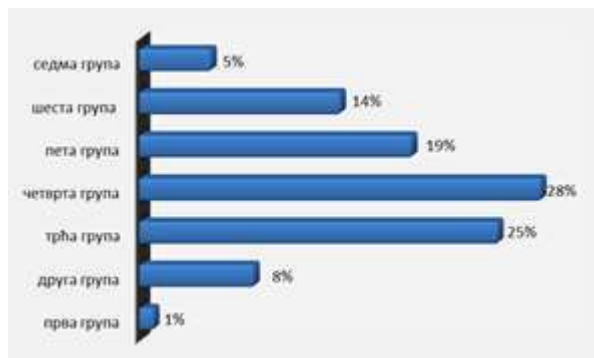

Графикон 7: Приказ активности геронтодомаћица у 2022.

Претежно су имали по једну посету геронтодомаћице недељно у трајању од два сата (51%), пет посета недељно - по један сат дневно (17%) и две посете недељно од по два сата дневно (15%). У цени услуге су партиципирали у складу са утврђеном регресном скалом, а највећи број корисника учествовао је износом од 40% од пуне цене и 30% од пуне цене и услуге (графикон 8 и 9.).

Графикон 8 - Структура броја корисника према динамици пружања услуге

Само социјалне услуге користило је 41% корисника, док је интегрисане/социјално-здравствене услуге користило 59% корисника. Здравствене услуге корисницима су се обезбеђивале у складу са прописима из здравствене заштите.

2. Дневни боравак за старије особе

Услуга Дневни боравак за старије особе пружала је дневно збрињавање старијим хронично оболелим лицима, како би им се уз подстицање социјалне укључености одржао или унапредио квалитет живота у сопственој породици и одложио смештај у институцију. Породици је услуга омогућавала да уз радно ангажовање настави бригу о свом старијем члану у оквиру домаћинства и потребан предах пружаоцима континуиране неге у току дана.

Корисницима се обезбеђивао: превоз од стана до дневног боравка и назад, исхрана (доручак и ручак), припремање простора за обедовање, сервирање хране и помоћ при храњењу, припремање топлих напитака, одржавање личне хигијене корисника, здравствени надзор (давање оралне терапије и контрола виталних функција) и организовање слободног времена кроз радно-окупационе, културно-забавне и рекреативне активности и услуге социјалног рада.

Потребу и целисходност обезбеђивања овог облика заштите утврђиво је Центар за социјални рад. Пријем упута за коришћење услуге, пријемну процену, утврђивање степена потребне подршке корисника, процену потреба и утврђивање индивидуалног плана пружања услуге обављао је стручни радник Службе. Корисник је учествовао у свим фазама стручног поступка у складу са својим способностима и капацитетима и лице од значаја за корисника у ситуацијама када је то било потребно.

Током године, стручни радник је континуирано пратио потребе корисника и обезбеђивао стручну подршку корисницима, породици, стручном сараднику и сарадницима.

Подршка стручног радника обухватала је информисање и саветовање корисника око организовања свакодневних активности и пружање помоћи у остваривању услуга и

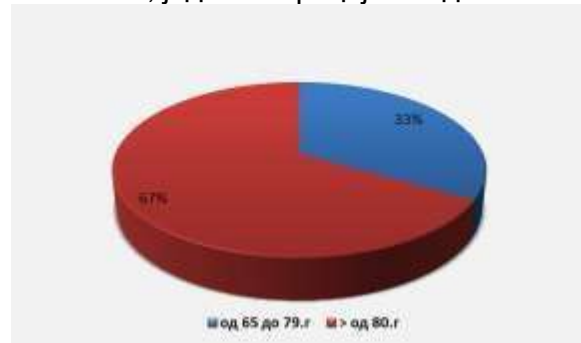
права из социјалне и здравствене заштите. Пружање психосоцијалне подршке утицало је на очување и подизање нивоа задовољства животом, обезбеђивање и унапређивање комуникације, расположење, интегрисање у социјално окружење, став корисника према себи и другима, промоцију могућности преосталих менталних и физичких потенцијала и смањење осећања бескорисности и беспомоћности. Поновне процене потреба и прегледи донетих индивидуалних планова услуга тимски су се обављали једном годишње уз активно учешће корисника и њихових сродника. Током године извршене су ревизија учешћа корисника у цени пружене услуге и интерна евалуација квалитета услуге и задовољства корисника услуге.

Сви корисници су били укључени у радно окупациону терапију. Стручни сарадник је спровођењем радно-окупационе терапије позитивно утицао на менталне и физичке способности, а избор активности био је прилагођен и условљен са личним интересовањима и капацитетима корисника. Активности биле су организоване кроз индивидуални и групни рад.

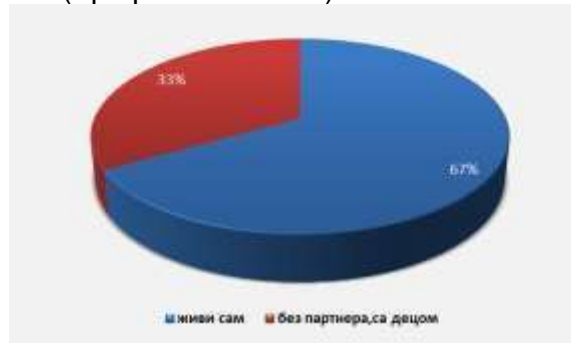
2.1 Корисници услуге Дневни боравак за старије особе

Услугу Дневни боравак за старије особе у 2022.години користило је 12 лица од којих је новоевидентирано 5 корисника.

Најзаступљенија су била теже хронично оболела старија лица 67%, затим старија лица са изменама у психичком статусу 25% и старија лица без породичног старања (8%). Преовлађивали су корисници старији од 80 година старости -67%. Већина је живела је у самачком, једногенерацијском домаћинству - 67% (графикон 10 и 11.).

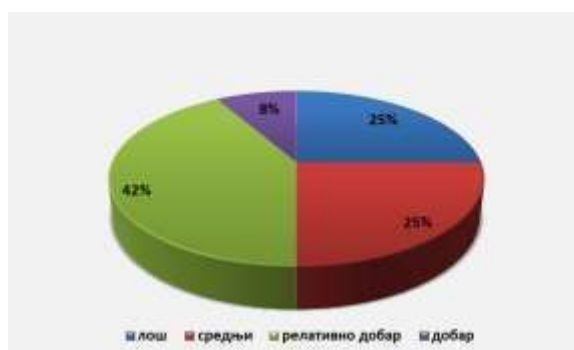

Графикон 10. Структура корисника према годинама старости

Графикон 11. Структура корисника према структури домаћинства

Уједначен је број мушкараца и жена. Сви су пензионери, у брачном статусу удовац/а, и већински су живели у конфорним стамбеним условима-92%. Право на новчану накнаду за туђу помоћ и негу другог лица је остварило 33% корисника. Претежно су били релативно доброг материјалног статуса -42%, средњег и лошег материјалног статуса – по 25 % . Квалитет породичних односа корисника већински је био добар (граф. 12 и графикон 13.)

Графикон 12 - Структура корисника према материјалном статусу

Графикон 13 - Структура корисника према квалитету породичних односа

Узроци смањене функционалне способности корисника везани су за њихово здравствено стање и старосну доб. Здравствени статус карактерисала је присутност више дијагноза хроничних болести. Самостално се кретало 75% корисника, док је теже покретних, са помагалима и упућених на подршку других при кретању било 25%.

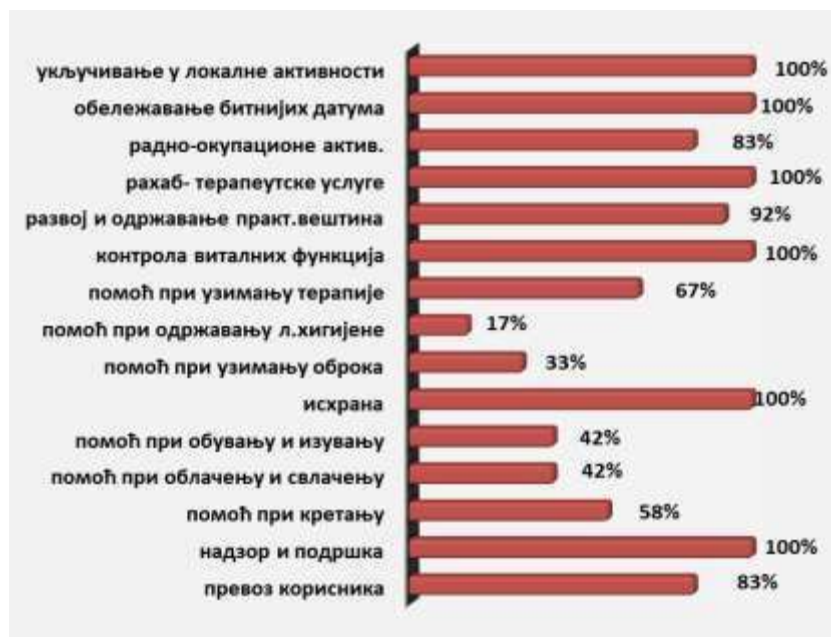
Коришћење услуге најчешће је престало због погоршања здравственог стања корисника, односно немогућности да долази у боравак (75%) и смрти корисника услуге у 25% случајева.

2.2 Реализација активности на услузи Дневни боравак за старије особе

У Служби за одрасле и старије на реализацији услуге Дневни боравак за старије особе спроведена су 23 поступака :

- Разматрано је 8 упута за коришћење услуге:
 - за 5 корисника урађена је пријемна процена потребе за услугом и са корисницима потписан уговор о коришћењу услуге, сачињена процена и донет план коришћења услуге
 - обустављена су 3 поступка за коришћење услуге због:
 - неадекватности предложеног облика заштите у 1 случају;
 - погоршања здравственог стања корисника у 1 случају и
 - утврђене висине партиципације у цени услуге у једном случају;
- Раскинута су 4 уговора о коришћењу услуге због:
 - смрти корисника услуге у 1 случају и
 - погоршања здравственог стања корисника у 3 случаја;
 - По службеној дужности реализовано је 6 поступака ревизије учешћа корисника у цени услуге дневни боравак за старије особе и
 - Реализовано 5 поновних процена потреба корисника на основу којих су са корисницима донети поновни планови пружања услуга.

Услугу је користило 12 особа и највише им се пружала подршка трећег степена -42% , другог степена -33% и четвртог степена подршке 25%. Редовно су долазили у боравак и претежно су користили по више врсти активности дневног боравка (графикон.14).

Графикон 14. Приказ активности у Дневном боравку 2022.г

У цени услуге, корисници су партиципирали у складу са утврђеном регресном скалом, а највећи број је учествовао износом од 30% од пуне цене и 40% од пуне цене услуге.

Радно-окупациона терапија, културно-забавне и рекреативне активности са корисницима спроводиле су се у складу са предвиђеним распоредом дневних активности.

Културно-забавне активности у циљу мотивисања корисника на активно учешће и садржајно провођење времена у дневном боравку у 2022.години обухватале су:

- прославе корисничких рођендана;
- прославу празника 8. марта и доделу пригодних поклона са наших радионица и донација установи;
- прославу верских празника (славе) уз доделу прикладних поклона израђених на радионицама Дневног боравка;
- слушање музике и гледање телевизијског програма;
- играње друштвених игара (шах, „Не љути се човече“, домине, мозгалице);
- одржавање турнира у шаху између корисника боравка и Геронтолошког центра, доделу диплома и симболичних поклона из донација установи, поводом обележавања 19 година од организовања услуге;
- присуство 6 корисника услуге на промоцији „Кутка за старе“ у организацији Црвеног крста Крагујевац на терену ФК“ Јадран“
- излет корисника у Тополу и обилазак комплекса Задужбине краља Петра Првог – маузолеја династије Карађорђевић, Куће Краља Петра Првог и цркве Пресвете Богородице поводом обележавања Међународног дана старијих;
- обележавање дочека Нове године уз свечани ручак за кориснике и доделу пригодних поклона из донације установи;

Рекреативне активности које су доприносиле психофизичкој стабилности корисника састојале су се од организовања краћих шетњи и лакших вежби а радно-окупационе активности ради развоја нових, очувања и унапређења способности спровођене су три пута недељно и састојале су се од израде украсних и употребних предмета (декубаж техника на флашама, теглама и фарбање и лакирање предмета од дрвета).

3. Организација рада, структура и број запослених

Седиште за реализацију услуге Помоћ и нега у кући је у амбуланти Дома здравља у Бресници. Услуга се пружала радним данима у трајању од највише 2 сата дневно по кориснику и била је организована у 16 градских месних заједница. Број корисника и организација услуге на годишњем нивоу условљени су расположивим ресурсима, пре свега бројем радно ангажованих геронтодомаћица.

Капацитет услуге је од 90 до 100 корисника. Смањење капацитета услуге настало је због напуњавања три радна места геронтодомаћице (једно 2018.године и два 2021.године).

На пружању услуге актуелно су ангажовани:

- 8 геронтодомаћица по основу Уговора о раду за услугу Помоћ и нега у кући и
- 1 геронтодомаћица преко Омладинске задруге за услугу Помоћ у кући;
- 1 стручни радник;
- 1 дипл.економиста и
- руководилац Службе за одрасле и старије.

Организовање услуге у делу распоређивања корисника и уклапања теренског рада делимично је ограничено код лица ангажованог преко Омладинске задруге од 09.02.2022.године, јер нема завршену акредитовану обуку за обављање послова геронтодомаћице и није у могућности да се ангажује око неге и купања корисника.

Због попуњености капацитета током године формирале су се листе чекања на услугу. Једна листа односила се на лица која чекају да започну са коришћењем услуге, а друга листа на лица у већем степену зависности која чекају да добију услугу у већем обиму. Тренутно услугу чека 11 корисника, четворо да започну са коришћењем и седморо који очекују интензивније посете геронтодомаћица. Установи се и даље обраћају старије особе са градског и сеоског подручја на којима услуга није организована, а од стране Центра за социјални рад у Крагујевцу примљено је 9 упута за коришћење услуге (14% од укупног броја упута). У случају одсуства запослених најављене посете се редовно отказују што изазива оправдано незадовољство корисника.

Ангажовање геронтодомаћица преко пројектних активности доприносило је унапређењу функционалне доступности и капацитету услуге и било је од посебног значаја у време коришћења годишњег одмора.

Све активности на услугама спроводиле су се према утврђеним плановима и у складу са расположивим кадровским потенцијалом, планираним средствима за ове намене и епидемиолошком ситуацијом. И током ове године корисници су из превентивних разлога, ради смањења броја контаката повремено отказивали коришћење услуге. Услуга се пружала уз поштовање свих прописаних епидемиолошких мера. Евидентирано је тринаест корисника оболелих од короне и петоро запослених.

Како би се одржао квалитет и омогућила доступност услуге неопходно је ангажовати већи број геронтодомаћица или бар попунити упражњена радна места.

Здравствени радници Службе кућног лечења су у складу са Споразумом о организовању и функционисању интегрисаног модела социјално-здравствене заштите корисницима услуге помоћ и нега у кући у медицински индикованим случајевима обезбеђивали услуге примарне здравствене заштите.

Активности услуге Дневни боравак за старије особе одвијале су се радним данима од 7-15 сати у просторијама при Геронтолошком центру у Крагујевцу. Капацитет услуге је 10 корисника.

На пружању услуге, актуелно су ангажовани:

- 1 стручни радник (руководилац Службе);

- 1 стручни сарадник (радно-окупациони терапеут);
- 2 сарадника преко добровољног радног ангажовања са 2/3 радног времена;
- возач Установе;

Активности услуге одвијале су се према утврђеним плановима и у складу са расположивим кадровским потенцијалом, планираним средствима за ове намене и епидемиолошком ситуацијом.

Број корисника на дневном нивоу варирао је у зависности од броја уговорених дана за коришћење услуге на недељном нивоу, здравственог стања корисника и епидемиолошке ситуације. Евидентирана су два корисника оболела од короне и један запослени.

Због забране запошљавања на услузи нису ангажовани сарадници по основу Уговора о раду. Током реализације Јавног рада, једно лице са инвалидитетом је четири месеца обављало послове сарадника док су остатак године подршку корисницима пружала два сарадника преко добровољног радног ангажовања са 2/3 радног времена (укупно три особе). Велики проблем око ангажовања лица по овом основу представља изнајажење адекватне особе у Центру за социјални рад. Неселективно се услед нужности, прихватају особе без обуке и капацитета да услугу квалитетно пруже, а и оне због немотивисаности и ниске надокнаде брзо напуштају ову врсту ангажовања што додатно оптерећује организовање услуге.

Имајући у виду наведено неопходно је почетком 2023.године омогућити упошљавање сарадника чиме би се стекли услови за обнављање лиценце за рад која истиче у априлу 2023.године и чиме би се допринело бољој организацији услуге.

Ускраћивање простора од стране Геронтолошког центра (2015.г) који је био радни простор за запослене и повремени боравак лица са деменцијом условило је трајно спајање група различитог психичког статуса, усељавање запослених са опремом у кориснички простор и онемогућило коришћење улаза са рампом. Ово се дужи низ година одражава на организацију, функционисање и испуњеност минималних стандарда за пружање услуге па је неопходно у складу са правним тумачењем надлежног Министарства пре подношења захтева за обнављање лиценце покренути поступак за враћање простора.

Путничко возило којим се обавља превоз корисника, обзиром на њихов здравствени статус и отежану покретљивост је неадекватно. Поред возача и сарадника у пратњи, због ограниченог броја места долазак и одлазак корисника се при пуном капацитету реализује у два до три наврата, што повећава трошкове и утиче на организацију услуге (скраћује дужину боравка корисника). Набавка потребног возила би омогућила чешће организовање излета корисницима услуге Дневни боравак и корисника услуге Помоћ и нега у кући, којима је из наведених разлога ова активност ускраћена.

У Служби за одрасле и старије у 2022.години је ради реализације постављених циљева постигнута оптимална подела рада и ефикасна употреба расположивих ресурса.

Пројекат Јавног рада „Помоћ старијима у Крагујевцу“ реализован у сарадњи са Националном службом за запошљавање на којем су биле ангажоване 4 особе са инвалидитетом (три на услузи Помоћ у кући и једна у Дневном боравку) донекле је унапредио доступност услуга. Послови које су ова лица обављала били су прилагођени њиховим преосталим способностима.

Запосленима у Служби редовно су дистрибуирана неопходна средства за заштиту на раду (заштитне маске, рукавице за једнократну употребу, дезинфицијенси за руке).

Координација и евалуација рада у Служби обављала се према утврђеним интерним процедурама рада и процедурама рада на нивоу Установе, а линија комуникација између запослених била је хоризонтална и вертикална.

4. Евалуација квалитета рада и задовољства корисника

Руководилац Службе је током целе године континуирано пратио квалитет рада запослених. Уочене мањкавости у раду и примедбе корисника евидентирани су у за то опредељену свеску, разматране са непосредним извршиоцима и отклањане. Није било озбиљнијих пропуста у раду. За обе услуге извршена је интерна евалуација квалитета пружених услуга и испитивање задовољства корисника.

4.1 Евалуација рада и задовољство корисника услуге Помоћ и нега у кући

Интерна евалуација квалитета услуге Помоћ и нега у кући одраслим и старијим особама и испитивање задовољства корисника извршени су анкетним испитивањем корисника у периоду од 15.11.2021. године до 30.11.2022. године. Испитивање је из превентивних разлога ради спречавања ширења болести COVID - 19 обављено телефонским путем. Узорак је обухватио кориснике који услугу користе дуже од 6 месеци и састојао од N=40 лица, односно 40% активних предмета.

Према дужини коришћења услуге најбројнији су били корисници који услугу користе од једне до три године (59%), старији од 80 година (67%) и претежно женског пола (75%). Већина је живела у самачком домаћинству (82%) у властитом стамбеном простору, у брачном статусу - удовац/удовица (67%). Претежно су пензионери (97%), са новчаном накнадом за туђу помоћ и негу 22%. Без деце је било 27% анкетираних корисника. Већина испитаника је теже покретно (67%) и узроци њихове смањене функционале способности су везани за старосну доб и нарушено здравствено стање. Здравствено стање су оцењивали као углавном добро (47%) и углавном лоше (45%). Уз помоћ помагала се креће 37% анкетираних корисника.

Хигијену стамбеног простора нико од испитаника није био у могућности самостално да одржава. Већина није у могућности да самостално обави набавку намирница и оде на лекарски преглед. Повремену подршку деце у задовољавању неких од свакодневних потреба има 38% испитаника, док је редовно ангажовање деце присутно у 17% случајева. Подршка деце најчешће се састојала од помоћи око лечења (27%), набавке лекова (20%), и плаћања комуналија (20%). Помоћ деце потпуности је изостала код 45% анкетираних корисника.

Анкетираним корисницима услуге Помоћ и нега у кући до ангажовања геронтодомаћице најчешће су помагала деца и унуци (37%) и нико им није помагао (25%). О услузи (садржају и начину остваривања) већински су се информисали од својих пријатеља (77%), док су исцрпније информације добили од стручног радника ангажованом на реализацији услуге.

Пре започињања коришћења услуге испитаници нису имали недоумице везане за коришћење услуге. На прву посету геронтодомаћице су чекали мање од 15 дана. Сви анкетирани корисници су обавештавани о променама у пружању услуге и знају коме могу да уложе жалбу на рад и понашање запослених.

Број недељних посета, односно динамика долазака геронтодомаћице на недељном нивоу задовољавала је све изражене социјално здравствене потребе за 87% анкетираних корисника. Корисници који су се изјаснили да је услуга делимично задовољавала њихове социјално здравствене потребе спадају у категорију теже покретних корисника којима би на недељном нивоу требало омогућити још једну посету геронтодомаћице.

Сва лица су користила по више врсти активности услуге од којих је најзаступљенија била подршка геронтодомаћице око задовољавања социјалних потреба, одржавања хигијене стамбеног простора, одржавања постељине, одеће и обуће и обезбеђивања исхране.

Анкетирани корисници су били задовољни квалитетом рада геронтодомаћица. Геронтодомаћице су обављале уговором и планом предвиђене активности и поштовале

договорену дужину посете. У њиховом присуству корисници су се осећали веома сигурно и безбедно. Комуникација са геронтодомаћицама је оцењена као квалитетна и корисници су сматрали да их сви запослени третирају са поштовањем.

Плаћање услуге није оптерећивало породични буџет за 97% анкетираних корисника и за 97% утврђена висина учешћа у цени услуге није утицала на број и дужину посета геронтодомаћица. Делимично је утицало на број посета за 3% испитаника и представља делимично оптерећење буџета за 3% испитаника.

Корисници сматрају да им се са коришћењем услуге Помоћ и нега у кући поправио квалитет живота и да су њихова очекивања од услуге испуњена. Здравствено статус и функционална способност су им је унапређени, а квалитет њиховог друштвеног живота употпуњен и потпуно задовољен. Сигурнији су и задовољнији, смањен им је осећај страха, усамљености и несигурности. Сугеришу мање отказивање планираних посета геронтодомаћица 7% анкетираних.

Приликом оцењивања услуге у целини оценама од један до пет корисници су већински дали оцену пет и укупна просечна оцена о услузи за цео узорак износи 4.97.

4.2 Евалуација рада и задовољство корисника - Дневни боравак за старије особе

Интерна евалуација квалитета услуге Дневни боравак за старије особе и испитивање задовољства корисника извршена је анкетним испитивањем корисника у дневном боравку 10.10.2022. године. Узорак је обухватио све кориснике дневног боравка. Према дужини коришћења најбројнији су корисници који услугу користе од једне до три године (56%), старости од 85-89 година (32%). Преовлађивали су корисници мушког пола (67%). Већина је живела у самачком домаћинству, у властитом конфорном стамбеном простору. Сви су пензионери, према брачном статусу већински - удовац/удовица.

Узроци смањене функционалне способности анкетираних корисника били су везани за њихово здравствено стање и старосну доб. Њихов здравствени статус карактерисала је присутност више дијагноза хроничних болести и здравствено стање су оцењивали као углавном добро 50 % и лоше 37% испитаника. Заступљенији су покретни корисници услуге, уз помоћ ортопедског помагала се креће 50% анкетираних корисника.

Личну подршку деце у задовољавању неких од свакодневних потреба има 80% испитаника. Деца су се редовно или повремено најчешће ангажовала око лечења, набавке намирница и хигијене стамбеног простора, потом припреме оброка и набавке лекова.

Анкетирани корисници услуге већински су се информисали о садржају услуге и начину остваривања од својих пријатеља 67%. Сви су се исцрпније информисали од стручног радника ангажованом на пружању услуге.

На почетак коришћења услуге нико од испитаника није чекао дуже од 15 дана и сви су обавештавани о променама у пружању услуге и знају коме могу да уложе жалбу на рад и понашање запослених.

Сви анкетирани корисници задовољни су са локацијом Дневног боравка, величином и опремљеношћу простора, исхраном и хигијеном простора. Утврђеном висином учешћа у цени услуге анкетирани корисници су већински били задовољни 67%. Незадовољних није било. Нико од испитаника није имао примедби на односе са другим корисницима услуге. Међусобно се друже и остварују добру комуницирају.

Корисницима су биле доступне све активности у Дневном боравку. Задовољни су са избором и динамиком активности радно окупационе терапије и сви према својим могућностима у њима учествују. Најзаступљеније је учешће у организованом гледању ТВ програма, музикотерапији и заједничким прославама и излетима. Нико од испитаника није имао примедби на односе са другим корисницима услуге.

Остварену комуникацију са запосленима на пружању услуге оцењују квалитетном и сматрају да су третирали са поштовањем. Задовољни су квалитетом рада и изјављују да су запослени обављали све уговором и планом предвиђене активности. У присуству

запослених сви се осећају веома сигурно и безбедно. Плаћање услуге значајније не оптерећује породични буџет за 66% анкетираних корисника, делимично оптерећује за 17% и значајније оптерећује за 17% испитаника.

Мишљења су да им је коришћење услуге олакшало свакодневно функционисање и унапредило здравствено стање. Долазак у боравак позитивно је утицао на расположење свих корисника и значајно допринео употпуњавању и потпуном задовољавању квалитета њиховог друштвеног живота. Осећају се задовољније, сигурније, смањен им је осећај напуштености и самоће. Сматрају да им је коришћење услуге унапредио квалитет живота и да су њихова очекивања од услуге у целости испуњена. Услугу би радо препоручили својим пријатељима што су неки и учинили. Приликом оцењивања услуге у целини оценама од један до пет, сви корисници су дали оцену пет. На питање шта им највише значи од онога што Дневни боравак пружа, због чега најпре долазе корисници изјављују да је то „због друштва, подршке и активности које се у боравку реализују“. У организацији услуге, анкетирани корисници не би ништа мењали, али сугеришу чешће организовање излета и организовање посета другим установама и удружењима.

5. Презентација услуга

Путем средстава јавног информисања Центар „Кнегиња Љубица“ је у више наврата ширу и стручну јавност упознао са садржајима, активностима и постигнутим резултатима на реализацији услуга за одрасле и старије.

Радио телевизија Крагујевац је емитовала је прилог поводом обележавања 19 година од организовања услуге Дневни боравак и одржаном шаховском турниру између наших и корисника Геронтолошког центра.

На стручној конференцији „Центри за пружање социјалних услуга-досадашњи развој, изазови и превазилажење тешкоћа у раду“, организованој у Крагујевцу 27.05.2022.године, поводом обележавања Дана Установе презентоване су обе услуге за старије и постигнуте резултати о чему су извештавали и локални медији.

Узето је учешће на радионици „Достојанство не зна за године“ одржаној 25.10.2022.године у Крагујевцу и презентоване наше услуге у контексту потребе даљег развоја и унапређења квалитета услуга за старије у Крагујевцу.

Поводом почетка имплементације пројекта „Оснаживање и квалитетна инклузија кроз помоћ, информисање и подршку самосталном животу у локалној заједници“ 05.12.2022.године на конференцији за медије Центар „Кнегиња Љубица“ представио је партнерско учешће у пројекту у делу пружања услуге Помоћ у кући и Мобилног тима особама са инвалидитетом.

Одржан је састанак са представницима Црвеног крста и Удружења пензионера ради унапређења информисаности њихових чланова о услугама за старије.

На веб страници Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац“ пружају се свеобухватне информације о услугама и активностима.

Табеларни приказ структуре корисника услуге Помоћ у кући

Структура броја корисника по врсти услуге			
Врста услуге	Број корисника на дан 31.12.2022. г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Број корисника услуге у 2022.г
Интегрисане услуге	50	31	81
Социјалне услуге	48	8	56
Укупно	98	39	137

Број корисника према старосној структури			
Старосна структура	Број корисника на дан 31.12.2022. г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Број корисника услуге у 2022.г
Од 26-64.год	5	2	7
Од 65 до 79.год	40	6	46
> од 80.г	53	31	84
Укупно	98	39	137

Структура броја корисника према родној припадности			
Пол	Број корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Бр.корисника услуге у 2022.г
Мушки	27	9	36
Женски	71	30	101
Укупно	98	39	137

Структура броја корисника према степену покретљивости			
Степен Покретности	Број корисника на дан 31.12.2022. г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Број корисника услуге у 2022.г
Непокретни	13	7	20
Теже покретни	16	12	28
Покретни	69	20	89
Укупно	98	39	137

Број корисника према степену подршке			
Степени подршке	Бр. корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Број корисника у 2022.г
Први	21	10	31
Други	17	12	29
Трећи	48	14	62
четврти	12	3	15
Укупно	98	39	137

Структура броја корисника према брачном статусу			
Брачни статус	Број корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета	Број корисника услуге у 2022.г
удата/ожењен	24	8	32
неудата/неожењен	10	3	13
разведена/разведени	8	2	10
удовац/удовица	56	26	82
Укупно	98	39	137

Број корисника према структури домаћинства			
Број чланова	Број корисника	Број	Број корисника

домаћинства	на дан 31.12.2022.г	пасивизирани х предмета	услуге у 2022.г
Једночлано	66	25	91
Двочлано	25	12	37
Вишечлано	7	2	9
Укупно	98	39	137

Број корисника према квалитету породничних односа			
Породични Однос	Број корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Бр.корисника услуге у 2022.г
Лош	0	1	1
Добар	49	17	66
Одличан	32	15	47
Без породице	17	6	23
Укупно	98	39	137

Број корисника по изворима прихода			
Извор прихода	Број корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Бр.корисника услуге у 2022. г
Пензија	65	28	93
Пензија и накнада за туђу помоћ и негу	24	7	31
Пензија и увећана накнада за туђу помоћ и негу	3	2	5
Новчана соц. помоћ	1	1	2
Новчана соц. помоћ и нак. за т.п.н	1	0	1
Новчана соц. помоћ и увећ.нак. за т.п.н	0	1	1
Увећана нак. за т.п.н	1	0	1
Без прихода	3	0	3
Укупно	98	39	137

Број корисника према динамичности пружања услуге геронтодомаћице			
Број и дужина недељних посета	Бр. корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Бр.корисника услуге у 2022.г
једна посета недељно од једног сата	4	9	4
једна посета недељно од два сата	56	14	70
две посете недељно по један сат	3	0	3

две посете недељно по два сата	12	9	21
пет посета недељно по један сат	13	10	23
две посете месечно по два сата	10	6	16
Укупно	98	39	137

Број корисника према месним заједницама становања			
Месна заједница	Бр. корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Бр.корисника услуге у 2022.г
Аеродром	7	2	9
Бубањ	6	4	10
Багремар	8	3	11
Бресница	6	3	9
Вашариште	5	3	8
21.октобар	8	7	15
Ердоглија	13	2	15
Лепеница	5	0	5
Палилуле	8	1	9
Пивара	3	1	4
1.мај	9	4	13
Колонија	5	1	6
Станово	5	2	7
Сушица	1	2	3
Филип Кљајић	2	1	3
Центар града	7	3	10
Укупно	98	39	137

Структура активности геронтодомаћице код корисника:	Број корисника
одржавање хигијене корисника (умивање, промена пелене, купање, прање косе, бријање...)	58
тоалета стоме	2
испирање катетера	4
набавка намирница	45
припрема обока и напитака, помоћ при храњењу	35
одржавање чистоћа просторија, судова и уређаја у стану	97
одржавање постелине, одеће и обуће	80
плаћање комуналија	17
контрола виталних функција	12
набавка и надгледање узимања лекова	34
пратња корисника до лекара	10
помоћ при кретању ван куће	20
промена положаја тела, помоћ при устајању и кретању у кући	33
задовољавање соц. потреба, дружење, набавка књига и новина	119

Структура корисника према партиципацији (цензусним групама) у цени услуге геронтодомаћице у 2022. години				
Просечни приход по чл.	% учешћа корисника од	Бр. корисника на дан	Број пасивизираних предмета (престали	Број корисника у

домаћинства	пуне цене	31.12.2022.г	да користе услугу	2022.г
Прва група	0 %	1	0	1
Друга група	20%	7	4	11
Трећа група	30%	28	6	34
Четврта група	40%	27	11	38
Пета група	50%	17	10	27
Шеста група	60%	13	6	19
Седма група	100%	5	2	7
УКУПНО		98	39	137

Табеларни приказ структуре корисника Дневног боравка за старије особе

Број корисника према старосној структури			
Старосна структура	Број корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Број корисника услуге у 2022.г
Од 65 до 79.год	3	1	4
> од 80.г	5	3	8
Укупно	8	4	12

Број корисника према родној припадности			
Пол	Број корисника 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Број корисника у 2022.г
Мушки	4	2	6
Женски	4	2	6
Укупно	8	4	12

Структура броја корисника према степену покретљивости			
Степен Покретности	Број корисника на дан 31.12.2022. г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Број корисника услуге у 2022.г
Теже покретни	0	3	3
Покретни	8	1	9
Укупно	8	4	12

Број корисника према степену подршке			
Степен подршке	Бр. корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Број корисника у 2022.г
Други	2	2	4
Трећи	3	2	5

четврти	3	0	3
Укупно	8	4	12

Број корисника према брачном статусу			
Брачни статус	Број корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета(престали да користе услугу)	Број корисника у 2022.г
удовац/удовица	8	4	12
Укупно	8	4	12

Број корисника према броју чланова домаћинства домаћинства			
Број чланова домаћинства	Број корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета	Број корисника услуге у 2022.г
Једночлано	6	2	8
Двочлано	1	2	3
Вишечлано	1	0	1
Укупно	8	4	12

Број корисника према квалитету породичних односа			
Породични однос	Број корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Бр.корисника услуге у 2022.г
Лош	1	2	3
Добар	6	0	6
Одличан	0	2	2
Без породице	1	0	1
Укупно	8	4	12

Структура броја корисника по изворима прихода			
Извор прихода	Број корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Бр.корисника услуге у 2022.г
Пензија	5	3	8
Пензија и дод.за тпн	3	1	4
Укупно	8	4	12

Број корисника према месним заједницама становања			
Месна заједница	Бр. корисника на дан 31.12.2022.г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Бр.корисника услуге у 2022.г
Аеродром	2	0	2
Багремар	1	0	1
Бресница	1	2	3
21.октобар	1	0	1
Лепеница	0	2	2

Сушица	1	0	1
Филип Кљајић	1	0	1
Петровац	1	0	1
Укупно	8	4	12

Структура активности у Дневном боравку	
Превоз корисника	11
Надзор и подршка	12
Помоћ при кретању	7
Помоћ при облачењу и свлачењу	5
Помоћ при обувању и изувању	5
Исхрана	12
Помоћ при узимању оброка	4
Помоћ при одржавању личне хигијене	1
Помоћ при узимању терапије	8
Контрола виталних функција	12
Развој и одржавање практичних вештина	12
Рахабилитационе и терапеутске услуге	12
Групне, рекреативне и радно-окупационе активности	10
Обележ.битнијих датума	12
Укључивање корисника у пригодне култур.активности	6

Структура корисника према партиципацији у цени услуге Дневног боравка за старије особе лица/ месечно				
Просечни приход по чл.домаћинства	% учешћа корисника	Број корисника на дан 31.12.2022. г	Број пасивизираних предмета (престали да користе услугу)	Број корисника услуге у 2022.г
Прва група	0 %	1	0	1
Друга група	10%	0	1	1
Трећа група	15%	4	1	5
Четврта група	20%	2	1	3
Пета група	25%	1	0	1
Шеста група	30%	0	1	1
Седма група	100 %	0	0	0
УКУПНО		8	4	12

Саветовалиште за брак и породицу

1. Општи део

У Саветовалишту за брак и породицу од 16. 05. 2022. године, ангажована су два стручна радника - дипломирани социјални радник, специјалиста за медијацију и породични терапеут, која обавља и послове руководиоца Саветовалишта за брак и породицу и дипломирани психолог, ТА саветник/психотерапеут под супервизијом .

На пословима секретарице ангажовано је једно лице кроз добровољно радно ангажовање преко Центра за социјални рад.

2. Корисници

Саветовалиште за брак и породицу је у 2022. години радило са укупно 369. корисника, од чега је новоевидентираних 285 корисника, а раније евидентираних, старих корисника 84.

Број корисника у односу на претходну годину је готово идентичан. Корисницима су пружане услуге редовно и настојало се да чекање на први разговор буде кратко (до 7 дана). Један број корисника се обраћао за информације и савете путем мејла и телефона, међутим, сви су упућивани на директне разговоре са терапеутима.

Са корисницима је обављено укупно 869 разговора, што је више за 8,76% у односу на претходну годину.

Структура разговора је следећа:

- индивидуалне саветодавно-терапијске сесије: 678
- партнерске саветодавно-терапијске сесије : 83
- породичне саветодавно-терапијске сесије: 108

У Саветовалишту се реализовао групни рад са починицима насиља у партнерским односима кроз пројекат "СТОПП – Подршка имплементацији програма рада са починицима насиља над женама и насиља у породици" у складу са члановима 16. и 12. Конвенције Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција). Пројекат је реализован у партнерству са „Оазом сигурности“, а финансиран је од Европске мреже за програме рада са починицима насиља (WWP EN) у сарадњи са организацијом UN Women. Током 2022. године реализовано је укупно 11 групних сесија (програм је започет 2021.)

Значајан број корисника 204, Саветовалишту за брак и породицу се обраћа добровољно, на личну иницијативу и на предлог пријатеља, што је 55,28% у односу на укупан број корисника са којима је рађено.

Корисници се најчешће обраћају са постојањем више проблема истовремено, сложеним, вишеструким проблемима, око 86,99%, док се са једном врстом проблема обратило 13,00% корисника, што указује на то се све већи број корисника обраћа са сложеним, вишеструким проблемима. Један број корисника након првих разговора, без обзира на сложеност проблема, није наставио да долази, тако да је третманом обухваћено око 85,63%, док је са 14,36% корисника обављен један разговор. Структура корисника у односу на овај критеријум из године у годину има тенденцију раста у односу на сложеност проблема. Потребно је истаћи да један број корисника има тешкоће у прихватању рада на проблему (немају подршку партнера, породице, немају времена, стиде се..), па значајан број одустане након, првог или другог разговора. Такође је важно нагласити да је један број корисника упућиван на друге пружаоце услуга.

Већина корисника је у животној доби од 26 до 64 године 74,79%, а структура корисника у односу на године живота , старост приказна је у табели 1.

Табела бр.1.

до 17 година	18 до 25	26 до 64	преко 65
14,36%	7,04%	74,79%	3,79%

Структура корисника у односу на пол и образовни статус је такође слична као и раније, у нешто већем проценту се обраћају жене 65,04%.

Највећи број корисника има средње, више или високо образовање, а неки су још увек у образовном процесу. Образовна структура је приказана у следећој табели:

Табела бр.2

Без школе	Основна школа	Средња школа (3 и 4 степен)	Висока и Виша школа	Ученици и студенти
0,27%	3,52%	46,34%	30,62 %	19,78%

Табела бр.3

У браку	У ванбрачној заједници	Разведени (или развод у току)	Удовац/ удовица	Неожење н/неудата	Непримењиво
42,54%	7,31%	23,03%	2,71%	9,48%	14,9%

Значајан број корисника Саветовалишта су у некој врсти партнерске заједнице 49,85 % (брак и ванбрачна заједница), док је 23,03% корисника разведено и у поступку развода. У односу на дужину брака и заједнице структура је следећа : до 5 година у некој врсти заједнице је 28,26% корисника, до 10 година 21,19 % корисника, до 20 година 28,26% корисника, што указује да се корисници који су у браку до 20 година најчешће обраћају , укупно 77,71%. Број корисника који су у браку од 20 до 30 година је 14,67% а преко 30 година 7,6% корисника.

Структура проблема корисника, карактеристике третмана Начин доласка

Највећи број корисника 55,28% долази самоиницијативно или на предлог пријатеља, који су већ користили наше услуге, од тога самостално иницира долазак, 48,03% корисника, а по предлогу пријатеља долази 51,96%. Број корисника који долазе долази на предлог пријатеља који су користили наше услуге је значајан показатељ који указује на задовољство корисника и добре ефекте услуге. У последњих неколико година присутна је тенденција смањивања броја корисника који самостално, добровољно долазе, а у Саветовалишту се све више ради са корисницима по упуту институција (ЦСР, школе, дома здравља и друго) и њиховим препорукама. По упуту и препоруци Центра за социјални рад рађено је са 101 корисником, што чини 27,37% од укупног броја корисника.

Примљено је укупно захтева 29 Центра за социјални рад, од чега упута 21 за укључивање у саветодавно - терапијски рад и 8 замолница за достављање извештаја о породицама са којим радимо. Рад на 5 захтева ЦСР-а из 2022. године, се наставља.

Основни суд у Крагујевцу је послао 1 захтев за укључивање родитеља у саветодавно-терапијски рад, који су у парничним поступцима везаним за родитељство. Основни суд у Аранђеловцу је послао 2 захтева за рад са родитељима који имају озбиљан проблем у реализацији родитељске функције. По једном захтеву је организован саветодавно-терапијски рад, јер један од родитеља живи у Крагујевцу а други захтев је одбијен.

Основно јавно тужилаштво је послало 1 захтева за рад са починиоцем насиља.

Број корисника који долазе по упуту центра за социјални рад је 35 , а по препоруци 66, што је укупно 101 корисник , нешто мање у односу на предходну годину (122 корисника). Корисници упућени од стране ЦСР чине 9,48% корисника услуге Саветовалишта у 2022. години, док се по препоруци ЦСР јавило око 17,88% корисника. Највећи број су корисници са искуством насиља и вишегодишњи корисници центра, који имају проблеме у вршењу родитељског права.

У овој години примљена су 2 захтева за саветодавно-терапијски рад са 3 родитеља којима су одређене мере корективног надзора над вршењем родитељског права. Један родитељ није прихватио да долази, и није се одазивао на позиве, са два родитеља није успостављен контакт (један је на психијатрији, а другом родитељу је заказан термин у 2023. години) .

Остали корисници су долазили по препоруци школа (7,85%), суда, Саветовалишта за ментално здравље (5,9%) НВО.

Врста проблема

И у овом извештајном периоду, као и претходних година, већина корисника Саветовалишта долази због постојања више различитих проблема, који најчешће подразумевају истовремене тешкоће у личном, партнерском, родитељском и/или ширем породичном функционисању (86,99%,).

У односу на врсту проблема структура корисника је следећа:

- партнерски конфликти: 153 корисника, односно 41,46%
- постразводни проблеми: 62 корисника, односно 16,8%
- насиље: 112 корисника, односно 30,35%
- родитељско функционисање: 125 корисника, односно 33,87%
- васпитни и развојни проблеми деце: 87 корисника, односно 23.57%
- болести зависности: 17 корисника, односно 4,6%
- менталне болести: 49 корисника, односно 13,27%
- лични развојни : 54 корисника, односно 14,63%
- породични конфликти: 136 корисника, односно 36,85%
- остало: 21 корисник, односно 5,69%

У односу на врсту проблема доминирају проблеми у партнерском функционисању (41,46%) и породични конфликти (36,85%), Следе проблеми из спектра родитељског функционисања (33,87%), са искуством насиља регистровано је 30,35% корисника. Треба нагласити да сви ови корисници имају истовремено два и више проблема.

Сложеност и врста третмана

Сложеност и врста третмана зависила је од сложености проблема клијената, њихових потреба и постојећих ресурса Саветовалишта.

Један број клијената је истовремено био обухваћен индивидуалним, партнерским и породичним саветодавним и терапијским радом.

Индивидуалним саветодавним и терапијским радом обухваћено је 258 корисника.

Партнерском, брачном терапијом обухваћено је 70 корисника.

Породичним саветовањем и терапијом обухваћено је 137 корисника .

Брачна терапија реализована је са 35 пара, односно са 70 корисника, што је приближно као у претходној години (58 корисника). Узроци партнерске дисфункционалности су разноврсни, често су то различита очекивања, проблеми у комуникацији, односи са сродницима, вођење породичних финансија, борба за моћ, недостатак емпатије у односу, прељуба, насиље и сл. Број брачних сесија је варирао, у просеку до 3 по једном пару, један број је одустајао након прве-друге сесије, док су други остварили више сесија (до 6 сесија) .

У индивидуални саветодавни и терапијски рад било је укључено 258 корисника. Углавном је ова врста рада примењивана са корисницима који испољавају симптоме из категорије личних развојних проблема и који имају искуства са насиљем. Најчешће се односила на промену слике о себи и развој здраве животне позиције, преиспитивање и промену животних стратегија и раних одлука, подршку у процесу туговања у случајевима губитка, промене здравственог статуса или других акцидентних криза.

У овој години није реализована ни један породична медијација.

Са највећим бројем корисника 263 рад је у овој години завршен (71,27%). Рад са 106 корисника (28,72%) биће настављен током 2023. године.

Упућивање на друге институције

Потребе око 11.38% корисника захтевале су упућивање на друге институције у локалној заједници (суд, правна помоћ, дом здравља, центар, ПУ, НВО, Развојно саветовалиште, Саветовалиште за ментално здравље). Један број корисника је имао проблеме који су се првенствено могли решавати у оквиру других система, па је рад са њима након давања потребних информација завршаван, док је за један број корисника то значило ангажовање и других институција, уз настављање саветодавно-терапијског рада у Саветовалишту. Добру међусекторску сарадњу имамо са Центром за социални рад, предшколским установама, Саветовалиштем за ментално здравље, Развојним саветовалиштем и међусобно једни другима упућујемо клијенте.

1. Услуге

Саветовалиште пружа саветодавне и терапијске услуге (породична, брачна терапија, психотерапија), које су описане у претходном сегменту.

Поред основне делатности, Саветовалиште шири спектар својих услуга, како би изашло у сусрет разноврсним потребама локалне заједнице.

а. Превентивни рад

Општи циљ услуге Саветовалишта за брак и породицу је да помогне корисницима да лакше савладају личне, партнерске, породичне и групне изазове и проблеме, развију социјалне и животне вештине, као и да побољшају своје психолошко и социјално функционисање, кроз постизање позитивне промене. Превентивни програми могу да допринесу корисницима да препознају личне, партнерске и породичне проблеме и започну да их решавају, као и да развију своје социјалне и животне вештине. Саветовалиште је и ове године у свом непосредном раду спроводило два превентивна

програма, која на националном нивоу развија УНИЦЕФ, и то *Чувајмо родитеље, негујмо родитељство* и *Подстицајно родитељство кроз игру*.

Програм *Чувајмо родитеље, негујмо родитељство* започет је у децембру 2021. године. Користећи његове алате практичари могу да помогну родитељима и старатељима да превладају стрес, да се фокусирају на бригу о себи, да решавају конфликте, организују дневне рутине и деле родитељске обавезе, стварајући родитељски савез. Програм има позитивне ефекте који се огледају, пре свега у томе, да родитељи када су подржани у кризи о менталном здрављу у могућности су да обезбеде бољу негу и подстицајне односе кроз игру са својом децом, да помогну деци да се развијају и уче, да се боље повежу са децом, препознају њихове потребе и одговоре на њих. Програм је коришћен у непосредном раду са родитељима, чија деца имају до 3 године, радо га прихватају и позитивно реагују.

Крагујевац је један од 6 градова у којима се реализује пројекат *"Подстицајно родитељство кроз игру"*, који спроводи Влада републике Србије и УНИЦЕФ (од 2021). Овај програм ставља родитеља у центар пажње кроз јачање родитељских компетенција за спровођење бриге о детету која укључује потребне развојне стимулације, као и на јачање мреже подршке породицима, а посебно оним у осетљивим ситуацијама. Могућности примене програма су велике и кроз индивидуални и групни рад.

На предлог Републичког завода за социјалну заштиту доставили смо нацрт програма рада са родитељима који занемарују и физички кажњавају децу и мајке – родитеље које трпе породично и партнерско насиље.

У оквиру пројекта Градске управе за међуопштинску сарадњу између града Крагујевца и Горњег Милановца, укључени смо у програм развоја саветодавне услуге у Горњем Милановцу и развијања програма рада са починиоцима насиља са „Оазом сигурности“, која пружа психолошку подршку жртвама насиља. Реализација програмских активности планирана је за 2023. годину.

На позив Дечјег вртића „Искра“ одржано је предавање за запослене и родитеље о Подстицајном родитељству, значају укљичавања очева у развоју деце, кроз развијање родитељског савеза.

в. Информисање

У току године настављена је континуирана сарадња са локалним медијима. Питања која су најчешће била интересантна за медије односила су се на то због чега се грађани најчешће обраћају Саветовалишту за брак и породицу, да ли се повећава насиље, учесталост развода брака, колико млади посећују саветовалиште и слично.

Уређивачки одбор часописа *"Саветовалиште"* је одлучио да тема 24. броја буде *Подршка деци и породици*. Учешће су, као и до сада, узели сарадници из система социјалне заштите, образовања, здравствене заштите, цивилног сектора и из својих визура представили значај подршке деци и породицима. Циљеви су нам исти али начин, време укључивања у активности су нам различити, што је заправо и наша снага да на што адекватнији начин одговоримо на потребе деце и породица. И овај број часописа је пример добре међусекторске сарадње и повезаности различитих система и цивилног сектора, а Град Крагујевац, финансирајући часопис, да су породица, родитељи и деца увек у центру пажње.

в. Програм рада са починилаца насиља у партнерским односима

Услуга психосоцијалног третмана починилаца насиља у партнерским односима је престала да се реализује у 2020. години, након континуираног рада од 10 година (од 2010. до 2019.), у оквиру редовне делатности саветовалишта.

Национална мрежа за програме рада са починиоцима насиља у породици - ОПНА је реализовала пројекат „СТОП – Подршка имплементацији програма рада са починиоцима насиља над женама и насиља у породици у складу са члановима 16. и 12. Конвенције Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција)“ и наша установа је у партнерству са „Оазом сигурности“, због искуства у примени нових стандарда рада (од 15. 06. 2021. до 15. 11. 2022.) реализовала програм рада са починиоцима уз финансирање Европске мрежа за програме рада са починиоцима насиља (WWP EN) у сарадњи са организацијом UN Women. Центар за развој услуга социјалне заштите "Кнегиња Љубица" је потписао протокол о сарадњи са Националном мрежом за програме рада са починиоцима насиља у породици - ОПНА. На пројекту су ангажована 4 стручњака, три из наше установе: координатор програмских активности, два водитеља програма рада са починиоцима насиља и један из „Оазе сигурности“, саветница за психолошку подршку жртвама.

Са сарадницима из ЦСР „Солидарност“, одржан је састанак у јулу месецу 2021. када им је представљен пројекат и могућности упућивања починиоца на програм за рад са починиоцима насиља у партнерским односима. Дефинисане су процедуре и начин сарадње. Током пројекта остваривани су контакти углавном телефоном са руководицима служби и водитељима случаја.

Основном јавним тужилаштву је на почетку пројекта достављено обавештење о реализацији пројекта, циљу и планираним активностима. Са тужиоцима су обављени телефонски разговори, јер су они, због пандемије 2021. године и Групе за координацију и сарадњу организовали онлајн.

Полицијској управи у Крагујевцу послато је обавештење о реализацији пројекта, о циљу и планираним активностима, као и предлози за сарадњу.

Водитељи ПРПН (Програма рада са починиоцима насиља) и саветница „Оазе сигурности“ у сарадњи са координатором програмских активности су започели рад у августу месецу 2022. кроз индивидуалне разговоре са починиоцима и жртвама .

Координатор програмских активности је примао захтеве, обављао индивидуалне разговоре са починиоцима, мотивисао починиоце који су се сами јавили или по препоруци ЦСР-а да се укључе у програм. Координатор је обављао разговоре са неким жртвама и упућивао их у „Оазу сигурности“, а за неке је давао телефонски број саветници како би успоставила контакте и започела са психолошком подршком.

Са укупно 22 починилаца насиља су обављени разговори, ради укључивања у програм рада са починиоцима насиља .

Два упућена починиоца од стране ОЈТ-а се нису одазивали на позиве.

Од укупно 22 починиоца са којима су остварени контакти:

- Програм рад са починиоцима насиља прошло је укупно: 7 починилаца и 1 жена је прошла програм што је збирно 8 починилаца ;
- Одустали у току програма: 5 починилаца;
- Није желело да се укључи у програм након процене: 6 починилаца ;
- Тренутно у програму 2 починиоца.

Саветници „Оазе сигурности“ упућено је 14 жена.

- Психосоцијална подршка пружена у континуитету за 6 жена.

- Три се нису одазвале;
- Три започеле и одустале;
- Актуелно се ради са три жене.
- Са шест жена није постојала могућност да се оствари контакт (одустајање починиоца након првих разговора, место становања ван наше општине, болест...)

Центар за социјални рад у Крагујевцу је упутио 8 починиоца на Програм рада са починиоцима насиља, а 5 су дошла по препоруци ЦСР-а, што је укупно 13 починилаца.

Након процене, индивидуалних разговора 5 починилаца су укључена у групу; од којих су двојица прошли третман; а тројица су одустали на пола третмана.

Са једним починиоцем је рађено индивидуално и он је прошао програм.

Након процене 6 починилаца насиља није желела да се укључи у програм рада.

Један је актуелно у програму.

Основно јавно тужилаштво у Крагујевцу је упутило 7 починилаца, од којих је једна жена. Са двојицом нису успостављени контакти, тако да је са 5 починилаца рађено.

Са женом је рађено индивидуално и она је прошла програм.

Један починилац је након индивидуалних разговора одбио да се укључи у програм.

Програм су прошла три починиоца (са двојицом је рађено индивидуално, а један починилац је прошао групни третман).

Самоиницијативно/добробољно се јавило 4 починиоца насиља.

Један је прошао програм, двојица су одустали, један је актуелно у програму и са њим се ради индивидуално.

Групни рад је започет у новембру 2021. године и трајао је до априла 2022. године, група је била отвореног типа.

Принцип добровољности за укључивање у програм рада са починиоцима насиља починиоци користе, па се не укључују у групу или одустају, на тај начин се избегва промена и рад на мењању насилних образаца понашања. На Групи за координацију и сарадњу се предлаже да се починиоци упуте на програм у Саветовалиште, међутим, како то за њих није обавеза починиоци у разговору са водитељима случаја у ЦСР одбијају да дођу у саветовалиште, или када дођу код нас брзо одустану.

Током реализације програма одржано је 9 сесија за вођење случаја. Због епидемијске ситуације редовно су се реализовали телефонски контакти и једна сесија је одржана преко зоом платформе. На сесијама за вођење случаја смо заједно процењивали ризик од понављања насиља и договарали се о потребним активностима за поједине кориснике. У два случаја, због високог ризика од понављања насиља, смо обавестили ЦСР и МУП. На једној од сесија смо заједно процењивали успешност третмана за три починиоца који су завршили третман.

Са сарадницима из „Оазе сигурности“, ЦСР-а, МУП-а, Вишег и Основног јавног тужилаштва, Градске управе, УГ „Светионик“ одржана је радионица „Породично насиље, синдром сагоревања помагача и превенција секундарне виктимизације жртава насиља“ (12. 10. 2022.). Учесница радионице је била и Наталија Остојић из Un Women менаџерка пројекта „Примена норми, промена свести“ који финансира Европска унија. Учесници су разменили своја искуства, заједно сагледали значај рада на превенцији секундарне трауматизације, синдрома сагоревања, посебно је колегиница из МУП-а истакла да они на нивоу организације слабо раде на томе. Други део радионице је био посвећен превенцији секундарне виктимизације жртава насиља. Учесници, професионалци имају увид да је она присутна, да жртве више пута морају да понављају своје исказе због законских и других обавеза, да се у комуникацији дешавају пропусти и да је јако важно да

се препозанају и превазилазе, односно да се са професионалцима озбиљније ради на томе. Радионица је свакако допринела доброј сарадњи, повезивању и разумевању институција и организација које раде на спречавању и сузбијању насиља у породици.

Завршна конференција под називом „Заустављање насиља кроз одговоран рад са починиоцима насиља у Србији“ одржана је 01.11.2022. у просторијама Града Крагујевца. Конференцији је присуствовало 26 учесника. Конференцију је отворила Гордана Дамњановић, већник Града Крагујевца за здравство и социјалну заштиту, Наталија Остојић из UN Women, менаџерка пројекта „Примена норми, промена свести“ и Гордана Петронијевић из ОПНА-е.

У првом делу представљено је истраживање о програмима за починиоце насиља на Западном Балкану, са фокусом на анализу програма у Србији и препорукама за њихово унапређење (Сандра Јовановић Белотић - WWP EN). Кроз панел дискусију представљени су резултати нашег пројекта, искуства, тешкоће. Други панел је био посвећен томе како да се програми рада спроводе на одржив начин у коме су учешћа узели представница Републичког завода за социјалну заштиту, већник Града Ужице и водитељи ПРПН, представници општине Бајина Башта, Грдске управе у Крагујевцу и сви присутни учесници (МУП, ЦСР, ОЈТ Светионик, Апелациони суд, Оаза сигурности...)

Заједно смо дошли до следећих закључака: Потребно је да постоји обавеза починиоца (законска) за укључивање у програм рада са починиоцима насиља у партнерским односима и породици, и у том смислу је важно поново иницирати доношење закона; Стабилност финансирања је јако важна за одрживост програма (према Закону о родној равноправности РС програми се финансирају из Републичког буџета, али нема ближих одређења); Улога локалне заједнице је важна, али колико она може да учествује у финансирању услуге ако то није њена обавеза; Програми рада са починиоцима насиља подразумевају и финансирање сервиса за подршку жртвама насиља; Неопходна је сарадња, састанак Министарства правде, Министарства за бригу о породици и демографију и Министарства за рад борачка и социјална питања;

г. Активности у локалној заједници

Обележавање Међународног дана породице

Под слоганом „Уз подршку можемо пуно“ по 12-ти пут је обележен Међународни дан породице, 15. маја 2022. године, са циљем да истакнемо значај породице и породичних вредности и пружимо подршку породицама, а посебно оним које за свог члана имају особу са инвалидитетом.

Иако члан 1. Универзалне декларације о људским правима изриче да су "Сва људска бића једнака у достојанству и правима..." неретко се сусрећемо са различитим облицима дискриминације и неприхватањем када су у питању особе са инвалидитетом, зато смо желели да истакнемо једнакост, достојанство снагу и умећа породица које имају инвалидног члана. Особе са инвалидитетом на основу особености инвалидитета остварију своја права преко организација које им пружају неопходну подршку и помоћ. Окупљене у својим организацијама, стичу осећај сигурности, прихватања и достојанства које је неопходно пренети и на друштвену заједницу. Породице које за свог члана имају ОСИ свакодневно се суочавају са различитим потешкоћама и изазовима које то стање носи. Бити члан породице која у свом саставу има ОСИ неретко носи и не прихватање

друштвене заједнице и одбацивање, непримерено омаловажавање и сажалевање. Само чланови оваквих породица знају колико је труда, разумевања и заједничке подршке потребно за функционисање породице и колико је значајно препознати то. Деца која одрастају у породицама где су родитељи ОСИ превремено сазревају и од самог почетка живота спонтано се развија емпатија и сензибилитет који им у каснијем добу помаже код препознавања и неговања правих људских вредности.

Центар за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ са Саветовалиштем за брак и породицу је иницирао обележавање Међународног дана породице, а активно учешће су узели Градска управа, представници ПУ "Нада Наумовић" и ПУ "Ђурђевдан", Агенција "Супер Мама", Удружење глувих и наглувих, Окружна организација савеза слепих, Друштво за борбу против шећерне болести, удружење „Подршка породици Сидро“, удружење „Ваш соматопед“, удружења Егал и Даун и Удружење Аутизам Крагујевац.

Комисија за избор најбољих ликовних радова на Конкурсу поводом обележавања 15. маја Међународног дана породице за најбоље ликовне радове на тему "Моја породица" изабрала је следеће радове:

1. Прво место: Виктор Вујичић - Удружење глувих и наглувих
2. Друго место : Вук Дреновац - Окружна организација Савеза слепих Србије
3. Треће место: Бојан Јоксић - Удружење Даун

Победницима на конкурс уручене су награде на манифестацији 13. маја на отвореном на стадиону ФК Јадран, на простору који користи Удружење „Без глутена“, уз програм који су приредили чланови удружења и подршку Ненада Милановића Пегија и професора Војислава Спасића.

Добитници награда су 15. маја као посебну награду добили могућност да поведу своје чланове породице на излет који смо организовали у селу Борач.

Важност промовисања ових породица има за циљ њихово јачање и развијање њиховог заједништва и подршке, што је пре свега друштвена обавеза и сви смо ми носиоци те друштвене одговорности.

Пројектне активности у 2022. години

У сарадњи са Националном службом за запошљавање током 2022.године реализован је пројекат јавног рада „Помоћ старијима у Крагујевцу“ у трајању од четири месеца, на којем је било ангажовано 4 особе са инвалидитетом. Три ангажоване сараднице су реализовале услугу Помоћ у кући, док је једна била ангажована на пружању услуге Дневни боравак за старије особе.

Саветовалиште за брак и породицу је и ове године, учествовало у имплементацији пројекта *Подстицајно родитељство кроз игру*. Крагујевац је један од 6 градова у којима се пројекат реализује, а спроводи га Влада републике Србије и УНИЦЕФ (од 2021).

У партнерству са „Оазом сигурности“, Центар „Кнегиња Љубица“ је учествовао у имплементацији пројекта „СТОП – Подршка имплементацији програма рада са починиоцима насиља над женама и насиља у породици у складу са члановима 16. и 12. Конвенције Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција)“, у периоду од 15.06.2021. до 15.11.2022. године. Носилац пројекта је Национална мрежа за програме рада са починиоцима насиља у породици - ОПНА, а финансиран је од стране Европске мреже за програме рада са починиоцима насиља (WWP EN) у сарадњи са организацијом UN Women.

У децембру 2022. Године, започета је имплементација пројекта „Оснаживање и квалитетна инклузија кроз помоћ, информисање и подршку самосталном животу у локалној заједници“. Центар „Кнегиња Љубица“ партнер је Центру за самостални живот особа са инвалидитетом, заједно са Регионалним центром за породични смештај и усвојење Крагујевац. Пројекат има за циљ повећање квалитета и видљивости услуга социјалне заштите које се пружају особама са инвалидитетом на локалном нивоу посебно у ванредним ситуацијама и финансира се у склопу Програма Европске уније за локални развој – „ЕУ ПРО Плус“, а спроводи га Канцеларија Уједињених нација за пројектне услуге (УНОПС) у Србији, уз финансијску подршку Европске уније. Пројектом ће се пилотирати услуга Предах хранитељства у циљу збрињавања деце са сметњама у развоју и младих са инвалидитетом, затим унапредити услуга Помоћ у кући и обезбедити подршка Мобилног тима за одрасле и старе особе са инвалидитетом, оснажити младе особе са инвалидитетом за самосталан живот у локалној заједници.

Информисање локалне заједнице и сарадња са социјалним актерима

Током 2022. године настављена је континуирана сарадња са локалним медијима, у првом реду са Радио телевизијом Крагујевац. Активности свих Служби су биле медијски пропраћене: Међународни дан породице, Дечија недеља, „16 дана активизма против насиља“, Фестивал „Блеја 2022“, обележавање Међународног дана старијих особа у Дневном боравку за старије особе.

Током године реализована је сарадња са упутним центрима за социјални рад, Геронтолошким центром, Центром за породични смештај и усвојење Крагујевац, здравственим и образовним установама, тужилаштвом, удружењима грађана, донаторима који су Установу посећивали током ускршњих, новогодишњих и божићних празника.

Сарадња уз пуно разумевање је настављена са Здравственим установама града Крагујевца, Институтом за јавно здравље, као и са другим здравственим јединицама у оквиру КБЦ Крагујевца, као и са Полицијском управом, која је писменим путем извештавала о предузетим активностима на заштити жена које су изашле из Прихватилишта за жртве насиља у породици.

Бесплатну правну помоћ у свим поступцима заштите од насиља у породици и заступање у судским процесима, кориснице су добијале од НВО „Оаза сигурности“, а на пружању услуга је од краја године ангажован и дипломирани правник на радном месту стручни радник за управно-правне послове.

Сарадња се остваривала и са Основним судом и Основним јавним тужилаштвом.

Сајт Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац“ пружа свеобухватне информације о услугама, као и о активностима реализованим у току године. Информатор о раду Центра је објављен и на сајту Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, у Информационом систему информатора о раду.

Структура запослених

На дан 31.12.2022. године Центар „Кнегиња Љубица“ има укупно 39 ангажованих по основу Уговора о раду – једно изабрано лице, 31 запослени по основу Уговора о раду на неодређено време и 7 запослених по основу Уговора о раду на одређено време (2 колегинице запослене по основу Уговора о раду на одређено време су на трудничком одсуству).

Р.бр.	Квалификациона структура запослених	
1.	ВСС	22

2.	BC	2
3.	ССС	12
4.	Нижа спрема	3
	УКУПНО	39

На основу уговора са Националном службом за запошљавање - Филијала Крагујевац у току 2022. године, била су ангажована два стручна радника који су обављали стручну праксу. Са стручним практикантима Центар не закључује уговоре који подразумевају права и обавезе из радног односа, јер трошкове њиховог ангажовања сноси Национална служба за запошљавање.

Установа аплицира на све позиве, како би омогућила младим стручним радницима и сарадницима на услугама укључивање у пружање услуга.

Едукације запослених

Запослени Центра „Кнегиња Љубица“ су континуирано током 2022. године похађали следеће обуке:

Руководилац Саветовалишта за брак и породицу:

- је у марту 2022. одржала предавање на Медицинском факултету у Крагујевцу, о програмима рада са починиоцима насиља у партнерским односима;

- је у марту, 2022. као коаутор, са другим коауторима, аплицирала Републичком заводу за социјалну заштиту за акредитацију, Програм обуке професионалаца за спровођење програма рада са починиоцима насиља заснованог на сигурности жртава – Рестарт ;

- похађала Стручни скуп Актива социјалних радника - Удружења стручних радника запослених у социјалној заштити 19. и 20. маја 2022. на Сребрном језеру „Могућности развоја професије социјалног рада“, представила значај рада са починиоцима насиља;

- 27. 05. 2022. била један од ораганизатора Националне конференције „Центри за развој локалних услуга – досадашњи развој, изазови и превазилажење потешкоћа у раду“ у Крагујевцу (модератор и презентер) ;

- као тренер 31. 05. и 01. 06. 2022. године реализовала програм обуке *Базични концепти за алтернативну подршку у кризи за стручњаке/иње из система социјалне заштите у Крагујевцу и Книћу*;

- Обука „Пружање подршке женама и деци жртвама сексуалног родно заснованог насиља“ у оквиру пројекта „Боља подршка за жене и децу жртве насиља – унапређење приступачности и капацитета Сигурних кућа у Србији“, који НВО Атина спроводи у сарадњи са агенцијом Уједињених нација UN WOMEN, Београд (05. и 06. 10. 2022.)

- је као тренер започела са реализацијом обуке *Подстицајно родитељство кроз игру*, за стручњаке из система социјалне заштите у Книћу (октобар 2022. до марта 2023.)

- је била активни учесник 27 Октобарских сусрета у социјалној заштити у Нишу - модератор округлог стола о положају Саветовалишта за породицу у Србији;

- као чланица Управног одбора Удружења стручних радника социјалне заштите Србије, учествовала на седницама и стручним скуповима;

Стручни радник Саветовалишта за брак и породицу је учествовала на следећим стручним скуповима и обукама:

- 27. 05. 2022. учешће на Националној конференцији „Центри за развој локалних услуга – досадашњи развој, изазови и превазилажење потешкоћа у раду“ у Крагујевцу

- 31. 05 и 01. 06 2022. прошла обуку *Базични концепти за алтернативну подршку у кризи*,
- Онлине обука 30. 09 и 01. 10. 2022. *Самоповређивање код адолесцената*;
- пасивно учешће на Октобарским сусретима (октобар) у Нишу;
- 01. 11. 2022. активно учешће на Конференцији *Заустављање насиља кроз одговооран рад са починиоцима насиља у Србији* која је одржана у Крагујевцу;
- 25. 11. 2022. учествовала у обуци: *Развијање активности каријерног вођења и саветовања (КВИС) у услугама социјалне заштите*

Стручни радници Службе за младе су од 14. до 16. децембра поахађали обуку:
 - „*Буди ту за младе*“ у склопу Програма креирања минималног пакета услуга за ментално здравље и психосоцијалну подршку за младе у Србији.

Руководилац Службе за децу и младе је присуствовала састанку на Републичком нивоу: „*Заједница праксе Сигурних кућа*“ у организацији агенције за оснаживање жена UN Women.

Стручни радници Прихватилишта за жртве насиља у породици су у октобру 2022. године, присуствовали обуци „*Пружање подршке женама и деци жртвама сексуалног родно заснованог насиља*“.

Руководилац Службе и стручни радник на услузи Дневни боравак за старије особе присуствовали су:

- Округлом столу и промоцији Практикума за неформалне неговатеље у Црвеном крсту одржаном 10.05.2022.године;
- Стручном скупу: „*Центри за развој локалних услуга- досадашњи развој,изазови и превазилажење потешкоћа у раду*“ Крагујевац одржаном 27.05.2022.г
- Акредитованој обуци: „*Базични концепти за алтернативну подршку у кризи*“ одржаној у Крагујевцу од 31.05. - 01.06.2022.године и
- Стручном скупу „*27.Октобарски сусрети у социјалној заштити - Друштвене кризе,прилагођавање,развој*“ одржаном од 24-25.10.2022.г у Нишу и
- Радионици „*Достојанство не зна за године*“ одржаној 25.10.2022.године у Крагујевцу

Стручни радник на услузи Помоћ и нега у кући:

- Радионици „*Обезбеђивање услуга за старије и заштита од насиља над старијим женама у условима пандемије*“ одржаној у Крагујевцу 03.02.2022.г
- „*Људска права старијих су и наша права: Дискриминација старијих у друштву и у медијима у организацији Геронтолошког друштва Србије*“ он лајн одржаној 28.02.2022.г .
- Акредитованој обуци: „*Базични концепти за алтернативну подршку у кризи*“ одржаној у Крагујевцу од 31.05.2022-01.06.2022.године

Стручни сарадник на услузи Дневни боравак за старије присуствовао је :

- Округлом столу и промоцији Практикума за неформалне неговатеље у Црвеном крсту одржаном 10.10.2022.године;
- Радионици „*Обезбеђивање услуга за старије и заштита од насиља над старијим женама у условима пандемије*“ одржаној у Крагујевцу 03.02.2022.г
- Стручном скупу: „*Центри за развој локалних услуга-досадашњи развој,изазови и превазилажење потешкоћа у раду*“ Крагујевац одржаном 27.05.2022.г
- Радионици „*Достојанство не зна за године*“ одржаној 25.10.2022.године у Крагујевцу

Запослени у Служби за опште, правне и финансијско-рачуноводствене послове су континуирано похађали семинаре и вебинаре из области спровођења јавних набавки, израде финансијских планова и извештаја и израде правних аката.

Финансирање Центра „Кнегиња Љубица“ у 2022. години

У 2022. години је остварен приход Центра „Кнегиња Љубица“ од 56.503.576,74 рсд.

- Приходи из буџета Града: 50.796.588,73 рсд
- Сопствени приходи : 4.914.659,89 рсд
- Приходи по основу трансфера од других нивоа власти: 792.328,12 рсд
- Приходи по основу донација: током године није било новчаних донација, док је вредност робних донација: 1.740.319,96 рсд
- Расход Центра „Кнегиња Љубица“ за 2022. годину је износио 59.574.438,84 рсд
- Неизмирене обавезе на дан 31.12.2022. године износиле су 5.881.531,46 рсд.
- Током 2022. године, утрошен је суфицит у износу од 3.070.862,10 рсд.

Економске прилике Установе су у 2022. години биле стабилне и средства за примања запослених су преношена редовно.

ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Центар за развој услуга социјалне заштите
„Кнегиња Љубица“ Крагујевац
Број: 550 /4 - 131 /2023
У Крагујевцу, 30. јануар 2023. године

Председник Управног одбора

Љиљана Антонијевић

Република Србија
Град Крагујевац
Центар за развој услуга социјалне заштите
„Кнегиња Љубица“ Крагујевац
Број: 022/5-132 /2023
Дана: 30.01.2023. године
Крагујевац

На основу члана 14. Одлуке о оснивању Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац („Службени лист града Крагујевца“ број 14/11, 42/12, 43/16, 14/20, 25/21 и 33/22), и члана 21. Статута Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац, бр. 110/1-2206/2020 од 16.11. 2020. године, Управни одбор Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац, на седници одржаној дана 30.01.2023. године, доноси:

О Д Л У К У

I Прихвата се предлог директора Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац, и доноси: **ОДЛУКА о усвајању годишњег Извештаја о раду и пословању Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац, за 2022. годину.**

II Годишњи Извештај о раду и пословању Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац, за 2022. годину, налази се у прилогу ове одлуке и чини њен саставни део.

Образложење

Правни основ за усвајање годишњег Извештаја о раду и пословању Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац за 2022. годину садржан је у одредбама члана 14. став 1. алинеја осма Одлуке о оснивању Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац („Службени лист града Крагујевца“ број 14/11, 42/12, 43/16, 14/20, 25/21 и 33/22) и члана 21. став 1. алинеја седма Статута Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац, број 110/1-2206/2020 од 16. новембра 2020. године, а којим је прописано да Управни одбор усваја годишњи Извештај о раду и пословању.

Разлог за доношење ове одлуке налази се у неопходности да Управни одбор у складу са одредбама члана 14. став 1. алинеја осма Одлуке о оснивању Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац („Службени лист града Крагујевца“ број 14/11, 42/12, 43/16, 14/20, 25/21 и 33/22) и члана 21. став 1. алинеја седма Статута Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац, број 110/1-2206/2020 од 16. новембра 2020. године, усвоји годишњи Извештај о раду и пословању и да се исти упути Скупштини Града ради добијања сагласности.

Сходно наведеном, на предлог директора, Управни одбор Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац, на седници одржаној дана 30.01.2023. године донео је Одлуку о усвајању годишњег Извештаја о раду и пословању Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“ Крагујевац, за 2022. годину.

Председница Управног одбора

Лјилјана Антонијевић